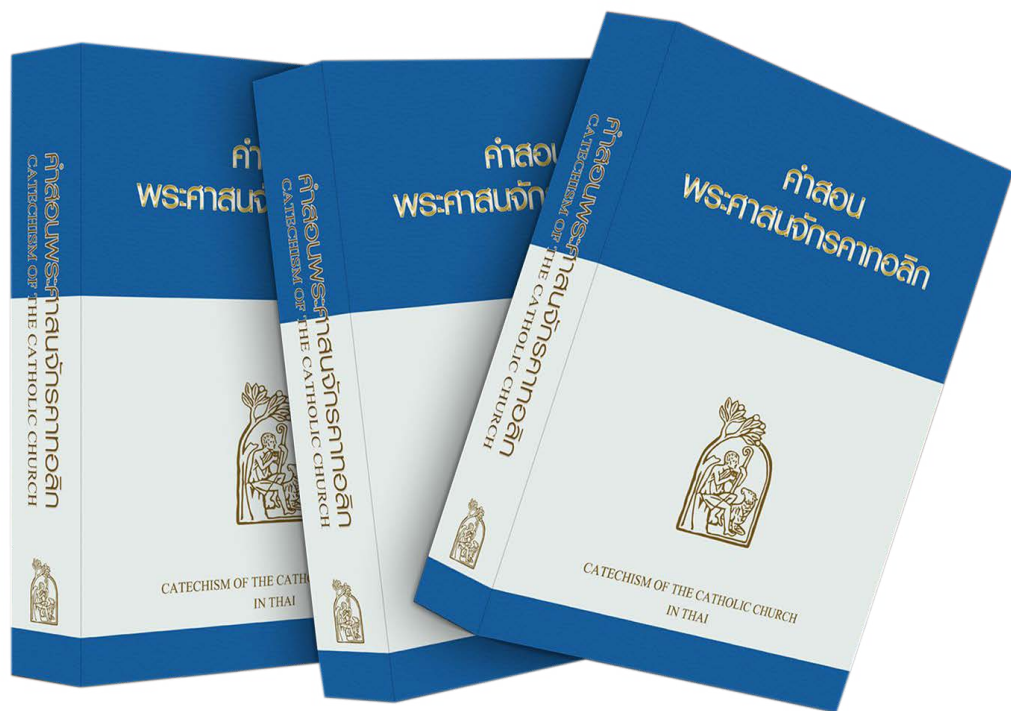

เอกสารประกอบการอบรม
หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก
ภาคที่หนึ่ง การประกาศยืนยันความเชื่อ

วิทยาการโดย...

บิชอป วีระ อารณรัตน์

ประธานคณะกรรมการคาทอลิกฯ แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

บาทหลวง พศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

คณะสัตกมาติน อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

จัดการอบรมฯ โดย...

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

รูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

คำนำ

เอกสารประกอบการอบรม “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 1 การประกาศยืนยันความเชื่อ” เขียนขึ้นเพื่อใช้ประกอบการอบรมโครงการจัดอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก 4 ภาค ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ ในวันเสาร์ที่ 12 และ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 / ค.ศ. 2022 ในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

เอกสารฯ นี้เป็นการสรุปย่อ “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 1 การประกาศยืนยันความเชื่อ” เพื่อสะดวกและง่ายต่อการติดตามขณะที่รับการอบรมฯ และเป็นแนวทางในการศึกษาหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่หนึ่ง ๆ ดังกล่าวข้างต้นต่อไป ขอขอบคุณ

บาทหลวง ผศ. วสันต์ พรหมวงศ์

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

8 พฤศจิกายน 2022

สารบัญ

คำนำ	2
สารบัญ	3
หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก	4
ภาคที่ 1 การประกาศยืนยันความเชื่อ	
อาร์มภบท (1-25)	
ภาคที่ 1	6
การประกาศยืนยันความเชื่อ (26-1065)	
ส่วนที่ 1 ข้าพเจ้าเชื่อ - ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ (26-184)	7
บทที่ 1 มนุษย์ “เข้าใจ” พระเจ้าได้ (27-49)	7
บทที่ 2 พระเจ้าทรงพบมนุษย์ (50-133)	9
บทที่ 3 มนุษย์ตอบสนองพระเจ้าด้วยความเชื่อ (142-184)	13
ส่วนที่ 2 การยืนยันความเชื่อของคริสตชน (185-1065)	15
บทที่ 1 ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าพระบิดา (198-421)	17
บทที่ 2 ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า	26
พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า (422-682)	
บทที่ 3 ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า (683-747) ฯลฯ	42

หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ภาคที่ 1

การประกาศยืนยันความเชื่อ

โดย คุณพ่อวสันต์ พิรุฬห์วงศ์ : คณะสัตกมาติน

////////////////////////////////////

อารัมภบท (1-25)

หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (คพค.) เริ่มต้นด้วย “อารัมภบท” ซึ่งพูดถึง 6 เรื่อง โดย 2 เรื่องแรกเป็นเรื่องความเป็นมาของการสอนคำสอน

1) เริ่มจาก “ชีวิตมนุษย์” ว่ามาจากพระเจ้า พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างมนุษย์ขึ้นมา “โดยอิสระจากพระทัยดีของพระองค์” เพื่อให้มนุษย์มีส่วนร่วมในชีวิตและความสุขกับพระเจ้า แต่บาปทำให้มนุษย์กระจัดกระจายกันออกไป พระเจ้าจึงทรงเรียกมนุษย์ทุกคนให้กลับมารวมกันเป็นหนึ่งเดียวกันใหม่ในครอบครัวของพระองค์ (พระศาสนจักร) และเพื่อให้ทำให้พระภารกิจนี้สำเร็จ พระองค์จึงได้ทรงส่งพระบุตรมาเป็นพระผู้ไถ่กู้และช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากบาป พระบุตรเยซูคริสตเจ้านี้ยังได้ส่งบรรดาอัครสาวกของพระองค์ออกไปเพื่อให้มนุษย์ทุกคนได้ยินเสียงเรียกนี้ของพระเจ้า พวกเขาจึงได้ไป “ประกาศข่าวดี” นี้แก่ชนชาติต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งผู้ที่ได้รับข่าวดีนี้ โดยอาศัยพลังความช่วยเหลือของพระเจ้า พวกเขาได้รับการรักษาสมบัติล้ำค่าที่ได้รับมาจากอัครสาวกไว้ (1-3)

2) พูดถึง “การถ่ายทอดความเชื่อ” ว่า ข่าวดีแห่งความรอดที่นำมาโดยพระบุตรเยซูคริสตเจ้าและความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้าว่าทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้านี้ ได้รับการสืบทอดต่อๆ กันมาจนกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า “การสอนคำสอน” (catechesis) ซึ่งพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ก็ได้อธิบายความหมายเพิ่มเติมว่า “โดยทั่วแล้วอาจกล่าวได้ว่า การสอนคำสอนก็คือการอบรมสั่งสอนในความเชื่อที่เรามอบให้แก่เด็กๆ เยาวชน และผู้ใหญ่ โดยจัดการสอนความรู้คริสตศาสนาที่ส่วนใหญ่จัดขึ้นด้วยวิธีการต่อเนื่องและมีเหตุผล โดยมีมุ่งให้ผู้มีความเชื่อเข้ามาดำเนินชีวิตคริสตชนได้โดยสมบูรณ์” (5) ปีตาคารยี่ในอดีตหลายๆ ท่านต่างทุ่มเทเวลาและให้ความสำคัญกับการสอนคำสอนนี้ เช่น นักบุญซีริลแห่งกรุงเยรูซาเล็ม นักบุญยอห์น ครีโซสโตม นักบุญอัมโบรส และนักบุญออกัสติน และเป็นพระสังคายนาแห่งเมืองเตรันท์ที่ให้ความสำคัญแก่การสอนคำสอน โดยได้กำหนดให้มีหนังสือคำสอนขึ้นมาอย่างเป็นทางการครั้งแรก เรียกว่า “หนังสือคำสอนโรมัน” (Catechismus Romanus) ซึ่งนับเป็นหนังสือที่สรุปคำสอนของคริสตศาสนาได้อย่างเด่นชัดที่สุด และในเวลาต่อมา สภาพระสังคายนากีร์ณรงค์ส่งเสริมให้มีการจัดการสอนคำสอนและจัดพิมพ์หนังสือคำสอนใช้อย่างแพร่หลาย ในปัจจุบัน โดยแรงบันดาลใจจากสภาพระสังคายนาวาติกัน

ครั้งที่ 2 ที่กระตุ้นและส่งเสริมเรื่องการสอนคำสอน พระศาสนจักรในเวลาต่อมาจึงได้จัดทำ “หนังสือคำสอนเล่มใหม่” ที่เป็นข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อและจริยธรรม และเป็นพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 ที่ส่งเสริมและผลักดันให้หนังสือคำสอนเล่มใหม่จัดทำได้จนสำเร็จอย่างที่มีอยู่ในปัจจุบัน (4-10)

3) พูดถึง “จุดประสงค์” ของหนังสือคำสอนเล่มนี้ว่า “ต้องการเสนอเนื้อหาสำคัญที่เป็นพื้นฐานของคำสอนคาทอลิกเรื่องความเชื่อและจริยธรรมอย่างเป็นระบบและสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงคำสอนของพระสังคายนาواتิกัน ครั้งที่ 2 และธรรมเนียมทั้งหมดของพระศาสนจักร” แหล่งข้อมูลในการเขียนหนังสือคำสอนเล่มนี้มาจากพระคัมภีร์ คำสอนของบรรดาบิดาจารย์ พิธีกรรม และคำสั่งสอนทางการของพระศาสนจักร ในบทอารัมภบทยังพูดถึง “เจตนา” ของหนังสือคำสอนเล่มนี้ว่า เพื่อมอบให้แก่ผู้มีหน้าที่โดยตรงในการสอนคำสอน ซึ่งได้แก่ พระสังฆราชเป็นลำดับแรก ในฐานะเป็นผู้สั่งสอนความเชื่อและผู้อภิบาลของพระศาสนจักร ต่อมาเป็นพระสงฆ์และครูคำสอน (11-12)

เรื่องที่ 4 พูดถึง “โครงสร้าง” ของหนังสือเล่มนี้ว่า เรียบเรียงขึ้นตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติสืบทอดกันมา คือ จัดเนื้อหาคำสอนตาม “ฐานหลัก 4 ฐาน” ได้แก่ (13-17)

- ภาคที่ 1 การประกาศยืนยันความเชื่อเมื่อรับศีลล้างบาป
- ภาคที่ 2 ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งความเชื่อ
- ภาคที่ 3 การดำเนินชีวิตตามความเชื่อ (พระบัญญัติ) และ
- ภาคที่ 4 บทอธิษฐานภาวนาของผู้มีความเชื่อ

เรื่องที่ 5 เป็น “คำแนะนำ” ในการใช้หนังสือคำสอนเล่มนี้ว่า เนื่องจากหนังสือคำสอนนี้นำเสนอความเชื่อคาทอลิกทั้งหมดอย่างเป็นระบบ ดังนั้น จึงต้องอ่านทั้งหมดและอย่างเป็นเอกภาพ และยังให้คำแนะนำในการอ่านด้วยว่า

- มีการใช้อักษรตัวเล็กในข้อความบางตน เพื่อเป็นการอธิบายความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเชื่อ
- มีการยกข้อความอ้างอิงโดยใช้อักษรตัวเล็กจากงานเขียนของบิดาจารย์ พิธีกรรม และคำสอนทางการของพระศาสนจักร เพื่อช่วยอธิบายคำสั่งสอนให้กว้างขึ้น
- ข้อความสั้นๆ เป็นตัวเอนที่พบในตอนปลายของแต่ละเรื่องนั้น เป็นบทสรุปสั้นๆ หรือสูตรสั้นๆ ที่ทำไว้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถท่องจำได้ (18-22)

เรื่องที่ 6 พูดถึงหนังสือคำสอนเล่มนี้ว่า ออกมาเป็นแบบกลางๆ สำหรับใช้ทั่วไป จึงแนะนำให้แต่ละแห่งเฉพาะถิ่น “ปรับ” ให้เข้ากับวัฒนธรรม อายุ สภาวะทางสังคมและศาสนาที่แตกต่างกันด้วย นี่ถือเป็น “หน้าที่” ของผู้สั่งสอนความเชื่อด้วย (23-24) และสุดท้าย ในข้อ 25 ได้พูดสรุปไว้ด้วย “กฎในการทำงานอภิบาล” ซึ่งนำมาจากหนังสือคำสอนโรมันที่ว่า “ไม่ว่าเราจะตั้งใจเชื่อหวัง หรือทำอะไร เราต้องเข้าไปถึงความรักต่อองค์พระผู้เป็นเจ้าของเราเสมอ ... ต้องไม่คิดว่าทุกสิ่งเหล่านี้เกิดมาจากอะไรอื่น หรือมีจุดมุ่งหมายอะไรอื่น นอกจากความรัก”

ภาคที่ 1

การประกาศยืนยันความเชื่อ (26-1065)

ในอาร์มภท ข้อ 14 ได้อธิบายว่า “ผู้มีความเชื่อและรับศีลล้างบาปเป็นศิษย์ของพระคริสตเจ้า ต้องประกาศยืนยันความเชื่อของศีลล้างบาป (มธ 10:32; รม 10:9) ด้วยเหตุนี้ หนังสือคำสอนภาคแรกจึงเป็นเรื่องการประกาศยืนยันความเชื่อ โดยเริ่มต้นด้วยเรื่อง “การเปิดเผยของพระเจ้า” ที่ประทานแก่มนุษย์และมนุษย์ก็ตอบสนองด้วยการรับไว้ด้วยความเชื่อ (ส่วนที่ 1) จากนั้นจะเป็น “บทข้าพเจ้าเชื่อ” ซึ่งเป็นการสรุปเนื้อหาหรือเรื่องที่เป็นความเชื่อที่พระเจ้าประทานให้มนุษย์ได้รู้และรับไว้ ซึ่งมีอยู่ 3 เรื่องด้วยกัน คือ ความเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ และพระผู้สร้าง ความเชื่อในพระบุตร เยชูคริสตเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าและพระผู้ไถ่กู้ของเรา และความเชื่อในพระจิตเจ้าผู้ประทานความศักดิ์สิทธิ์ในพระศาสนจักร (ส่วนที่ 2) โครงสร้างเนื้อหาเป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้าพเจ้าเชื่อ - ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ (26-184)

บทที่ 1. มนุษย์เข้าใจพระเจ้าได้

บทที่ 2. พระเจ้าทรงพบกับมนุษย์

บทที่ 3. มนุษย์ตอบสนองพระเจ้า

ส่วนที่ 2 การยืนยันความเชื่อของคริสตชน (185-1065)

บทที่ 1. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าพระบิดา

(ผู้ทรงสรรพานุภาพ ผู้ทรงเนรมิตสร้าง ทรงเนรมิตฟ้าดิน ทูตสวรรค์ มนุษย์ และมนุษย์ตกในบาป)

บทที่ 2. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้าพระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า

บทที่ 3. ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า

(พระศาสนจักร บรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ พระนางมารีย์ การอภัยบาป การกลับคืนชีพ ชีวิตนิรันดร์ อาแมน)

ส่วนที่ 1

ข้าพเจ้าเชื่อ - ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ (26-184)

คพค. เริ่มต้นด้วยคำอธิบาย “ความหมายของความเชื่อ” ในข้อ 26 ว่า หมายถึง “การตอบสนองที่มนุษย์มอบให้แก่พระเจ้าผู้ทรงเปิดเผยพระองค์เองและมอบพระองค์เองให้แก่มนุษย์” พร้อมกันนั้นยังประทานความสว่างช่วยมนุษย์ “แสวงหา” ความหมายสุดท้ายของชีวิตของตน ดังนั้น เนื้อหาต่อไปนี้จะเริ่มด้วยการพิจารณาเรื่อง “การแสวงหา” นี้ก่อน (บทที่ 1) จากนั้นจะพิจารณาเรื่อง “การเปิดเผยของพระเจ้า” ซึ่งเป็นวิธีการที่พระเจ้าใช้เพื่อเข้ามาพบมนุษย์ (บทที่ 2) และสุดท้ายเราจะพิจารณาเรื่องการตอบสนองของมนุษย์ต่อการเปิดเผยของพระเจ้าด้วยความเชื่อ (บทที่ 3)

บทที่ 1

มนุษย์ “เข้าใจ” พระเจ้าได้ (27-49)

บทนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ความปรารถนาที่จะพบพระเจ้า (27-30)

คพค. เริ่มด้วยการพูดถึงมนุษย์ว่า ได้รับการเนรมิตสร้างจากพระเจ้าและเพื่อพระเจ้า พระเจ้าจึงไม่เคยหยุดที่จะดึงดูดใจมนุษย์เข้าหาพระองค์ “ใจของมนุษย์จึงมีความปรารถนาที่จะพบพระเจ้าอยู่ตลอดเวลา” เพราะมีเพียงในพระเจ้าเท่านั้นที่มนุษย์จะพบความจริงและความสุขที่มนุษย์แสวงหาอยู่ได้

ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา มนุษย์ก็ได้แสวงหาพระเจ้ามาตลอด ผ่านทางการถวายสักการบูชา และการอธิษฐานภาวนา นี่แสดงให้เห็นว่า ในใจลึกๆ แล้ว มนุษย์เป็น “ผู้มีศาสนา” (ens religiosum) มีอยู่บ้างที่ในบางช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ที่มนุษย์อาจลืมนึก ไม่สนใจ หรือแม้กระทั่งปฏิเสธพระเจ้า หลบหนีจากพระเจ้าไป แต่พระเจ้ายิ่งจะไม่เคยหยุดยั้งที่จะเรียกมนุษย์ให้มาแสวงหาพระองค์ เพื่อมนุษย์จะได้มีชีวิตและความสุข ดังนี้ “ใจของมนุษย์จึงมีความปรารถนาที่จะพบพระเจ้าอยู่ตลอดเวลา”

2. หนทางที่พระเจ้าช่วยให้มนุษย์รู้จักพระองค์ (31-35)

ด้วยเพราะมนุษย์ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า และได้รับเรียกให้มารู้จักและรักพระเจ้า ดังนั้น เมื่อมนุษย์เริ่มแสวงหาพระเจ้า มนุษย์ก็พบ “หนทาง” เป็นหนทางที่พระเจ้าประทานให้มนุษย์ หนทางนี้เรียกว่า “เหตุผลพิสูจน์ว่ามีพระเจ้า” ซึ่งประกอบด้วย

(1) โลก เมื่อมนุษย์พิจารณา “บ่อเกิด ความมีระเบียบ ความสวยงาม และจุดหมาย” ของโลกและจักรวาล มนุษย์จะต้องพบและยอมรับว่าต้องมี “ผู้สร้าง” หรือ “ผู้อยู่เบื้องหลัง” สิ่งต่างๆ เหล่านี้ และนี่นำมนุษย์ไปพบและรู้จักพระเจ้าได้ คพค. ยกคำพูดของนักบุญออกัสตินมาสนับสนุนว่า “จงถามความงามของแผ่นดิน จงถามความงามของทะเล จงถามความงามของอากาศที่แผ่ไปทั่วทุกแห่ง จงถามความงามของท้องฟ้า ... จงถามสิ่งต่างๆ เหล่านี้เถิดว่า ... ใครเล่าได้สร้างสิ่งงดงามที่เปลี่ยนแปลงได้เหล่านี้ ถ้าไม่ใช่ “ผู้ทรงความงดงามที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง”

(2) มนุษย์ มนุษย์มีความโน้มเอียงที่จะเปิดออกหาความจริง โดยมีเสียง “มโนธรรม” คอย “ถามหา” อยู่ตลอดเวลาถึงความมีอยู่ของพระเจ้า และนี่เองทำให้มนุษย์ค้นพบว่าตนมี “วิญญาณ” ที่เป็นจิต ไม่ใช่สสารเหมือนร่างกายที่ถูกจำกัดได้ มนุษย์ยังพบอีกว่า “วิญญาณของเขาต้องมาจากพระเจ้าอย่างแน่นอน”

ดังนั้น โลกและมนุษย์จึงเป็นพยานที่แสดงให้เห็นว่า ไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่ต้องมี “ผู้สร้าง” และมนุษย์ก็เรียกผู้นั้นว่า “พระเจ้า”

3. พระเจ้าตามที่พระศาสนจักรสั่งสอน (36-38)

ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงสั่งสอนมาตลอดว่า “พระเจ้าทรงเป็นปฐมเหตุและจุดหมายของทุกสิ่ง” และเรามนุษย์สามารถรู้จักพระองค์ได้โดยอาศัยความสว่างของ “เหตุผลตามธรรมชาติของมนุษย์และจากสิ่งสร้างต่างๆ” มนุษย์สามารถใช้เหตุผลนี้ได้เพราะมนุษย์ถูกสร้างมาตาม “ภาพลักษณ์ของพระเจ้า”

4. เราจะต้องพูดถึงเรื่องพระเจ้าอย่างไร (39-43)

แต่การใช้เหตุผลตามธรรมชาติอย่างเดียวในการรู้จักพระเจ้านั้น มีความยากลำบากไม่น้อย เพราะความจริงเกี่ยวกับพระเจ้า “อยู่เหนือสติปัญญา” ที่มนุษย์จะรู้จักได้ทั้งหมด สติปัญญาและเหตุผลของมนุษย์มีขอบเขตจำกัด จึงจำเป็นที่มนุษย์จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากพระเจ้าด้วย และพระเจ้ายิ่งประทานความช่วยเหลือแก่มนุษย์โดยตรง “เปิดเผย” ความจริงต่างๆ เกี่ยวกับพระองค์ให้มนุษย์ เราเรียกความช่วยเหลือนี้ว่า “การเปิดเผยของพระเจ้า”

(ข้อ 44-49 เป็นเนื้อหาสรุปเรื่องที่พูดมาทั้งหมด)

บทที่ 2

พระเจ้าทรงพบมนุษย์ (50-133)

บทนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน (เรื่อง) ดังนี้

- ตอนที่ 1. การเปิดเผยความจริงของพระเจ้า
- ตอนที่ 2. การถ่ายทอดความจริงที่พระเจ้าทรงเปิดเผย
- ตอนที่ 3. พระคัมภีร์

ตอนที่ 1. การเปิดเผยความจริงของพระเจ้า (มี 3 เรื่อง)

(1) พระเจ้าทรงเปิดเผย “แผนการแสดงพระทัยดี” ของพระองค์ (50-53) : คพค. เริ่มต้นด้วยการอ้างถึงพระสังฆธรรมนูญ Dei Verbum ข้อ 2 กล่าวว่า “พระเจ้าทรงพระทัยดีและปรีชาญาณ ทรงมีพระประสงค์ที่จะแสดงพระองค์แก่มนุษย์ให้มนุษย์รู้ถึงแผนการอันเร้นลับของพระองค์ คือ การที่โดยทางพระคริสตเจ้า องค์พระวชนาถผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ มนุษย์จึงสามารถเข้าถึงพระบิดาเจ้าในองค์พระจิตเจ้า และมีส่วนร่วมในพระธรรมชาติพระเจ้าได้”

นี้หมายความว่า แผนการของพระเจ้าคือ “ทรงประสงค์ให้มนุษย์ที่พระองค์ทรงเนรมิตสร้างมาเข้ามามีส่วนในชีวิตพระเจ้าของพระองค์ ให้มนุษย์เป็นบุตรบุญธรรมของพระองค์ในองค์พระบุตร ให้มนุษย์สามารถตอบสนองพระองค์ รู้จักพระองค์และรักพระองค์” และ

(2) ขั้นตอนต่างๆ ของการเปิดเผย (54-64) : พระเจ้าได้ “ค่อยๆ เปิดเผยแผนการนี้แก่มนุษย์” ตามลำดับ และบรรลุถึงจุดยอดในพระบุคคลและพันธกิจของพระวชนาถผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ คือ “พระเยซูคริสตเจ้า” กล่าวคือ

เริ่มตั้งแต่สมัยอาดัมและเอวา พระเจ้าทรงแสดงพระองค์และเชื้อเชิญเขาทั้งสองให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระองค์ โดยประทานพระหรรษทานและความชอบธรรมรุ่งเรืองให้เขา แม้เมื่อพวกเขา “ตกในบาป” พระองค์ก็ไม่ได้ทอดทิ้งเขา แต่ยัง “ทรงสัญญาจะกอบกู้มนุษยชาติ” ที่เป็นลูกหลานของเขา และโปรดให้เขา “มีความหวัง” ที่จะได้รับความรอดพ้น

ต่อมาในสมัยโนอาห์ พระเจ้าก็ได้เข้ามาแทรกในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ โดยภายหลังน้ำวนาศ พระองค์ได้ “ทรงทำพันธสัญญากับโนอาห์” ซึ่งเป็นการแสดงถึง “จุดเริ่มต้น” ของ “แผนการกอบกู้มนุษยชาติ” ของพระองค์

เพื่อจะรวบรวมมนุษยชาติให้กลับมาเป็นหนึ่งเดียวกัน พระเจ้าทรงเลือก “อับราฮัม” โดยเรียกเขาให้ “ออกจากแผ่นดินของท่าน จากญาติพี่น้อง และจากบ้านบิดาของท่าน” (ปฐม 12:1) ทรงตั้งพระทัยจะทำให้เขาเป็น “บิดาของชนชาติจำนวนมาก” (ตามความหมายของชื่อ อับราฮัม) (ปฐม 17:5) และประชากรที่สืบเชื้อสายจากอับราฮัมนี้จะเป็นผู้รักษาพระสัญญาที่พระเจ้าทรงกระทำไว้กับบรรพบุรุษ เป็นประชากรที่ได้รับเลือกสรร (เทียบ รม 11:28)

และที่สุด หลังจากสมัยของบรรพบุรุษผ่านไปแล้ว พระเจ้าก็ทรงตั้ง “อิสราเอลให้เป็นประชากรของพระองค์” โดยทรงช่วยเขาออกมาจากอียิปต์ให้พ้นจากการเป็นทาส “ทรงทำพันธสัญญา” กับเขาที่ภูเขาศีนายและ “ประธานธรรมบัญญัติ” ให้ผ่านทางโมเสส ให้เขารู้จัก และรับใช้พระองค์ผู้ทรงเป็น “พระเจ้าแท่ทรงชีวิตเพียงพระองค์เดียว” และทรงบอกให้เขา “รอคอยพระผู้ไถ่” ที่ทรงสัญญาว่าจะส่งมาด้วย อิสราเอลจึงเป็นประชากรขององค์พระผู้เป็นเจ้า เป็นชนชาติแรกที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงตรัสด้วย และทรงแจ้งพวกเขามีความหวังที่จะได้รับความรอดพ้น

(3) พระคริสตเยซูเป็นศูนย์กลางและความสมบูรณ์แห่งการเปิดเผยทั้งหมด (65-67): คพค. อ้างข้อความจากพันธสัญญาใหม่ว่า “ในอดีต พระเจ้าตรัสกับบรรพบุรุษของเราโดยทางประกาศหลายวาระและหลายวิธีด้วยกัน ครั้นสมัยนี้เป็นวาระสุดท้าย พระองค์ตรัสกับเราโดยทางพระบุตร” (ฮบ 1:1-2) และอธิบายเพิ่มเติมว่า

พระเจ้าตรัสทุกสิ่งในพระวจนาตถ์แล้ว นี่เป็นการยืนยันว่า พระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ ทรงเป็นพระวจนาตถ์ของพระบิดาแต่เพียงหนึ่งเดียว พระบิดาตรัสทุกสิ่งในพระวจนาตถ์แล้ว และจะไม่มีพระวาจาอื่นใดอีกแล้ว นี่หมายความว่า

- ไม่มีการเปิดเผยอะไรใหม่อีกแล้ว นี่เป็นผลตามมาจากประการแรก หมายความว่า “ไม่มีการเปิดเผยอะไรใหม่นอกเหนือไปจากการเปิดเผยที่สำเร็จสมบูรณ์ในองค์พระคริสตเจ้าแล้ว”
- แต่กระนั้นก็ดี “แม้การเปิดเผยแม้จะสำเร็จแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้รับการอธิบายอย่างสมบูรณ์” การเปิดเผยที่เกิดขึ้นในเวลาต่อๆ มาจึงเป็น “การเปิดเผยความเข้าใจในสิ่งที่พระคริสตเจ้าได้เปิดเผยไว้แล้ว” เราเรียกการเปิดเผยนี้ว่าการเปิดเผยแบบ “ส่วนตัว” ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้หลายครั้งและตลอดเวลา

ตอนที่ 2. การถ่ายทอดความจริงที่พระเจ้าเปิดเผย (มี 3 เรื่อง)

คพค. เริ่มต้นตอนนี้ด้วยข้อความจากพันธสัญญาใหม่ว่า พระเจ้า “มีพระประสงค์ให้ทุกคนได้รับความรอดพ้นและความรู้จริงที่สมบูรณ์” (1 ทธ 2:4) ความรอดพ้นและความรู้จริงนี้คือ “พระคริสตเจ้า” นั่นเอง ดังนั้น “พระคริสตเจ้าจึงต้องได้รับการประกาศแก่ประชาชนทุกคนทุกชาติ ก็เปิดเผยของพระเจ้าจะได้ไปได้ทั่วแผ่นดิน” ดังคำกล่าวของวาติกันที่ 2 ที่ว่า “ความจริงที่พระเจ้าทรงเปิดเผยให้รู้เพื่อความรอดของนานาชาตินั้น จะต้องคงอยู่เสมอไปอย่างครบถ้วน และจะต้องถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังสืบต่อกันไปทุกอายุขัย” (DV 7)

(1) ธรรมประเพณีสมัยอัครสาวก (74-79) : อ้างถึงวาติกันที่ 2 ที่กล่าวว่า “พระคริสตเจ้าผู้ทรงทำให้การเผยความจริงของพระเจ้าผู้สูงสุดบริบูรณ์ในพระองค์ ทรงมีพระบัญชาให้บรรดาอัครสาวกไปประกาศพระวรสาร ... บรรดาอัครสาวกจึงต้องประกาศข่าวดีนั้น ในฐานะเป็นแหล่งที่มาของความจริงทั้งปวงที่นำความรอดพ้นมาให้” (DV 7) ซึ่งตามพระบัญชาขององค์พระผู้เป็นเจ้านี้ การถ่ายทอดพระวรสารจึงสำเร็จไปโดย 2 วิธี ได้แก่ ด้วยวาจา คือ บรรดา

อัครสาวกประกาศสอนด้วยวาจา ซึ่งถ่ายทอดสิ่งที่ท่านได้รับมาจากพระเยซูเจ้า และด้วยการกระทำ คือ ได้บันทึกสารเรื่องความรอดพ้นนี้ลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอีกด้วยและเพื่อรักษาพระวรสารให้อยู่ครบถ้วน บรรดาอัครสาวกก็ได้แต่งตั้ง “บรรดาพระสังฆราช” ให้เป็นผู้สืบตำแหน่งต่อไป (DV 7) การสืบทอดการการสั่งสอนที่ส่งมอบต่อๆ กันมาจนถึงปัจจุบันและดำเนินไปในพระจิตเจ้านี้ เราเรียกว่า “ธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์”

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมประเพณีกับพระคัมภีร์ (80-83) : อ้างถึง DV 9 วาติกันที่ 2 กล่าวว่า “ธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์และพระคัมภีร์มีความเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะทั้งสองมาจากพระเจ้าซึ่งเป็นบ่อเกิดเดียวกัน รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน และมุ่งไปยังจุดหมายเดียวกัน” นี่หมายความว่าพระวาจาของพระเจ้าได้รับการถ่ายทอดต่างกัน 2 แบบ แบบแรกเป็นทาง “พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์” คือ พระวาจาของพระเจ้าที่ได้รับการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยการดลใจของพระจิตเจ้า แบบที่สองเป็นทาง “ธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์” คือ การถ่ายทอดพระวาจาของพระเจ้าที่พระคริสตเจ้าและพระจิตเจ้ามอบไว้กับบรรดาอัครสาวกนำไปถือปฏิบัติ และพวกท่านก็ถ่ายทอดการถือปฏิบัตินี้สืบทอดกันมา

(3) การอธิบายความหมายของคลังความเชื่อ (84-95) : อธิบายว่า ความเชื่อที่ได้รับถ่ายทอดต่อๆ กันมาและบรรจุอยู่ในพระคัมภีร์และธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์ที่บรรดาอัครสาวกมอบไว้กับพระศาสนจักรนั้น เราเรียกว่าเป็น “คลังความเชื่อ” ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระวาจา คำสอน การมีชีวิตร่วมกันฉันพี่น้อง การบิปปิง และการภาวนาอย่างสม่ำเสมอ และการปฏิบัติต่างๆ โดยที่...

- ผู้มีหน้าที่รักษาค้างความเชื่อ หมายความว่าพระวาจาของพระเจ้าที่บันทึกไว้และได้รับถ่ายทอดต่อกันมานั้น คือ “พระศาสนจักรผู้มีอำนาจสอน” (Magisterium Ecclesiae) เท่านั้น และใช้อำนาจนี้ในพระนามของพระเยซูคริสตเจ้า ซึ่งได้แก่ พระสังฆราชที่มีความสัมพันธ์กับพระสังฆราชแห่งกรุงโรม ผู้สืบตำแหน่งต่อจากนักบุญเปโตร
- ผู้มีอำนาจสอนของพระศาสนจักร ยังใช้อำนาจที่ได้รับมาจากพระคริสตเจ้าในการ “ประกาศนียบัตรข้อความเชื่อที่ต้องเชื่อ” ซึ่งเป็นความจริงที่มาจากการเปิดเผยจากพระเจ้า และจะต้องยึดถือไว้ โดยไม่มีวันเปลี่ยนแปลงตลอดไป
- คริสตชนผู้มีความเชื่อทุกคน สามารถเข้าใจและถ่ายทอดความจริงที่ได้รับการเปิดเผยนี้ได้ เพราะ “มีพระจิตเจ้าที่คอยช่วยเหลือ” และโดยอาศัยความช่วยเหลือของพระจิตเจ้า ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและถ้อยคำของคลังความเชื่อจึง “เติบโตในชีวิตของพระศาสนจักร” ผ่านทางการรำพึงและการศึกษาของผู้มีความเชื่อ

ตอนที่ 3. พระคัมภีร์ (มี 5 เรื่อง)

(1) พระคริสตเจ้าคือพระวาจาหนึ่งเดียวของพระคัมภีร์ (101-104) : พระเจ้าทรงประสงค์จะเปิดเผยพระองค์เองแก่มนุษย์ จึงทรง “ใช้ภาษามนุษย์” ในการตรัสกับมนุษย์ มากกว่า

นั่นคือ ยังได้ทรง “**ประทานพระวจนาตถ์**” พระบุตรองค์เดียวของพระองค์ มารับสภาพมนุษย์เหมือนเรา ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงให้ความเคารพต่อพระคัมภีร์เสมอมาในฐานะเป็น “**พระวาจา/พระวจนาตถ์**” ของพระเจ้า และพระศาสนจักรก็ได้รับการหล่อเลี้ยงและพลังแห่งความเชื่ออยู่ตลอดเวลาอาศัยพระวาจาในพระคัมภีร์นี้

(2) **การตั้งใจของพระเจ้าและความจริงในพระคัมภีร์ (105-108) :** วาติกันที่ 2 กล่าวว่า “ในการเขียนหนังสือศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ พระเจ้าทรงเลือกมนุษย์ และทรงใช้เขาให้เขียนโดยใช้กำลังและความสามารถของตน อย่างที่ว่า แม้พระองค์ทรงกระทำงานในตัวเองและทรงใช้เขาให้เขียนทุกอย่าง และเฉพาะสิ่งที่พระองค์มีพระประสงค์ให้เขาเขียนเท่านั้น เขาก็ยังเขียนอย่างผู้เขียนที่แท้จริงด้วย” (DV 11) ด้วยเหตุนี้ ในฐานะที่**พระจิตเจ้าเป็นผู้ดลใจมนุษย์ผู้เขียนหนังสือศักดิ์สิทธิ์ในพระคัมภีร์** คพค.จึงพูดถึงพระศาสนจักรว่า จะต้องให้ความเคารพต่อพระคัมภีร์ในฐานะพระเจ้าทรงเป็นผู้เขียนพระคัมภีร์เอง

(3) **พระจิตคือผู้อธิบายความหมายของพระคัมภีร์ (109-119) :** เนื่องจากพระคัมภีร์เขียนขึ้นโดยการดลใจของพระจิตเจ้า จึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากพระจิตเจ้าองค์เดียวกันเท่านั้น เราถึงจะสามารถเข้าใจความหมายของพระคัมภีร์ได้

(4) **สารบบพระคัมภีร์ (120-130) :** หมายถึง รายชื่อหนังสือพระคัมภีร์ทั้งหมดที่พระศาสนจักรยอมรับว่าเป็นหนังสือศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งประกอบด้วยพันธสัญญาเดิม 46 เล่ม และพันธสัญญาใหม่ 27 เล่ม

- **พันธสัญญาเดิม** เป็นหนังสือศักดิ์สิทธิ์เพราะได้รับการดลใจโดยพระจิตเจ้า พันธสัญญาเดิมมีเนื้อหาในการ “เตรียม” การเสด็จมาของพระคริสตเจ้า พระผู้ไถ่กู้ของมนุษยโลก
- **พันธสัญญาใหม่** เป็นหนังสือศักดิ์สิทธิ์เพราะได้รับการดลใจจากพระจิตเจ้าเหมือนกัน มีเนื้อหาในลักษณะเป็น “**ความสมบูรณ์**” ของสิ่งที่พันธสัญญาเดิมกล่าวถึง นั่นคือ การเสด็จมาของพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงรับสภาพมนุษย์

แต่ในพันธสัญญาใหม่นั้น **พระวรสารเป็นหัวใจของพันธสัญญาใหม่** เพราะเป็นพยานสำคัญยืนยันถึงพระชนมชีพและคำสั่งสอนของพระเยซูคริสตเจ้า พระวจนาตถ์ที่มารับสภาพมนุษย์ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงนำพระวรสารมาอ่านในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ (ทุกวัน)

(5) **พระคัมภีร์ในชีวิตของพระศาสนจักร (131-133) :** หลักการของพระศาสนจักรคือ “**พระคัมภีร์ต้องเป็นวิญญานของเทววิทยา**” คือ ศาสนบริการใดไม่ว่าในพระศาสนจักร ทั้งการประกาศพระวาจา การเทศน์สอน การอภิบาล การสอนคำสอน ฯลฯ ต้องได้รับการหล่อเลี้ยงโดยพระวาจาของพระเจ้าจากพระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์นี้ พระศาสนจักรจึงเตือนคริสตชนเสมอๆ ให้อ่านพระคัมภีร์บ่อยๆ เพื่อจะได้เรียนรู้จักพระเยซูคริสตเจ้า เพราะไม่รู้จักพระคัมภีร์คือการไม่รู้จักพระคริสตเจ้า (น.เยโรม)

ข้อ 134-141 เป็นบทสรุปของเรื่องทีกล่าวนำ

บทที่ 3

มนุษย์ตอบสนองพระเจ้าด้วยความเชื่อ (142-184)

เนื้อหาบทนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. ข้าพเจ้าเชื่อ

- การยอมรับความเชื่อ
- ความเชื่อในพระเจ้า
- คุณสมบัติของความเชื่อ

ตอนที่ 2. ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ

ตอนที่ 1. ข้าพเจ้าเชื่อ (มี 3 เรื่อง)

(1) **การยอมรับความเชื่อ (144-149) :** คพค.อธิบายการยอมรับความเชื่อว่า หมายถึง การมอบตนเองอย่างเสรีให้อยู่ใต้พระวาจาที่รับฟัง พระคัมภีร์นำเสนอบุคคล 2 บุคคลที่เป็นแบบอย่างของผู้มีความเชื่อ

- **อับราฮัม-บิดาของทุกคนที่มีความเชื่อ** จดหมายถึงชาวฮีบรูกล่าวยกย่องเป็นพิเศษถึงความเชื่อของอับราฮัมว่า เพราะความเชื่อ เมื่อพระเจ้าทรงเรียกให้ออกเดินทางไปสู่สถานที่ที่จะได้รับเป็นมรดก อับราฮัมก็ออกเดินทางโดยไม่รู้ว่าจะไปไหน เพราะความเชื่อ อับราฮัมพร้อมที่จะถวายอิสอัคบุตรชายคนเดียวเป็นเครื่องบูชาแด่พระเจ้า เพราะความเชื่อ อับราฮัมจึงเป็น “บิดาของผู้มีความเชื่อทุกคน” (รม 4:11, 18)
- **พระนางมารีย์พรหมจารี** นอกจากพระนางได้ทรงรับสารและพระสัญญาที่ทูตสวรรค์กาเบรียลนำมาแจ้งให้ทรงทราบด้วยความเชื่อแล้ว และตลอดชีวิตของพระนาง จนกระทั่งถึงการทดสอบครั้งสุดท้าย เมื่อพระบุตรของพระนางต้องสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน ความเชื่อของพระนางก็ไม่เคยสั่นคลอนเลย **พระนางไม่เคยหยุดเชื่อเลยว่าพระวาจาของพระเจ้าจะต้องสำเร็จเป็นจริง ด้วยเหตุนี้พระศาสนจักรจึงให้ความเคารพนับถือพระนางมารีย์ว่า ทรงเป็นผู้ทำให้ความเชื่อเป็นจริงอย่างสมบูรณ์**

(2) **ความเชื่อในพระเจ้า (150-152) :** คพค.อธิบายความเชื่อในพระเจ้าว่า หมายถึง มนุษย์เห็นด้วยกับพระเจ้าและยอมรับความจริงทั้งหมดที่พระเจ้าทรงเปิดเผยให้รู้ ความเชื่อในพระเจ้าจึงแตกต่างจากความเชื่อในมนุษย์ด้วยกัน เพราะมนุษย์ไม่อาจเชื่อและไว้วางใจได้ มีแต่ความเชื่อในพระเจ้าเท่านั้น ที่มนุษย์วางใจได้

สำหรับคริสตชน **ความเชื่อในพระเจ้าแยกไม่ได้กับความเชื่อในผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา** นั่นคือ พระเยซูคริสต์เจ้า พระบุตรองค์เดียวของพระเจ้า และองค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา และในเมื่อพระเยซูคริสต์เจ้าเป็นพระวจนาตถ์ที่รับสภาพมนุษย์ เป็นพระเจ้า เราจึงเชื่อในพระองค์ได้

แต่เป็นไปได้เลยที่ใครจะเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้า หากเขาไม่ได้รับ **พระจิตเจ้า** เพราะพระจิตเจ้าเป็นผู้เปิดเผยให้มนุษย์รู้ว่าพระเยซูเจ้าเป็นใคร มีเพียงพระเจ้าเท่านั้นทรงรู้จักพระเจ้าอย่างสมบูรณ์ เมื่อพระจิตเป็นพระเจ้า เราจึงเชื่อในพระจิตเจ้าได้ และดังนี้ พระศาสนจักรจึงไม่เคยหยุดยั้งที่จะยืนยันความเชื่อของตนในพระเจ้าหนึ่งเดียว พระบิดา พระบุตร และพระจิต

(3) คุณสมบัติของความเชื่อ = มี 7 ประการ (153-165)

- **ความเชื่อเป็นพระพร** หลัฐานอ้างอิงมาจากเปโตร ครึ่งเมื่อท่านประกาศว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็นพระคริสต์เจ้า พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต พระเยซูเจ้าก็ทรงบอกเขาว่าความรู้นี้ไม่ใช่มาจากมนุษย์ แต่มาจากพระบิดาของพระองค์ผู้สถิตในสวรรค์ (มธ 16:17) นี่หมายความว่า **ความเชื่อเป็นของประทานจากพระเจ้า เป็นคุณธรรมเหนือธรรมชาติที่พระเจ้าประทานให้มนุษย์**

- **ความเชื่อเป็นการกระทำของมนุษย์** คือ เป็นเสรีภาพของมนุษย์จริงๆ ในการเลือกที่จะเชื่อ ไม่ได้ขัดแย้งกับเสรีภาพและสติปัญญาของมนุษย์

- **ความเชื่อและสติปัญญา** เพื่อทำให้ความเชื่อของเราสอดคล้องกับเหตุผล พระเจ้าจึงประทานข้อพิสูจน์ภายนอกเกี่ยวกับการเปิดเผยของพระองค์ ร่วมกับความช่วยเหลือภายในของพระจิตเจ้า เพื่อให้มนุษย์ยอมรับด้วยเหตุผลถึงสิ่งที่เชื่อ ซึ่งได้แก่ การอัศจรรย์ต่างๆ ของพระคริสต์เจ้าและบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์

- **เสรีภาพของความเชื่อ** เมื่อความเชื่อเป็นการกระทำของมนุษย์ มนุษย์จึงต้องตอบสนองต่อพระเจ้าโดยเชื่อจากใจจริง **ไม่ต้องมีผู้ใดถูกบังคับให้ยอมรับความเชื่อ** แต่เป็นการกระทำโดยสมัครใจ

- **ความเชื่อเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความรอด** เพราะ “ถ้าไม่มีความเชื่อแล้ว จะเป็นที่ยอมรับของพระเจ้าไม่ได้เลย” (ฮบ 11:6)

- **ความเชื่ออาจสูญเสียไปได้** เนื่องจากความเชื่อเป็นของประทานที่พระเจ้าประทานให้เปล่าๆ เราจึงอาจสูญเสียของประทานล้ำค่านี้ได้ จึงจำเป็นต้องได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยพระวาจาของพระเจ้า เราต้องอธิษฐานภาวนาต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า

- **ความเชื่อเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตนิรันดร์** เพราะทำให้เราแลเห็นพระเจ้าเป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางในโลกนี้ของเรา และในโลกหน้า เราก็จะได้เห็นพระเจ้าได้แบบหน้าต่อหน้า

ตอนที่ 2. ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ (166-184)

คพค.ข้อ 166 กล่าวว่า ความเชื่อเป็นกิจการส่วนตัว เป็นการที่มนุษย์ตอบสนองพระเจ้า ผู้ทรงเปิดเผยพระองค์เองให้มนุษย์รู้จัก แต่ไม่มีใครมีความเชื่อได้เพียงคนเดียว เหมือนไม่มีใครมีชีวิตอยู่ได้เพียงคนเดียว ผู้มีความเชื่อย่อมรับความเชื่อมาจากผู้อื่นและต้องถ่ายทอดความเชื่อนั้นต่อไปยังผู้อื่น มนุษย์จึงไม่อาจมีความเชื่อได้นอกจากได้รับการคำจูงจากความเชื่อของผู้อื่น และในเวลาเดียวกัน ก็นำความเชื่อของตนไปช่วยพวยความเชื่อของผู้อื่นด้วย

คำว่า “ข้าพเจ้าเชื่อ” จึงหมายถึง “ความเชื่อของพระศาสนจักรที่ผู้มีความเชื่อแต่ละคนประกาศ” ซึ่งก็หมายถึง “ข้าพเจ้าทั้งหลายเชื่อ” นั่นเอง ดังนั้น เมื่อกล่าว “ข้าพเจ้าเชื่อ” ก็มีความหมายว่า ทั้งตัวเราและพระศาสนจักรด้วยที่ประกาศและยืนยันความเชื่อที่มีต่อพระเจ้า (167)

ตลอดเวลาที่ผ่านมาทุกยุคทุกสมัย พระศาสนจักรไม่เคยหยุดยั้งที่จะ “ประกาศความเชื่อหนึ่งเดียวของตน” พระศาสนจักรได้รับความเชื่อหนึ่งเดียวนี้นี้มาจากองค์พระผู้เป็นเจ้าพระองค์เดียว และถ่ายทอดต่อมาผ่านทางศีลล้างบาปหนึ่งเดียว ความเชื่อนี้จึงฝังรากอยู่ในมนุษย์ทุกคนว่า “มีพระเจ้าและพระบิดาเพียงพระองค์เดียว” (172)

////////////////////

ส่วนที่ 2

การยืนยันความเชื่อของคริสตชน (185-1065)

คพค.เริ่มต้นส่วนที่ 2 นี้ด้วยการอธิบายเรื่องสูตรยืนยันความเชื่อ (185-197) ว่าคนที่กล่าวว่า “ข้าพเจ้าเชื่อ” ก็เท่ากับกล่าวว่า “ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับข้อความที่เราเชื่อ” ซึ่งนับแต่เริ่มแรก พระศาสนจักรในสมัยอัครสาวกได้แสดงความเชื่อของตนเป็นสูตรสั้นๆ ต่อมา พระศาสนจักรก็ปรารณารวบรวมสาระสำคัญของความเชื่อของตนสรุปไว้อย่างเป็นระบบ เรียกว่า “การยืนยันความเชื่อ” (Professiones fidei) หรือ “สูตรยืนยันความเชื่อ” (Credo) โดยขึ้นต้นด้วยคำว่า “ข้าพเจ้าเชื่อ”

การประกาศยืนยันความเชื่อเกิดขึ้นครั้งแรกในศีลล้างบาป โดยจะมีการประกาศ “สูตรยืนยันความเชื่อ” นี้ บทสูตรนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของศีลล้างบาป และในบทสูตรนี้ก็มีการประกาศยืนยันความเชื่อใน “พระเจ้าสามพระบุคคลของพระตรีเอกภาพ” บทสูตรยืนยันความเชื่อจึงแบ่งเป็นสามภาค โดยภาคแรกกล่าวถึงพระบุคคลแรกและงานเนรมิตสร้างอย่างน่าพิศวงของพระเจ้า ภาคสองกล่าวถึงพระธรรมล้ำลึกของพระบุคคลที่สองและงานกอบกู้มนุษยชาติ ส่วนภาคสามกล่าวถึงพระบุคคลที่สามซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นและบ่อเกิดของความศักดิ์สิทธิ์ของเรา

สูตรยืนยันความเชื่อนี้มี 2 แบบที่มีความสำคัญเป็นพิเศษในชีวิตของพระศาสนจักร แบบแรกเรียกว่า “สูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวก” ซึ่งเป็นข้อสรุปแท้จริงของความเชื่อของบรรดาอัครสาวก บทสูตรนี้เก่าแก่มากและมีใช้ในพิธีศีลล้างของพระศาสนจักรที่กรุงโรม แบบที่สองเรียกว่า “สูตรยืนยันความเชื่อของสภาสังคายนาไนเซีย-คอนสแตนติโนเปิล” มีความสำคัญมาก เพราะออกมาจากสภาสังคายนาสองครั้งก่อนหน้านี้ คือ ปี 325 และ 381 ทุกวันนี้ บทสูตรนี้ก็ยังคงมีใช้ในพระศาสนจักรใหญ่ทุกแห่งทั้งในตะวันออกและตะวันตก (ใช้ในมิสซา) (ดู CCC หน้า 52)

เนื้อหาต่อจากนี้ไปจะเป็นเรื่องความเชื่อในพระเจ้าสามพระบุคคล ตามบทสูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวก แบ่งออกเป็น 3 บท

บทที่ 1 ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าพระบิดา (198-421)

บทที่ 2 ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า (422-682)

บทที่ 3 ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า (682-1065)

บทข้าพเจ้าเชื่อ (สูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวก - Credo)

1. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ ทรงเนรมิตฟ้าดิน
2. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย
3. ทรงปฏิสนธิเดชะพระจิตเจ้า ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี
4. ทรงรับทรมานสมัยปอนทิอัส ปิลาต ทรงถูกตรึงกางเขน สิ้นพระชนม์ และทรงถูกฝังไว้
5. เสด็จสู่แดนมรณะ วันที่สามทรงกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย
6. เสด็จสู่สวรรค์ ประทับเบื้องขวาพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ
7. แล้วจะเสด็จมาพิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย
8. ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า
9. พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์สากล ความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวของผู้ศักดิ์สิทธิ์
10. การอภัยบาป
11. การกลับคืนชีพของร่างกาย
12. และชีวิตนิรันดร์ อาแมน

บทที่ 1

ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าพระบิดา (198-421)

ในบทนี้ คพค.อธิบายความหมายของบทสวดที่ว่า “ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงสรรพานภาพ ทรงเนรมิตฟ้าดิน” โดยแบ่งออกเป็นเรื่องๆ 7 เรื่อง (วรรค) ด้วยกัน ดังนี้

วรรค 1. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้า (198-231)

ในการยืนยันความเชื่อ ข้อแรกที่พระศาสนจักรยืนยันคือ **ความเชื่อในพระเจ้า** พระองค์ทรงเป็นเบื้องต้นและบั้นปลาย ทรงเป็นจุดเริ่มต้นและจุดจบของทุกสิ่ง และยังทรงเป็นบุคคลแรกในพระตรีเอกภาพด้วย จึงเหมาะสมแล้วที่เราเริ่มประกาศความเชื่อในพระเจ้าก่อน การยืนยันความเชื่อในพระเจ้าเป็นข้อแรกนี้ยังถือเป็นพื้นฐานที่สุดด้วย เพราะบทสวดยืนยันความเชื่อทั้งบทกล่าวถึงพระเจ้าและพาดพิงถึงพระเจ้าตลอดเวลา ข้อความทุกข้อของการยืนยันความเชื่อขึ้นอยู่กับข้อแรกนี้ ข้อความเชื่อข้ออื่นๆ ช่วยให้เรารู้จักพระเจ้าดียิ่งขึ้นว่า พระองค์ค่อยๆ เผยพระองค์เองให้มนุษย์รู้จักอย่างไร คพค.แบ่งเรื่องนี้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

(1) **ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว (200-202)** ในบทสวดแบบที่สองเริ่มต้นด้วยวลีว่า “ข้าพเจ้าเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว” การประกาศว่ามีพระเจ้าหนึ่งเดียวนั้น มีรากมาจากการเปิดเผยของพระเจ้าในพันธสัญญาเดิมที่ทรงเปิดเผยว่า มีพระเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น “อิสราเอลเอ๋ย จงฟังเถิด องค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านทรงเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักองค์พระผู้เป็นเจ้าพระเจ้าของท่านสุดจิตใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน” (ฉธบ 6:4-5)

ในพันธสัญญาใหม่ พระเยซูเจ้าเองก็ทรงยืนยันว่าพระเจ้า “ทรงเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียว” และเราต้องรักพระองค์สุดจิตใจ สุดวิญญาณ สุดสติปัญญาและสุดกำลัง” (เทียบ มก 12:29-30) ที่สุด เป็นพระสังคายนาแห่งลาเตรันที่ประกาศว่า “เราเชื่อมั่นและประกาศชัดเจนว่า มีพระเจ้าแท้เพียงหนึ่งเดียว นิรันดร์ ยิ่งใหญ่ ไม่เปลี่ยนแปลง มนุษย์ไม่อาจเข้าใจพระองค์ได้หมด ทรงสรรพานภาพ”

(2) **พระเจ้าทรงเปิดเผยพระนามของพระองค์ (203-213)** เป็นพระเจ้าที่ทรงเปิดเผยพระองค์เองแก่อิสราเอลประชากรของพระองค์ และยังทรงแสดงพระนามของพระองค์ให้พวกเขา รู้จักด้วย โดยทรงเปิดเผยทีละเล็กทีละน้อยด้วยพระนามต่างๆ จนถึงสมัยโมเสส ในการเสด็จมาพบโมเสสที่พุ่มไม้ซึ่งลุกเป็นไฟนั้น พระองค์ได้เปิดเผยว่าพระองค์ทรงเป็น “พระเจ้าทรงชีวิต” (พระเจ้าของอับราฮัม อิสอัคและยาโคบ) และเปิดเผยพระนามลึกลับในเวลาต่อมาว่า เมื่อตรัสแก่โมเสสว่า “เราเป็นผู้ซึ่งเป็น” หรือ “เราคือเราเป็น” ซึ่งหมายความว่า พระองค์ทรงเป็นอะไรที่อยู่เหนือทุกสิ่งทุกอย่างที่เราอาจเข้าใจได้ นั่นคือ พระองค์ทรงซ่อนเร้นและลึกลับ แต่ก็ทรงประทับอยู่กับมนุษย์เสมอ ทรงช่วยเหลือชาวอิสราเอลเสมอและให้อยู่ในทุครั้งทีพวกเขาทำบาป อิสราเอล

จึงรู้จักพระองค์ในฐานะเป็น “พระเจ้าผู้ทรงเมตตาและกรุณา” และมีพระองค์เท่านั้นที่เป็นอยู่ตลอดเวลา

(3) **พระเจ้าเป็นความจริงและความรัก (214-221)** พระเจ้ายังทรงเปิดเผยแก่อิสราเอลประชากรของพระองค์ว่าพระองค์ทรงเป็นความจริง เพราะคำสัญญาของพระองค์เป็นจริงเสมอ พระเจ้าไม่เคยหลอกลวง พระเจ้าจึงทรงเป็นความจริงนั่นเอง และที่สุด อิสราเอลก็พบอีกว่าพระเจ้านี้มีเหตุผลประการเดียวที่ทรงเปิดเผยพระองค์เองแก่พวกเขา เลือกรักพวกเขาเป็นประชากรศักดิ์สิทธิ์ และช่วยพวกเขาให้รอดพ้น นั่นคือ เพราะพระองค์ทรงรักพวกเขา พระเจ้าทรงรักมนุษย์ พระเจ้าจึงทรงเป็นความรัก

(4) **ความหมายของความเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว (222-227)**

ตอนท้ายของคำสอนเรื่องนี้ คพค. ได้อธิบาย “ความหมายของความเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว” (222-227) ไว้ 5 ความหมายด้วยกัน

- หมายถึง “การยอมรับความยิ่งใหญ่และพระบรมเดชานุภาพของพระเจ้า” ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ พระเจ้าจึงต้องเป็นบุคคลแรกที่เรารับใช้
- หมายถึง “เราต้องขอบคุณพระเจ้าตลอดชีวิตของเรา” เพราะถ้าพระเจ้าเป็นหนึ่งเดียว มีเพียงพระองค์เดียว ทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องมาจากพระองค์ เราจึงต้องตอบแทนพระองค์ด้วยการขอบคุณพระองค์
- หมายถึง “การยอมรับว่าทุกคนมีเอกภาพและมีศักดิ์ศรี” เพราะพระเจ้าเป็นผู้เนรมิตสร้างมนุษย์ทุกคนขึ้นมา และสร้างขึ้นตามภาพลักษณ์ของพระองค์ คือ เป็นเหมือนพระเจ้า
- หมายถึง “เราจะต้องใช้สิ่งสร้างอย่างดี” เราต้องไม่ตกเป็นทาสของสิ่งสร้าง แต่เราต้องใช้สิ่งสร้างเพื่อช่วยเราให้เข้าใกล้พระเจ้ามากยิ่งขึ้น เราต้องแยกตัวเราออกจากสิ่งสร้างเพื่อไม่ให้สิ่งสร้างนำเราหันเหออกจากพระเจ้า
- และที่สุด การเชื่อในพระเจ้าหนึ่งเดียว ยังหมายถึง “การวางใจพระเจ้าในทุกสิ่ง” แม้เมื่อประสบอุปสรรคและความยากลำบากต่างๆ ก็ตาม

วรรค 2. พระบิดา (232-267) (มี 4 เรื่อง)

(1) **“เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต” (232-237)** คพค. เริ่มต้นอธิบายวรรคนี้โดยอ้างอิงถึงความเชื่อเรื่องพระตรีเอกภาพ ซึ่งเริ่มต้นจากการล้างบาปว่าหลังจากผู้สมักรับศีลล้างบาปตอบรับ “ข้าพเจ้าเชื่อ” ในพระเจ้าพระบิดา พระบุตร และพระจิตแล้ว ผู้สมักรับศีลล้างบาป “เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต” (มธ 28:19) (232-237) และนี่คือความเชื่อของคริสตชน เป็นความเชื่อที่ตั้งอยู่บนพระตรีเอกภาพ แต่นี้ไม่ได้หมายความว่า คริสตชนล้างบาปในพระนามของพระเจ้าทั้งสามพระองค์ เพราะมีเพียงพระเจ้าองค์เดียว แต่เป็นพระตรีเอกภาพ นี่เป็นพระธรรมลัทธิของพระเจ้าในพระองค์เอง

(2) พระเจ้าที่ทรงเปิดเผยพระองค์ว่าทรงเป็นพระตรีเอกภาพ (238-248) ในตอนแรก ชาวอิสราเอลขนานนามพระเจ้าว่า “พระบิดา” ทั้งนี้ มาจากสาเหตุสำคัญสองประการ คือ (1) เพราะพระเจ้าเป็นต้นกำเนิด พระองค์จึงทรงอำนาจเหนือทุกสิ่ง (2) เพราะพระเจ้าทรงเป็นความดีและทรงรักเอาพระทัยใส่บรรดาบุตรทุกคนของพระองค์ พระองค์มีพระทัยอ่อนโยนเยี่ยงบิดาต่อพวกเขา ทรงประทับอยู่ใกล้ชิดกับพวกเขาและทุกสิ่งที่พระองค์เนรมิตสร้างมา

แต่ต่อมา เป็นพระเยซูเจ้าที่ทรงเปิดเผยพระเจ้าว่าทรงเป็น “พระบิดา” ในความหมายที่ไม่เคยมีใครได้ยินมาก่อน กล่าวคือ พระเจ้าไม่ทรงเป็นพระบิดาเพียงในฐานะพระผู้เนรมิตสร้าง แต่ทรงเป็นพระบิดาของพระองค์ตั้งแต่นิรันดร์ และพระองค์คือพระบุตรเพียงพระองค์เดียวของพระบิดาแต่นิรันดร์ พระองค์จึงมีความสัมพันธ์กับพระบิดาในฐานะพระบิดาและพระบุตร ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่มีมาแต่นิรันดร์ ดังนี้ จึง “ไม่มีใครรู้จักพระบุตร นอกจากพระบิดา และไม่มีใครรู้จักพระบิดา นอกจากพระบุตรและผู้ซึ่งพระบุตรทรงเปิดเผยให้รู้” (มธ 11:27)

ดังนี้ บรรดาอัครสาวกจึงประกาศว่า พระเยซูเจ้าทรงเป็น “พระวจนาตถ์” ซึ่งประทับอยู่กับพระเจ้าตั้งแต่แรกเริ่ม และพระวจนาตถ์ทรงเป็นพระเจ้า” (ยน 1:1) พระเยซูเจ้าจึงเป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้าที่มองไม่เห็น พระสังคายนาต่างๆ ในเวลาต่อมาจึงยืนยันว่า พระบุตรทรงเป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระบิดา

นอกจากนี้ ก่อนฉลองปัสกา พระเยซูเจ้าทรงแจ้งบรรดาสาวกว่าพระองค์จะทรง “พระผู้ช่วยเหลือ” คือ “พระจิตเจ้า” มายังพวกเขา พระจิตนี้ปฏิบัติภารกิจตั้งแต่เนรมิตสร้างโลกแล้ว และยังได้ตรัสกับมนุษย์หลายต่อหลายครั้งผ่านทางประกาศก แต่บัดนี้ พระจิตเจ้าจะเสด็จลงมาประทับอยู่กับสาวกของพระองค์ เพื่อทรงสอนพวกเขาและนำพวกเขาไปสู่ความจริงทั้งหมด (ยน 16:13) ดังนี้ พระจิตเจ้าจึงได้รับการเปิดเผยในฐานะเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพระเยซูเจ้าและกับพระบิดา ความเชื่อเรื่องพระจิตเจ้านี้ได้สืบทอดต่อมาจากอัครสาวก และได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการในพระสังคายนาสากลครั้งที่สองที่กรุงคอนสแตนติโนเปิลในปี 381 ว่า “ข้าพเจ้าทั้งหลายยังเชื่อในพระจิต องค์พระผู้เป็นเจ้าและผู้บันดาลชีวิต ทรงเนื่องมาจากพระบิดา” (DS 150) และประกาศเพิ่มเติมในพระสังคายนาครั้งต่อมา มาว่า “พระจิตเจ้าเป็นพระบุคคลที่สามในพระตรีเอกภาพ เป็นหนึ่งเดียวและเท่าเทียมกับพระเจ้าพระบิดาและพระบุตร” (DS 527)

(3) พระตรีเอกภาพในคำสอนข้อความเชื่อ (249-256) ดังนี้ พระเจ้าในความเชื่อที่คริสตชนประกาศคือ “พระตรีเอกภาพ” ในตอนเริ่มแรก ความเชื่อนี้ได้แสดงออกในสูตรความเชื่อของพิธีศีลล้างบาป ได้รับการประกาศในการเทศน์สอนของผู้มีอำนาจหน้าที่ พบในการสอนคำสอน และพบในการอธิษฐานภาวนาของพระศาสนจักร ข้อความเชื่อเรื่องพระตรีเอกภาพมีลักษณะดังนี้

- **พระตรีเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกัน** กล่าวคือ เราไม่ได้ประกาศยืนยันความเชื่อในพระเจ้าสามพระองค์ แต่ในพระเจ้าองค์เดียว (สารัตถะเดียว-ความเป็นอยู่เดียว) แต่เป็นสามพระบุคคล (พระบิดา พระบุตร และพระจิต) ทรงร่วมในพระธรรมชาติเดียวกัน
- **พระบุคคลในพระตรีเอกภาพแตกต่างกัน** กล่าวคือ พระบิดาไม่ใช่พระบุตร พระบุตรไม่ใช่พระจิต และพระจิตไม่ใช่พระบิดา
- **พระบุคคลทั้งสามมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน** กล่าวคือ ทรงเป็นพระบิดาเพราะให้กำเนิดพระบุตร ทรงเป็นพระบุตรเพราะบังเกิดจากพระบิดา และทรงเป็นพระจิตเพราะเนื่องมาจากพระบิดาและพระบุตร

(4) **พระราชกิจของพระเจ้าและพันธกิจของพระตรีเอกภาพ (257-260)** เมื่อเป็นเช่นนี้ แผนการกอบกู้ทั้งหมดจึงเป็นพันธกิจของพระเจ้าสามพระบุคคลหรือพระตรีเอกภาพนั่นเอง แต่พระเจ้าแต่ละบุคคลก็ทรงประกอบพระราชกิจตามลักษณะเฉพาะของพระองค์ ดังนั้นพระศาสนจักรจึงประกาศว่า “พระเจ้าพระองค์เดียวคือพระบิดา สรรพสิ่งมาจากพระองค์ องค์พระผู้เป็นเจ้าหนึ่งเดียวคือพระเยซูคริสต์ สรรพสิ่งเป็นมาโดยทางพระองค์ และพระจิตเจ้าหนึ่งเดียว สรรพสิ่งอยู่ในพระองค์” (DS 421) ดังนั้น **พระบุคคลทั้งสามของพระเจ้าไม่แยกกันในการเป็นอยู่ และไม่ทรงแยกกันในการพันธกิจที่ทรงกระทำด้วย** แต่ในการประกอบพระราชกิจหนึ่งเดียวกันนั้น แต่ละบุคคลก็ทรงแสดงให้เห็นพระบุคลิกเฉพาะของแต่ละบุคคลในพระตรีเอกภาพ โดยเฉพาะในพระราชกิจที่พระบุตรทรงรับสภาพมนุษย์ และพระจิตเจ้าที่ประทานพระพรของพระองค์แก่มนุษย์

วรรค 3. พระผู้ทรงสรพานุภาพ (268-278)

ที่จริงคุณลักษณะต่างๆ ของพระเจ้าพระบิดานั้นมีอยู่หลายประการ แต่บทยืนยันความเชื่อกล่าวถึงแต่เพียง “**สรพานุภาพของพระเจ้า**” เท่านั้น การประกาศเรื่องนี้ถือว่าสำคัญมาก เพราะเมื่อเราเชื่อว่าพระเจ้าทรงสรพานุภาพ ก็แสดงว่าพระเจ้าทรงครอบครองทุกสิ่ง เพราะเป็นพระองค์ที่ทรงเนรมิตสร้าง ทรงปกครองทุกสิ่ง และทรงทำทุกสิ่งได้ และรวมถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ได้ คือ

- พระเจ้าทรงทำทุกสิ่งตามพระประสงค์
- พระเจ้าทรงเป็นผู้ช่วยประชากรของพระองค์ให้รอด
- พระเจ้าทรงค้ำจุนสรรพสิ่ง
- พระอานุภาพแห่งการให้อภัย
- พระเจ้าทรงเมตตาต่อทุกคน

วรรค 4. พระผู้ทรงเนรมิตสร้าง (279-324) (มี 5 เรื่อง)

คพค.อธิบายเรื่องนี้โดยอ้างหนังสือปฐมกาลว่า พระคัมภีร์เริ่มต้นอย่างสง่าด้วยถ้อยคำว่า “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างฟ้าและแผ่นดิน” (ปฐมก 1:1) บทยืนยันความเชื่อจึงนำถ้อยคำนี้ประกาศอีกว่า พระเจ้าพระบิดาผู้ทรงสรรพานภาพ ทรงเนรมิตฟ้าดิน ทั้งสิ่งที่เห็นได้และไม่ได้ จากนั้น คพค.ได้อธิบายเรื่องการสร้างต่อไปว่า

(1) การสอนคำสอนเรื่องการเนรมิตสร้าง (282-289) : ได้ช่วยอธิบายความสงสัยพื้นฐานของมนุษย์ได้ดีว่า “เรามาจากไหน” “กำลังจะไปไหน” การค้นคว้าทางวิชาการสามารถหาคำตอบได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ไขคำตอบสุดท้าย เรื่องการสร้างในพระคัมภีร์จึงเป็นคำตอบที่ดีเกี่ยวกับเรื่องการปรากฏขึ้นมาครั้งแรกของมนุษย์ แต่นี้ก็ต้องอาศัยความเชื่อ “เพราะความเชื่อ เราจึงเข้าใจว่าพระวาจาของพระเจ้าเนรมิตสร้างโลก” (ฮบ 11:13)

(2) การเนรมิตสร้างเป็นผลงานของพระตรีเอกภาพ (290-292) : หลักฐานชัดเจนที่สุดพบใน ยน 1:1-3 “เมื่อแรกเริ่มนั้น พระวจนาตถ์ทรงดำรงอยู่แล้ว .. พระวจนาตถ์เป็นพระเจ้า ... พระเจ้าทรงสร้างทุกสิ่งอาศัยพระวจนาตถ์ ไม่มีสักสิ่งเดียวที่พระเจ้าไม่ทรงสร้างโดยทางพระวจนาตถ์” นี่เป็นการยืนยันว่าพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างทุกสิ่งอาศัยพระวจนาตถ์นิรันดร์ คือพระบุตรสุดที่รักของพระองค์ ทุกสิ่งถูกเนรมิตสร้างขึ้นมาจากพระองค์และเพื่อพระองค์ และความเชื่อของพระศาสนจักรก็ยืนยันในเวลาต่อมาว่า พระราชกิจการเนรมิตสร้างเป็นผลงานของพระจิตเจ้าด้วย พระบุตรและพระจิตทรงเป็นเสมือน “พระหัตถ์” ของพระเจ้าพระบิดา ในเมื่อทั้งสามเป็นพระเจ้าหนึ่งเดียว แต่เป็นสามพระบุคคล กิจการเนรมิตสร้างจึงเป็นของพระเจ้าเดียวในสามพระบุคคล คือ พระตรีเอกภาพ นั่นเอง

(3) โลกถูกสร้างขึ้นเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า (293-294) : นี่เป็นความจริงพื้นฐานของการเนรมิตสร้างที่พระคัมภีร์และธรรมเนียมของพระศาสนจักรสอนมาตลอด นั่นคือโลกถูกสร้างขึ้นเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า นักบุญโบนาเวนตูราอธิบายว่า พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างทุกสิ่ง ไม่ใช่เพื่อเพิ่มเติมพระสิริรุ่งโรจน์ แต่เพื่อทรงสำแดงและถ่ายทอดพระสิริรุ่งโรจน์ ดังนี้โลกจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า กล่าวคือ เพื่อสำแดงและถ่ายทอดความดีของพระเจ้า

(4) แต่การสร้างนี้ยังคงเป็นธรรมล้ำลึก (295-301) : กล่าวคือ โลกนี้ไม่ได้เกิดจากความจำเป็น เกิดจากโชคชะตา หรือเกิดจากความบังเอิญใดๆ แต่เกิดจากพระประสงค์อิสระของพระเจ้าผู้ประสงค์ให้สิ่งสร้างทั้งหลายมีส่วนร่วมในความเป็นอยู่ พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างด้วยพระปรีชาและความรัก พระเจ้ายังทรงเนรมิตสร้างจากความว่างเปล่า (ex nihilo) คือ พระเจ้าไม่ต้องการสิ่งใดที่มีความเป็นอยู่ก่อนแล้ว หรือความช่วยเหลือใดๆ แต่พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างอย่างอิสระจากความว่างเปล่า พระเจ้าทรงเนรมิตสร้างโลกที่มีระเบียบและดีงาม ทรงอยู่เหนือสิ่งสร้าง ทรงคอยดูแลสิ่งสร้าง และทรงทำนุบำรุงรักษาสิ่งสร้าง มิได้ทอดทิ้งสิ่งที่ทรงเนรมิตสร้างไว้ตามลำพัง แต่ยังทรงปกป้องรักษาอยู่ตลอดเวลา

(5) พระเจ้าทรงทำตามที่ทรงวางแผนไว้ และนำทุกสิ่งไปสู่ความสมบูรณ์ (302-324) เราเรียกกระบวนการที่พระเจ้าทรงนำสิ่งสร้างทั้งหมดให้บรรลุถึงความสมบูรณ์นี้ว่า “พระญาณเอื้ออาทร” (providence) แต่ในการนำทุกสิ่งไปสู่ความสมบูรณ์ตามแผนการของพระเจ้านั้น พระเจ้าทรงใช้ “ความร่วมมือจากสิ่งสร้าง” ทั้งหมดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “มนุษย์” โดยพระเจ้าทรงมอบหมายให้มนุษย์รับผิดชอบในการปกครองโลกและเป็นนายเหนือโลก (เทียบปฐมกาล 1:26-28) มนุษย์จึงมีหน้าที่ทำให้สิ่งสร้างมีความกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ เพื่อความดีของตนเองของเพื่อนมนุษย์ และของสิ่งสร้างทั้งหลาย

วรรค 5. ทรงเนรมิตฟ้าดิน (325-354) (มี 2 เรื่อง)

บทข้าพเจ้าเชื่อของบรรดาอัครสาวกประกาศว่าพระเจ้า “ทรงเนรมิตฟ้าดิน” และบทยืนยันความเชื่อของสภาพระสังคายนาไนเซอา-คอนสแตนติโนเปิล อธิบายต่อไปว่า “ทั้งสิ่งที่เห็นได้และเห็นไม่ได้”

คำว่า “ฟ้าดิน” หมายถึง ทุกสิ่งที่มีความเป็นอยู่ซึ่งมีความเป็นเอกภาพ “แผ่นดิน” คือ โลกของมนุษย์ “ฟ้า” หมายถึง “ท้องฟ้า” และยังอาจหมายถึง “สวรรค์” หรือ “สวรรค์ที่ประทับของพระเจ้า” ของ “พระบิดา ผู้สถิตในสวรรค์” (มธ 5:16) ที่สุด “สวรรค์” ยังอาจหมายถึง “สถานที่” ของสิ่งสร้างที่เป็นจิตหรือทูตสวรรค์ ที่เฝ้าล้อมพระเจ้าอยู่ ส่วน “สิ่งที่เห็นได้และเห็นไม่ได้” นั้น บทยืนยันความเชื่อของสภาสังคายนาลาเตรันที่ 4 ยืนยันว่า พระเจ้า “เมื่อทรงเนรมิตสร้างตั้งแต่แรกจากความว่างเปล่า ทรงเนรมิตสร้างทั้งสิ่งสร้างที่เป็นจิตและที่มีร่างกาย นั่นคือ สิ่งที่เป็นทูตสวรรค์และสิ่งที่อยู่ในโลกนี้ และในที่สุด ทรงเนรมิตสร้างมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยทั้งจิตและร่างกาย” ในเรื่องนี้ คพค.ได้อธิบาย 2 เรื่อง

(1) เรื่องทูตสวรรค์ (328-336) : การมีอยู่ของ “ทูตสวรรค์” เป็นความจริงของข้อความเชื่อที่มีหลักฐานในพระคัมภีร์และธรรมประเพณี นักบุญออกัสตินกล่าวว่า “ทูตสวรรค์เป็นนามบอกหน้าที่ ไม่ใช่นามที่บอกถึงธรรมชาติ ทูตสวรรค์จึงเป็น “ผู้รับใช้” และ “ผู้สื่อสาร” ของพระเจ้า ทูตสวรรค์ปรากฏนับตั้งแต่การเนรมิตสร้างแล้ว และคงอยู่เรื่อยมาในประวัติศาสตร์ ความรอดพ้น คอยปฏิบัติรับใช้ตามแผนการของพระเจ้า คอยช่วยเหลือบุคคลต่างๆ ในพันธสัญญาเดิม จนที่สุด ทูตสวรรค์กาเบรียลก็เป็นผู้มาแจ้งข่าวการบังเกิดของพระเยซูคริสตเจ้า และนับแต่นั้นเป็นต้นมา ทูตสวรรค์ก็คอยนมัสการรับใช้พระเจ้าตลอดเวลา ... จนถึงการประชุมสภาการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์

พระศาสนจักรยังได้รับความช่วยเหลือมากมายจากทูตสวรรค์ด้วย โดยเฉพาะในพิธีกรรม พระศาสนจักรร่วมกับทูตสวรรค์นมัสการถวายพระเกียรติแด่พระเจ้า ชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายก็อยู่ในความคุ้มครองของทูตสวรรค์ด้วย โดยพระเจ้าทรงทูตสวรรค์มาช่วยเหลือเราแต่ละคน นี่คือการเชื่อของเรา

(2) **โลกที่มองเห็น (337-354) :** พระคัมภีร์เล่าว่าพระเจ้าทรงเนรมิตสร้างโลกอย่างยิ่งใหญ่ มีความหลากหลายและมีระเบียบ โดยพระเจ้าทรงสร้างเป็นเวลาหกวัน และหยุดพักผ่อนในวันที่เจ็ด เราสามารถเข้าใจความหมายของการเนรมิตสร้างของพระเจ้าได้ว่า

- ไม่มีสิ่งใดมีความเป็นอยู่ได้ ถ้าไม่ได้รับความเป็นอยู่มาจากพระเจ้าผู้เนรมิตสร้าง
- สิ่งสร้างแต่ละอย่างมีความดีและความสมบูรณ์เฉพาะของตน
- พระเจ้าประสงค์ให้สิ่งสร้างทั้งหลายสัมพันธ์กัน
- ความงามของสรรพสิ่ง เป็นผลมาจากความแตกต่างของสิ่งต่างๆ และความสัมพันธ์ของแต่ละสิ่งที่มีต่อกัน
- ลำดับความใหญ่่น้อยของสิ่งสร้างแสดงให้เห็นโดยลำดับของการสร้างในหกวัน
- มนุษย์จึงเป็นยอดของการสร้าง โดยพระเจ้าทรงแยกการเนรมิตสร้างมนุษย์ออกมาจากสิ่งสร้างอื่นๆ อย่างชัดเจน
- วันที่เจ็ด (สัปดาห์โต) คือ วันหยุดงาน วันที่สิ่งสร้างถวายการวักจและการนมัสการแด่พระเจ้าพระผู้สร้าง วันสัปดาห์โตจึงเป็นศูนย์กลางของธรรมเนียมปฏิบัติของชาวอิสราเอลเรื่อยมา การปฏิบัติตามกฎบัญญัตินี้เป็นการสอดคล้องกับการเนรมิตสร้างของพระเจ้า

วรรค 6. มนุษย์ (365-384) (มี 4 เรื่อง)

คพค. พูดถึงการเนรมิตสร้างของพระเจ้าว่า มนุษย์มีตำแหน่งโดดเด่นที่สุด โดยให้เหตุผลและคำอธิบาย ดังนี้

(1) **มนุษย์ถูกสร้างตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า (356-361):** “พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ พระองค์ทรงสร้างเขาตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างให้เขาเห็นชายและหญิง” (ปฐมก 1:27) ด้วยเหตุนี้ ในบรรดาสิ่งสร้างทั้งหมด จึงมีแต่มนุษย์เท่านั้นที่มีสมรรถภาพจะรู้จักและรักพระเจ้าผู้เนรมิตสร้างตนได้

เมื่อมนุษย์ถูกสร้างตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า มนุษย์จึงมีศักดิ์ศรีเป็น “บุคคล” ไม่ใช่เป็น “อะไรสิ่งหนึ่ง” แต่เป็น “ใครคนหนึ่ง” ที่มีสมรรถภาพที่จะรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองและมอบตนเองแก่ผู้อื่น รวมทั้งเข้ามามีสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงกับพระเจ้าย ด้วย และเนื่องจากมนุษย์มีต้นกำเนิดร่วมกัน มนุษย์จึงรวมกันเป็น “เอกภาพ” แม้จะกระจัดกระจายกันอยู่ทั่วแผ่นดิน แต่ก็สืบเชื้อสายมาจากมนุษย์คนเดียวกัน ดังนั้น มนุษย์จึงต้อง “มีความสัมพันธ์กันและต้องรักกัน” โดยยังคงรักษาความหลากหลายในบุคลิกและวัฒนธรรม มนุษย์ทุกคนจึงเป็นพี่น้องกันจริงๆ

(2) **พระเจ้าสร้างมนุษย์ให้มีร่างกายและวิญญาณ (362-368):** มนุษย์ที่ถูกสร้างมาตามภาพลักษณ์ของเจ้านั้น มีความเป็นอยู่แบบมีร่างกายและวิญญาณในบุคคลเดียวกัน พระคัมภีร์เล่าเรื่องนี้ด้วยภาษาสัญลักษณ์ว่า “องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงเอาฝุ่นจากพื้นดินมาปั้นเป็นมนุษย์และทรงเป่าลมแห่งชีวิตเข้าในจมูกของเขา มนุษย์จึงเป็นผู้มีชีวิต” (ปฐมก 2:7) ดังนั้น มนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระเจ้าคือมนุษย์ที่มีทั้งวิญญาณและร่างกาย

พระศาสนจักรสอนว่า วิญญาณเป็นจิต ซึ่งแต่ละดวงได้รับการสร้างขึ้นโดยตรงจากพระเจ้า ไม่ใช่ผลผลิตของบิดามารดา พระศาสนจักรยังสอนอีกว่า วิญญาณเป็น “อมตะ” ไม่สูญสลายไปเมื่อแยกออกจากร่างกาย และจะกลับมารวมกับร่างกายอีกในการกลับคืนชีพครั้งสุดท้าย

(3) พระเจ้าสร้างมนุษย์ให้เป็นชายและหญิง (369-373) ซึ่งมีความหมายว่า **เท่าเทียมกัน แต่แตกต่างกัน** การที่มนุษย์เป็นชายและหญิงนั้นเพราะพระเจ้าทรงประสงค์เช่นนั้น ในด้านหนึ่ง เพื่อให้พวกเขาเท่าเทียมกันในฐานะเป็นบุคคลที่สมบูรณ์เหมือนกัน แต่ในอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้พวกเขามีความแตกต่างอยู่เฉพาะของตนเองในการเป็นชายหรือหญิง ซึ่งแตกต่างกัน ความเป็นชายและหญิงจึงเป็นพระประสงค์ของพระเจ้าในการสร้างมนุษย์

ยังหมายถึง **ถูกสร้างมาเพื่อกันและกัน** พระเจ้าตรัสว่า “มนุษย์อยู่คนเดียวมันไม่ดีเลย เรา จะสร้างผู้ช่วยที่เหมาะสมกับเขาให้” (ปฐม 2:18) แล้วพระเจ้ายกสร้างหญิงจากกระดูกซี่โครงของ ชาย เมื่อชายเห็นหญิงก็ดีใจและพูดว่า “นี่คือกระดูกของฉัน และเนื้อจากเนื้อของฉัน” (ปฐม 2:23) นี่หมายความว่า ชายและหญิงถูกสร้างมา “**เพื่อกันและกัน**” พระเจ้าทรงสร้างเขาให้แตกต่างกัน เพื่อจะได้ “**เติมเต็มกันและกัน**” และ “**ช่วยเหลือกันและกัน**” ดังนั้น ในการแต่งงาน ทั้งสองจึงถูกรวมเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน

(4) พระเจ้าทรงกำหนดให้มนุษย์เป็นมิตรกับพระองค์-ในสวนอุทยาน (374-379) : มนุษย์คนแรกไม่เพียงถูกสร้างมาให้ดีเท่านั้น แต่ยังถูกสร้างมาเพื่อให้ “**เป็นมิตรกับพระเจ้าผู้สร้าง**” และมีความกลมกลืนกับสิ่งสร้างอื่นที่อยู่กับเขา เครื่องหมายของความสนิทสนมสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้านั้น พระที่พระองค์ทรงนำมนุษย์มาอยู่ในสวนอุทยานของพระองค์ มนุษย์มีชีวิตอยู่ที่นี่เพื่อ “เพาะปลูกและดูแลสวน” (ปฐม 2:15) การทำงานจึงไม่เป็นภาระหรือการลงโทษ แต่เป็นการร่วมมือของชายและหญิงกับพระเจ้า ในการทำให้การเนรมิตสร้างโลกที่แลเห็นได้สำเร็จสมบูรณ์ไป แต่การณ์ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะมนุษย์ทำบาป

วรรค 7. มนุษย์ตกในบาป (385-421) (มี 4 เรื่อง)

คพค.พูดถึงความชั่วร้ายเป็นความลึกลับ เราจะเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อพิจารณาควบคู่กับเรื่อง พระเยซูคริสต์เจ้า ผู้ทรงเป็นผู้เดียวที่ทรงพิชิตความชั่วร้ายได้ คพค.แยกอธิบายเป็น 4 เรื่อง

(1) **บาปมีอยู่จริง (386-390) :** บาปมีอยู่เสมอในประวัติศาสตร์มนุษย์ แต่เพื่อจะเข้าใจว่า บาปคืออะไร จำเป็นต้องอาศัย “**การเปิดเผยของพระเจ้า**” และจากการที่พระเจ้าทรงเปิดเผย แผนการของพระองค์ให้เรารู้ว่า “**มนุษย์ถูกสร้างมาให้มีความสัมพันธ์กับพระเจ้า**” เราจึงเข้าใจว่า บาปคือ “**การใช้เสรีภาพอย่างไม่ถูกต้อง นั่นคือ มนุษย์ใช้เพื่อปฏิเสธพระเจ้าและต่อต้านพระเจ้า**” พระเจ้าประทานเสรีภาพนี้แก่สิ่งสร้างที่เป็นบุคคลคือมนุษย์ “**เพื่อให้เขารักพระองค์และรักกันได้**” แต่มนุษย์ใช้เสรีภาพนี้ไปในทางที่ผิด “**บาปแรก**” จึงเกิดขึ้น ดังนั้น เรื่องเล่าการที่มนุษย์ ตกในบาปในหนังสือปฐมกาล (บทที่ 3) เป็นการเล่าโดยใช้ภาษาสัญลักษณ์เพื่อยืนยันว่า บิดามารดาของเราได้ทำความผิด “**โดยอิสระเสรี**” มาตั้งแต่ต้นแล้ว

(2) **ทูลสวรรค์ตกในบาป (391-395) :** คพค.พูดถึง “เบื้องหลัง” ของการที่บิดามารดาเดิมของเราเลือกที่จะไม่เชื่อฟังพระบัญชาของพระเจ้า นั่น เพราะมี “เสียงต่อต้านพระเจ้าคอยล่อลวงซ่อนอยู่” เสียงนี้คืออดีตทูลสวรรค์ที่ทำบาปและได้ชื่อใหม่ว่า “ซาตาน” หรือ “ปีศาจ” ก่อนนั้นปีศาจเป็นทูลสวรรค์ที่ดี ปีศาจและจิตชั่วต่างๆ นั้น โดยธรรมชาติแล้วพระเจ้าสร้างมาดี แต่ที่ชั่วไปเพราะการกระทำของตนเอง

พระคัมภีร์เล่าเรื่อง “บาปของทูลสวรรค์ว่าเกิดจากการเลือกอย่างอิสระและเสรี” ด้วยเช่นกัน บาปของทูลสวรรค์เหล่านี้รับการอภัยไม่ได้ ไม่ใช่เพราะพระเจ้าไม่ทรงพระกรุณา แต่เป็นเพราะลักษณะที่ทูลสวรรค์ตัดสินใจเลือกนั้นไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ หลังตกในบาปแล้ว ทูลสวรรค์เหล่านั้นจึงไม่มีโอกาสกลับใจได้อีก เหมือนกับที่เมื่อมนุษย์ตายแล้ว ก็ไม่อาจกลับใจได้แล้ว

(3) **บาปกำเนิด (396-409):** เกิดจาก **พระเจ้าทรงทดสอบเสรีภาพของมนุษย์** มนุษย์เป็นสิ่งสร้างที่มีจิตวิญญาณ เขาจึงมีอิสรภาพที่จะเลือก และเมื่อมนุษย์ถูกปีศาจล่อลวง เขาก็ใช้เสรีภาพของตนเชื่อในคำล่อลวงนั้น บาปแรกของมนุษย์จึงเกิดขึ้น เขาเลือกไม่เชื่อฟังพระบัญชาของพระเจ้าอีกต่อไป นี่คือการสารของบาปแรกของมนุษย์ บาปทั้งหลายที่ตามมา ก็เป็นการไม่เชื่อฟังพระเจ้า

ในบาปนี้ มนุษย์ให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าพระเจ้า เขาเลือกตัวเองและต่อต้านพระเจ้า ต่อต้านเงื่อนไขของสถานการณ์เป็นสิ่งสร้างของตมนี้คือเป็นสิ่งสร้าง เขาเชื่อคำล่อลวงของปีศาจ อยากเป็นเหมือนพระเจ้า พระคัมภีร์แสดงให้เห็นผลของการไม่เชื่อฟังครั้งนี้คือ อาดัมและเอวาสูญเสียพระพรหรรษาความศักดิ์สิทธิ์ดั้งเดิมทันที การอยู่ร่วมกันระหว่างชายกับหญิงเริ่มตึงเครียด ความกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับสิ่งสร้างอื่นๆ ก็ถูกทำลายลง สิ่งสร้างที่มองเห็นกลายเป็นสิ่งที่แตกต่างและเป็นศัตรูกับมนุษย์ ที่สุด มนุษย์จะกลับเป็นฝุ่นดิน เพราะเขาถูกปั้นมาจากดิน ความตายจึงเข้ามาในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ หลังจากบาปแรก บาปอื่นๆ ก็ตามมาในโลก กาอินฆ่าอาเบลน้องชาย เกิดความเสื่อมทรามขยายไปทั่วโลก และมีอยู่ทั่วไปตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษย์

ผลของบาปแรกยังส่งผลต่อมนุษยชาติ มนุษย์ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับบาปของอาดัมด้วย เปาโลกล่าวยืนยันเรื่องนี้ว่า “มวลมนุษย์กลายเป็นคนบาปเพราะความไม่เชื่อฟังของมนุษย์เพียงคนเดียว” (รม 5:19) และ “บาปเข้ามาในโลกเพราะมนุษย์คนเดียว และความตายเข้ามาเพราะบาปฉันใด ความตายก็แพร่กระจายไปถึงมนุษย์ทุกคนเพราะทุกคนทำบาปฉันนั้น” (รม 5:12) พระศาสนจักรยึดถือและสอนตามแนวคำสอนของเปาโลนี้เรื่อยมา ผลของบาปของอาดัมถ่ายทอดมาถึงมนุษย์ทุกคน เพราะเมื่ออาดัมและเอวาทำบาป แม้เป็นบาปส่วนตัว แต่ก็ถ่ายทอดต่อมา นี่คือการส่งต่อ “**ธรรมชาติมนุษย์ที่ตกในบาป คือ ธรรมชาติที่สูญเสียความศักดิ์สิทธิ์และความชอบธรรมดั้งเดิมไป**” บาปนี้เรียกว่า “**บาปกำเนิด**” ซึ่งไม่ใช่บาปที่ตนทำ แต่เป็น “**สภาพ**” ที่ติดตัวมา

(4) **แต่พระเจ้าไม่ทรงละทิ้งมนุษย์ (410-412) :** ทันทีที่มนุษย์ตกในบาปแล้ว พระเจ้าก็ทรงบอกให้มนุษย์รู้ว่าพวกเขาจะมีชัยชนะเหนือความชั่วร้ายและบาป หนังสือปฐมกาลเรียกการ

บอกนี้ว่า “**ข่าวดีประการแรก**” เพราะเป็นการแจ้งข่าวครั้งแรกเรื่องผู้ที่จะมากอบกู้ ซึ่งก็คือ “**พระเมสสิยาห์**” ผ่านทางคำสัญญาเรื่องการต่อสูระหว่าง “**งู**” กับ “**หญิง**” และชัยชนะในที่สุดของเชื้อสายของหญิงผู้นี้

ธรรมเนียมอธิบายการแจ้งข่าวนี้ว่าเป็นการพูดถึง “**อาดัมคนใหม่**” คือ “**พระเยซูคริสต์เจ้า**” ซึ่ง “**เพราะความเชื่อฟัง**” จนถึงกับยอมตายบนไม้กางเขน จึงได้แก้ไขความไม่เชื่อฟังของอาดัมได้อย่างเหลือเฟือ ยิ่งกว่านั้น ยังเห็นว่าหญิงที่ถูกกล่าวถึงในข่าวดีแรกนี้ คือ “**พระนางมารีย์**” พระมารดาของพระเยซูคริสต์เจ้า ผู้เป็น “**เอวาคนใหม่**” เพราะนางเป็นผู้หญิงคนแรกที่ได้รับผลจากชัยชนะที่พระคริสต์เจ้าทรงมีเหนือบาป โดยพระเจ้าทรงส่งพระนางไว้ให้พ้นจากมลทินใดๆ ของบาปกำเนิด และตลอดพระชนม์ชีพของพระนางในโลกนี้ อาศัยพระหรรษทานพิเศษของพระเจ้า พระนางไม่ได้ทรงทำบาปชนิดใดเลย

บทที่ 2

ข่าวเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้า พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า (422-682)

“แต่เมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ พระเจ้าทรงส่งพระบุตรของพระองค์ให้มาบังเกิดจากหญิงผู้หนึ่ง เกิดมาอยู่ใต้ธรรมบัญญัติ เพื่อทรงไถ่ผู้ที่อยู่ใต้ธรรมบัญญัติ และทำให้เราได้เป็นบุตรบุญธรรม” (กท 4:4-5)

เรื่องพระเยซูเจ้าทรงเป็นพระคริสต์ พระบุตรของพระเจ้า เป็นผู้ที่ทำให้พระสัญญาที่พระเจ้าได้ทรงทำไว้กับอับราฮัมและบุตรหลานสำเร็จไปนั้น คพค.เรียกว่าเป็น “**ข่าวดี**” (422-425) ที่บรรดาอัครสาวกและศิษย์รุ่นแรกๆ ยอมรับด้วยความเชื่อ และมีความกระตือรือร้นที่จะประกาศข่าวดีและส่งมอบความเชื่อนี้ต่อๆ กันมา เพื่อให้ทุกคนได้เข้ามามีความเชื่อในพระองค์เหมือนพวกเขา (ดู 1 ยน 1:1-4)

ดังนั้น “**พระเยซูคริสต์เจ้า**” จึงเป็น “**หัวใจ**” หรือ “**สาระสำคัญ**” ของการประกาศและการสอนถ่ายทอดของเรา (426-429) พระองค์คือองค์พระวจนาตถ์ พระบุตรเพียงพระองค์เดียวที่ทรงบังเกิดจากพระบิดา ทรงรับทรมานและสิ้นพระชนม์เพื่อเรา ยิ่งกว่านั้น พระองค์ได้ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพและดำรงอยู่ท่ามกลางเราเสมอ “**การสอนคำสอน**” จึงเป็นการประกาศให้ทุกคนรู้ถึงเรื่องราวที่เป็นแผนการแต่เนิ่นๆ ของพระเจ้านี้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้มนุษย์ทุกคนเข้ามามีสัมพันธ์กับพระเยซูคริสต์เจ้า แต่เพื่อจะประกาศ “**ข่าวดี**” และถ่ายทอด “**ความเชื่อ**” นี้ได้อย่างเกิดผล จำเป็นที่ผู้ประกาศต้องรู้จักความเชื่อเหล่านี้ให้ดีเสียก่อนว่า พระเยซูคริสต์เจ้า ทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้า และเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างไร และต่อไปนี้เป็นความเชื่อดังกล่าว ซึ่ง คพค.แบ่งเป็น 6 เรื่อง (ตอนที่ 2-7) ดังนี้

ตอนที่ 2. ข้าพเจ้าเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้า พระบุตรหนึ่งเดียวของพระเจ้า และองค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย (430-455)

เป็นที่ชัดเจนว่า บุตรชายของพระนางมารีย์ที่ชื่อ “เยซู” นั้น ได้ทำให้ผลงานยิ่งใหญ่สำเร็จสมบูรณ์ไป นั่นคือ การช่วยประชากรของพระเจ้าให้รอดพ้นจากบาป ชื่อ “คริสต์” นั้นเป็นอีกชื่อหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ร่วมกับชื่อเยซู แต่มีอยู่บ่อยครั้งเหมือนกันที่พระเยซูเจ้าถูกเรียกว่า “องค์พระผู้เป็นเจ้า” ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงธรรมชาติความเป็นพระเจ้าของพระเยซู พระเยซูองค์ยังได้รับการประกาศว่าเป็น “บุตรพระเจ้า” ด้วย โดยหลังจากพระเยซูทรงถามบรรดาศิษย์ของพระองค์ว่า “ท่านคิดว่าเราเป็นใคร?” ซีโมน เปโตร ได้ทูลตอบว่า “พระองค์คือพระคริสต์ พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต” (มธ.16:15-17) ต่อไปนี้ เป็นการอธิบายคำเรียก 4 ชื่อด้วยกัน ดังนี้

(1) **พระเยซูเจ้า (430-435) :** คำว่า “เยซู” ในภาษาฮีบรูแปลว่า “พระเจ้าทรงช่วยให้รอดพ้น” ชื่อนี้เป็นทูลสรรเสริญที่ถวายให้ครั้งเมื่อมาแจ้งสารเรื่องการบังเกิดของพระองค์แก่พระนางมารีย์ ในเวลาเดียวกัน ชื่อนี้ก็แสดงถึงพันธกิจของพระองค์ด้วย คือ “จะทรงช่วยประชากรของพระองค์ให้รอดพ้นจากบาป” (มธ 1:21) ประวัติศาสตร์แห่งความรอดครั้งใหม่ของพระเจ้า คือ การช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น จึงเริ่มต้นในพระเยซูเจ้า พระบุตรของพระเจ้า ที่ทรงมารับสภาพเป็นมนุษย์

พระนาม “เยซู” จึงเป็นพระนามเดียวที่นำความรอดพ้นมาให้มนุษยชาติ บรรดาศิษย์ของพระเยซูเจ้าก็ทำอัศจรรย์โดยอาศัยพระนามนี้เช่นกัน และพระนามนี้ก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางของคำอธิษฐานภาวนาของคริสตชน คำภาวนาทางพิธีกรรมทุกบทล้วนจึงลงท้ายด้วยสูตรที่ว่า “ทั้งนี้ อาศัยพระนามพระเยซูคริสต์เจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของข้าพเจ้าทั้งหลาย”

(2) **พระคริสต์เจ้า (436-440) :** คำว่า “พระคริสต์เจ้า” (Christos) เป็นคำแปลภาษากรีกของคำฮีบรู “เมสสิยาห์” (Messiah) ซึ่งแปลว่า “ผู้รับเจิม” ในอิสราเอลถือว่าผู้ที่ถวายตนปฏิบัติภารกิจของพระเจ้ามักเป็นผู้ที่ได้รับเจิมจากพระเจ้า เช่น กษัตริย์ สมณะ และประกาศก ดังนี้ ชื่อ “พระคริสต์เจ้า” หรือ “ผู้รับเจิม” จึงเป็นชื่อเฉพาะของพระเยซูเจ้า เพราะพระองค์ได้รับเจิมอย่างพิเศษจากพระจิตเจ้า และได้ทรงปฏิบัติพันธกิจที่ได้รับมอบหมายมาจากพระเจ้าจนสำเร็จสมบูรณ์ คือ การสถาปนาพระอาณาจักรของพระเจ้าขึ้นใหม่ในโลก

พระเยซูเจ้าเป็นผู้ได้รับเจิมเป็นพระเมสสิยาห์นับแต่บัดนั้นแล้ว ได้รับการเปิดเผยอีกครั้งหนึ่งในเหตุการณ์ครั้งที่พระองค์รับพิธีล้างจากนักบุญยอห์น เมื่อ “พระเจ้าทรงเจิมพระองค์ด้วยพระอาณูภาพของพระจิตเจ้า” (กจ 10:38) เพื่อประกาศให้อิสราเอลรู้จักพระเยซูเจ้าในฐานะพระเมสสิยาห์ที่พวกเขารอคอย ซึ่งชาวยิวจำนวนมากและรวมถึงชาวต่างชาติด้วยได้ยอมรับพระองค์ในฐานะเป็นโอรสของกษัตริย์ดาวิดที่พระเจ้าทรงสัญญาไว้กับอิสราเอล และพระเยซูเจ้าเองก็ทรงรับการแสดงความเชื่อของอิสราเอลนี้ผ่านการประกาศของอัครสาวกเปโตรที่ยอมรับว่า “พระองค์คือพระคริสต์เจ้า(พระเมสสิยาห์)”

(3) พระบุตรเพียงพระองค์เดียวของพระเจ้า (441-445) : ในพันธสัญญาเดิมบุตรของพระเจ้าเป็น “ตำแหน่ง” ที่ให้แก่ประชากรที่พระเจ้าทรงเลือกสรร คือ ชาวอิสราเอล แต่ในพันธสัญญาใหม่ การเป็น “พระบุตรพระเจ้าของพระเยซู” นี้แตกต่างจากการเป็นบุตรของพระเจ้าของชาวอิสราเอล เพราะเป็นพระเจ้าที่เปิดเผยเรื่องนี้ เห็นได้ชัดในเหตุการณ์ครั้งเมื่อเปโตรสารภาพว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็น “พระคริสตเจ้า พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต” นั้น แล้วพระเยซูเจ้าก็ทรงตรัสตอบเปโตรว่า “มิใช่มนุษย์ที่เปิดเผยให้ท่านรู้ แต่พระบิดาของเราผู้สถิตในสวรรค์ทรงเปิดเผย” (มธ 16:17) นี่หมายความว่า พระเยซูเจ้าทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้านับแต่นิรันดร์แล้ว ไม่ใช่ตำแหน่งที่พระเจ้าประทานให้เหมือนชาวอิสราเอล นี่เป็น “หัวใจ” ของความเชื่อที่ได้รับสืบทอดต่อกันมาจากบรรดาอัครสาวก โดยมีเปโตรเป็นตัวแทนในการประกาศความเชื่อนี้

นอกจากนี้ ในพระวรสารยังมีเล่าถึงเหตุการณ์สำคัญสองครั้ง คือ เมื่อพระเยซูเจ้าทรงรับพิธีล้างจากนักบุญยอห์นที่แม่น้ำจอร์แดน และเมื่อพระองค์ทรงแสดงพระองค์อย่างรุ่งโรจน์บนภูเขาพระบิดาได้ทรงเปล่งพระสุรเสียงจากท้องฟ้าประกาศว่า พระเยซูคริสตเจ้าทรงเป็น “บุตรสุดที่รัก” ของพระองค์ และหลังการกลับคืนพระชนมชีพแล้ว การเป็นพระบุตรของพระเจ้าปรากฏให้เห็นอีกครั้งในพระวรกายที่รุ่งโรจน์ของพระเยซูเจ้า ซึ่งเป็นบรรดาอัครสาวกที่ได้กล่าวยอมรับว่า “เราได้เห็นพระสิริรุ่งโรจน์ของพระองค์ เป็นพระสิริรุ่งโรจน์ที่ทรงรับจากพระบิดาในฐานะพระบุตรเพียงพระองค์เดียว เปี่ยมด้วยพระพรหรรษาและความจริง” (ยน 1:14)

(4) องค์พระผู้เป็นเจ้า (446-451) : คำภาษาฮีบรู YHWH ที่พระเจ้าทรงเปิดเผยแกโมเสสในพันธสัญญาเดิมนั้น เมื่อแปลเป็นภาษากรีกใช้คำว่า *Kyrios* ซึ่งมีความหมายว่า “เจ้านาย” หรือ “องค์พระผู้เป็นเจ้า” คำนี้เป็นพระนามที่อิสราเอลใช้เพื่อเรียกพระนามพระเจ้าของตนโดยเฉพาะ ในพันธสัญญาใหม่ก็ใช้คำนี้เพื่อเรียกพระบิดาและรวมถึงพระเยซูเจ้าด้วย ดังนี้ จึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าพระเยซูเจ้าทรงเป็น “องค์พระผู้เป็นเจ้า”

ในชีวิตของพระเยซูเจ้าเอง ตลอดช่วงเวลาที่พระองค์ทรงเทศนาสั่งสอน พระองค์ได้ทรงแสดงให้ทุกคนเห็นว่าพระองค์ “มีอำนาจเหมือนพระเจ้า” ผู้ทรงมีอำนาจเหนือธรรมชาติเหนือโรคภัยไข้เจ็บ เหนือปีศาจ และเหนือแม้กระทั่งความตายและบาป พระวรสารจึงเล่าหลายต่อหลายครั้งว่า บรรดาประชาชนที่เข้ามาเฝ้าพระองค์ต่างเรียกพระองค์ว่า “องค์พระผู้เป็นเจ้า” และขอให้พระองค์ทรงช่วยเหลือและรักษาโรคให้พวกเขา (เทียบ มธ 8:2; 14:30; 20:30-31) การเรียกเช่นนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า พวกเขารับรู้และยอมรับว่า พระเยซูคริสตเจ้าคือองค์พระผู้เป็นเจ้าของพวกเขา พระศาสนจักรยอมรับความเชื่อเช่นนี้นับแต่สมัยแรก และก็ได้ประกาศเป็นสูตรยืนยันความเชื่อส่งมอบสืบทอดกันมา

จึงนับแต่เริ่มประวัติศาสตร์ของคริสต์ศาสนาแล้วที่คำว่า “องค์พระผู้เป็นเจ้า” ปรากฏอยู่ทั่วไปในคำอธิษฐานภาวนาของคริสตชน เช่น ในคำลงท้ายของบทภาวนาที่กล่าวว่า “ทั้งนี้ ขอพึ่งพระบารมีพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรพระองค์ (พระเจ้า) ผู้ทรงจำเริญและครองราชย์ เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระองค์ (พระบิดา) และพระจิต ตลอดนิรันดร์”

ตอนที่ 3. ทรงปฏิสนธิเดชะพระจิตเจ้า ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี (456-570)

เรื่องราวชีวิตของพระเยซูเจ้า เริ่มจากเหตุการณ์ครั้งที่ทูตสวรรค์ได้แจ้งสารแก่พระนางมารีย์พรหมจารีว่า พระเจ้าทรงเลือกสรรเธอให้เป็นมารดาของพระบุตรของพระเจ้า และเธอผู้ซึ่งยังคงเป็นพรหมจารีอยู่นั้นจะปฏิสนธิบุตรชาย โดยปราศจากการมีความสัมพันธ์กับโยเซฟหรือชายคนใดเลย แต่จะเป็นไปด้วยฤทธิ์อำนาจของพระจิตเจ้า ส่วนพระนางมารีย์ แม้จะยังรู้สึกสับสนและไม่เข้าใจ แต่ก็ยินยอมรับพระประสงค์ของพระเจ้าผ่านทางการแจ้งสารของทูตสวรรค์นี้ และโดยทันทีพระเยซูก็ได้ปฏิสนธิในครรภ์ของพระนางมารีย์ (เทียบ ลก 1:28-38) คพค.ได้แบ่งเรื่องนี้เป็น 3 เรื่อง (วรรค) ดังนี้

วรรค 1. พระบุตรของพระเจ้าทรงรับสภาพมนุษย์

วรรค 2. ทรงปฏิสนธิเดชะพระจิตเจ้า ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี

วรรค 3 พระธรรมล้ำลึกพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า

วรรค 1) พระบุตรของพระเจ้าทรงรับสภาพมนุษย์ (456-483)

(1) **ทำไมพระบุตรพระเจ้า (พระวจนาตถ์) จึงมารับสภาพมนุษย์ :** คำตอบของเรื่องนี้ พบในสูตรยืนยันความเชื่อของสภาพระสังคายนาที่เนอชา-คอนสแตนติโนเปิลที่ประกาศว่า “เพราะเห็นแก่เรามนุษย์ เพื่อทรงช่วยเราให้รอด พระองค์จึงเสด็จจากสวรรค์ ... ทรงรับสภาพมนุษย์จากพระนางมารีย์พรหมจารีด้วยพระอำนาจของพระจิตเจ้า และทรงบังเกิดเป็นมนุษย์” (DS 150) การรับสภาพเป็นมนุษย์ “เพราะเห็นแก่เรามนุษย์นี้” สามารถอธิบายได้ว่า

- เพื่อช่วยเราให้รอดพ้น โดยทำให้เราคืนดีกับพระเจ้านั่นเอง
- เพื่อเราจะได้รับรู้จักความรักของพระเจ้า
- เพื่อทรงเป็นตัวอย่างความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่เรา
- เพื่อทำให้เราเข้ามีส่วนร่วมในพระธรรมชาติของพระเจ้า”

(2) **การรับสภาพมนุษย์:** คำนี้พระศาสนจักรนำมาจากนักบุญยอห์น (“พระวจนาตถ์ทรงรับสภาพมนุษย์” ยน 1:14) ซึ่งมีความหมายว่าทรงรับเนื้อหนัง หรือทรงรับร่างกายมนุษย์ ดังคำยืนยันของเปาโลที่ว่า “ทรงสละพระองค์จนหมดสิ้น ทรงรับสภาพดุจทาส เป็นมนุษย์ดุจเรา ทรงแสดงพระองค์ในสภาพมนุษย์ ทรงถ่อมพระองค์จนถึงกับทรงยอมรับแม้ความตายเป็นความตายบนไม้กางเขน” (ฟป 2:5-8)

(3) **ทรงเป็นพระเจ้าแท้และมนุษย์แท้:** การรับสภาพมนุษย์ไม่ได้หมายความว่าพระเยซูคริสตเจ้ามีส่วนหนึ่งเป็นพระเจ้า อีกส่วนหนึ่งเป็นมนุษย์ และไม่ใช่ว่าเป็นการผสมผสานของส่วนที่เป็นพระเจ้ากับส่วนที่เป็นมนุษย์ แต่พระองค์ทรงเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง โดยยังทรงเป็นพระเจ้าอยู่อย่างแท้จริงด้วย

ลัทธิมิชญาธิสในสมัยแรกๆ ส่วนใหญ่ไม่ปฏิเสธความเป็นพระเจ้า (พระเทวภาพ) ของพระเยซูคริสตเจ้า แต่ปฏิเสธเรื่องความเป็นมนุษย์แท้จริงของพระองค์ เช่น พวกลัทธิไถยนิยม

(Docetismus gnosticus) สอนว่า สภาพมนุษย์ของพระเยซูเจ้าไม่มีอยู่จริง เป็นแต่เพียง “ภาพลวงตา” แต่ความเชื่อของคริสตชนนับแต่สมัยอัครสาวกได้ยืนยันว่า พระบุตรของพระเจ้า ทรงรับสภาพมนุษย์จริงๆ สภาพพระสังคายนาสากลครั้งแรกที่เมืองนีเซียในปี 325 พระศาสนจักร จึงได้ประกาศทศสูตรยืนยันความเชื่อว่า “พระบุตรของพระเจ้ามิได้ถูกสร้าง แต่ทรงบังเกิดร่วม พระธรรมชาติเดียวกับพระบิดา (กรีก homo-ousios) และได้ประณามอารีอุสที่สอนว่า “พระบุตร พระเจ้าเกิดจากความว่างเปล่า (ex nihilo) และทรงมีพระธรรมชาติและความเป็นอยู่แตกต่างจาก พระบิดา”

ต่อมาได้มีคำสอนผิดๆ ของเนสโตรีอุสและพรรคพวกที่อ้างว่า พระบุคคลมนุษย์ใน พระคริสตเจ้าเข้ามารวมกับพระบุคคลพระเจ้าของพระบุตรของพระเจ้า ทำให้พระองค์มีสองบุคคล (two distinct hypostases) ยังมีพวกมิจนาทิฐิเอกธรรมชาตินิยม (Monophysites) สอนว่า พระธรรมชาติมนุษย์ของพระคริสตเจ้าถูกรับเข้ามารวมอยู่กับพระบุคคลพระเจ้าของพระบุตร พระเจ้าแล้ว พระเยซูคริสตเจ้าจึง “ไม่มีธรรมชาติมนุษย์” อีกต่อไป เป็นต้น

ดังนี้ พระศาสนจักรจึงประกาศยืนยันตลอดมาว่า พระเยซูคริสตเจ้าทรงเป็นทั้งพระเจ้าแท้ และมนุษย์แท้โดยไม่แยกจากกัน ทรงเป็นพระบุตรของพระเจ้าอย่างแท้จริงซึ่งทรงรับสภาพเป็น มนุษย์ กลายเป็นพี่น้องของเรา ถึงกระนั้น พระองค์ก็ยังไม่เลิกเป็นพระเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของ เรา

(4) พระบุตรของพระเจ้าทรงเป็นมนุษย์ได้อย่างไร : การรับสภาพเป็นมนุษย์ของ พระบุตรของพระเจ้าเป็น**ธรรมล้ำลึก** กล่าวคือ เป็นการรับธรรมชาติมนุษย์เข้ามา ไม่ได้กลืน ธรรมชาติมนุษย์ให้หายไปแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงประกาศยืนยันมาตลอดทุกยุค ทุกสมัยว่าพระคริสตเจ้าทรงเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง ทรงมีร่างกายมนุษย์ที่พร้อมจะปฏิบัติงาน อย่างเต็มที่ร่วมกับวิญญาณ สติปัญญาและเจตนาเหมือนกับมนุษย์ทุกคน แต่สภาพมนุษย์ที่แท้จริง ของพระเยซูคริสตเจ้านี้เป็นของพระบุคคลเดียว พระเจ้าเดียวขององค์พระบุตรของพระเจ้าผู้ทรง รับสภาพเป็นมนุษย์ ดังนั้น ในฐานะมนุษย์แท้ พระบุตรของพระเจ้าจึงทรงมี...

- มีวิญญาณและความรู้แบบมนุษย์ คือ มีวิญญาณมนุษย์ที่คิดด้วยเหตุผลได้ มีความรู้แบบมนุษย์ที่มีขอบเขต ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงต้องเจริญขึ้นทั้งใน พระปรีชาญาณ พระชนมายุและพระหรรษทาน พระองค์ยังทรงต้องค้นคว้าหา ความรู้ต่างๆ เช่นเดียวกับมนุษย์ทั่วไป ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์เหมือน มนุษย์ทุกคน แต่ในเวลาเดียวกัน ในฐานะพระวจนาตถ์ พระองค์จึงก็ทรงรู้ทุกสิ่ง เกี่ยวกับพระเจ้า และทรงทราบถึงความเป็นลึกลับภายในใจมนุษย์ด้วย “พระเยซู- เจ้าทรงทราบความคิดของเขาด้วยพระจิตของพระองค์ จึงตรัสว่า ท่านทั้งหลาย คิดเช่นนั้นใจทำไม” (มก 2:8)
- มีเจตนาแบบมนุษย์ คือ ทรงมีสองเจตนาและมีการกระทำตามธรรมชาติสอง แบบ คือ การกระทำแบบพระเจ้า และการกระทำแบบมนุษย์ การกระทำ ทั้งสองแบบนี้ไม่ขัดแย้งกัน แต่ร่วมกันทำงาน

- มีพระกายแท้จริงแบบมนุษย์ คือ พระกายของพระคริสต์เจ้าจึงมีขอบเขตจำกัดแบบมนุษย์จริงๆ ด้วยเหตุนี้ เราจึงสามารถวาดภาพพระพักตร์แบบมนุษย์ของพระเยซูเจ้าได้
- มีพระหทัยแบบมนุษย์ คือ ในขณะที่เจริญพระชนม์ชีพอยู่บนโลกนี้ พระเยซูเจ้าจึงทรงรู้จักและทรงรักทุกคน พระองค์ทรงเป็นทุกข์ในสวนมะกอกเทศ และเมื่อทรงรับทรมาน

วรรค 2) ทรงปฏิสนธิเดชะพระจิตเจ้า ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี (484-511)

(1) **ทรงปฏิสนธิเดชะพระจิตเจ้า** : หมายความว่า พระจิตเจ้าทรงถูกส่งลงมาเพื่อบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่พระครรภ์ของพระนางมารีย์พรหมจารี และบันดาลให้พระนางทรงครรภ์ปฏิสนธิพระบุตรของพระบิดานิรันดร ให้พระบุตรมารับสภาพเป็นมนุษย์จากสภาพมนุษย์ของพระนางมารีย์

(2) ทรงบังเกิดจากพระนางมารีย์พรหมจารี

- **พระเจ้าทรงเลือกสรรพระนางมารีย์ไว้ล่วงหน้าแล้ว** : เพราะพระเจ้าได้ทรงจัดเตรียมแผนการนี้ไว้แต่นิรันดรแล้ว โดยให้มนุษย์คนหนึ่งมีส่วนร่วมในแผนงานนี้ด้วย โดยได้ทรงเลือกธิดาของอิสราเอล หญิงสาวชาวยิวคนหนึ่งจากเมืองนาซาเร็ธในแคว้นกาลิลี ให้เป็นพระมารดาของพระบุตรของพระองค์ “เพื่อว่า หญิงคนหนึ่งได้นำเรามาไปสู่ความตายฉันใด หญิงอีกคนหนึ่งก็จะนำเราไปรับชีวิตฉันนั้น” (LG 56; AAS 57)
- **การปฏิสนธินิรมล** : ในการเป็นพระมารดาของพระผู้ไถ่นั้น พระนางมารีย์ได้รับพระพรจากพระเจ้าหลายประการด้วยกัน เพื่อให้พระนางเป็นผู้ที่เหมาะสมสำหรับบทบาทยิ่งใหญ่นี้ ดังนี้ เมื่อทูตสวรรค์เสด็จมาแจ้งข่าวจึงทักทายพระนางว่า “ท่านเป็นผู้ที่พระเจ้าโปรดปราน” (ภาษาละตินมีความหมายว่า “เปี่ยมด้วยพระหรรษทาน) จำเป็นที่พระนางมารีย์จะต้องได้รับพระหรรษทานของพระเจ้า เพื่อพระนางจะสามารถตอบรับการเรียกของพระเจ้าได้ด้วยความสำเร็จ พระศาสนจักรก็มั่นใจเช่นนี้ตลอดมาว่า “พระนางมารีย์ทรงเปี่ยมด้วยพระหรรษทาน ทรงปลอดจากมลทินทุกอย่างของบาป เป็นดังสิ่งสร้างใหม่ที่พระจิตเจ้าทรงประดิษฐ์ขึ้นมา ทรงปฏิสนธินิรมล”
- **การเป็นมารดาของพระเจ้า**: พระวรสารเรียกพระนางมารีย์ว่า “พระมารดาของพระเยซูเจ้า” (ยน 2:1; 19:25) แม้ก่อนการประสูติพระบุตร นางเอลีซาเบธก็ได้รับการตลใจจากพระจิตเจ้าจนประกาศว่าพระนางทรงเป็น “พระมารดาขององค์พระผู้เป็นเจ้า” (ลก 1:43) แล้ว พระศาสนจักรจึง

ประกาศว่าพระนางมารีย์ทรงเป็นพระมารดาของพระเจ้า (Theotokos) อย่างแท้จริง (DS 251)

- **การเป็นพรหมจารีเสมอ** : พระเยซูคริสตเจ้าทรงปฏิสนธิในครรภ์ของพระนางมารีย์ด้วยพระอำนาจของพระจิตเจ้า โดยไม่มีเชื้อพันธุ์ของมนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย พระศาสนจักรยังประกาศในเวลาต่อมาอีกว่า การเป็นพรหมจารีนี้เป็นความจริงและคงอยู่เสมอ (DS 291) แม้ในการประสูติพระบุตร พระเจ้าผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ อันที่จริง การบังเกิดของพระคริสตเจ้า “มิได้ทำให้ความบริสุทธิ์ผุดผ่องของพระนางด้วยลง แต่กลับทำให้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น” พระศาสนจักรจึงถือตลอดมาว่าพระนางมารีย์ทรงเป็นพรหมจารีเสมอ (aeiparthenos) (ทั้งก่อน-ระหว่าง-หลังให้กำเนิด)

วรรค 3) พระธรรมล้ำลึกพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า (512-560)

บทยืนยันความเชื่อไม่ได้กล่าวอะไรเกี่ยวกับพระชนมชีพของพระเยซูคริสตเจ้า ทั้งการดำเนินชีวิตซ่อนเร้นและพระพันธกิจเทศน์สอนประชาชนของพระองค์ แต่เพื่อจะเข้าใจธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า คพค.จึงได้เสนอเรื่องนี้เข้ามาเพราะมองเห็นว่าจำเป็นที่เราจะต้องพิจารณาทุกสิ่ง “ที่พระเยซูเจ้าทรงกระทำและสั่งสอน เริ่มตั้งแต่ต้น จนกระทั่งถึงวันที่พระองค์ทรงได้รับการยกขึ้นสวรรค์” (กจ 1:1-2)

(1) **พระชนมชีพทั้งหมดของพระคริสตเจ้าเป็นธรรมล้ำลึก (514-521)** : สิ่งที่บ้านทึกอยู่ในพระวรสารนั้นถูกเขียนขึ้นโดยคนรุ่นแรกๆ ที่เข้ามารับความเชื่อ และต้องการแบ่งปันความเชื่อนี้แก่ผู้อื่นต่อๆ มา แต่เรื่องราวหลายเรื่องที่เราอยากรู้เกี่ยวกับพระเยซูเจ้าไม่มีบันทึกอยู่ในพระวรสาร พระวรสารไม่ค่อยได้เล่าอะไรนักเกี่ยวกับพระชนมชีพซ่อนเร้นในนาซาเร็ธของพระเยซูเจ้า กระนั้นก็ดี ทุกสิ่งทุกอย่างในพระชนมชีพของพระเยซูเจ้า นับตั้งแต่รางหญ้าและผ้าอ้อมเมื่อทรงบังเกิด จนถึงน้ำองุ่นเปรี้ยวเมื่อทรงรับทรมาน และผ้าห่อศพหลังการกลับคืนพระชนมชีพ ล้วนเป็นเครื่องหมายถึงพระธรรมล้ำลึกของพระเยซูเจ้าทั้งสิ้น กล่าวคือ

- พระชนมชีพทั้งหมดของพระคริสตเจ้า พระวาจา พระภารกิจ การอัศจรรย์ ความเป็นอยู่และวิถีตรัสของพระองค์ ล้วน “เป็นการเปิดเผยพระบิดา” ให้เรามนุษย์ได้รู้จัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดเผยถึงความรักที่พระเจ้าพระบิดามีต่อมนุษย์ทุกคน
- พระชนมชีพทั้งหมดของพระคริสตเจ้า “เป็นธรรมล้ำลึกแห่งการไถ่กู้” เริ่มตั้งแต่การมารับสภาพมนุษย์ ... จนถึงการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพ ทั้งหมดนี้ ก็เพื่อไถ่กู้เราให้รอดพ้น
- พระชนมชีพทั้งหมดของพระคริสตเจ้า “เป็นธรรมล้ำลึกแห่งการเริ่มต้นใหม่” ทุกสิ่งที่พระเยซูเจ้าทรงตรัส กระทำ และรับทรมาน มีจุดประสงค์เพื่อทำให้เรา

มนุษยชาติที่ตกในบาปได้กลับสู่สภาพเดิมดังที่ได้รับเรียกตั้งแต่แรกเริ่ม คือ การที่เรามีภาพลักษณ์และความเหมือนกับพระเจ้า

(2) **พระธรรมล้ำลึกปฐมวัยและพระชนมชีพซ่อนเร้น (522-534)**

- **การเตรียมการของพระเจ้า :** พระเจ้าได้ทรงจัดเตรียมการไว้แล้วเป็นเวลาหลายศตวรรษที่จะส่งพระบุตรของพระองค์มาเกิดเป็นมนุษย์ และทรงส่งยอห์นผู้ทำพิธีล้างมาเป็นผู้นำคนสุดท้ายขององค์พระผู้เป็นเจ้า เพื่อเตรียมทางให้พระองค์และยอห์นเองก็ได้ร่วมรับการเสด็จมาของพระคริสตเจ้าด้วย
- **พระธรรมล้ำลึกเรื่องการบังเกิด :** พระบุตรพระเจ้าทรงบังเกิดโดยทรงรับสภาพมนุษย์ในคอกสัตว์ต่ำต้อย จากครอบครัวยากจน มีบรรดาคนเลี้ยงแกะธรรมดาๆ เป็นพยานเหตุการณ์ถึงพระองค์
- **พระธรรมล้ำลึกปฐมวัย :** พระเยซูเป็นชาวยิวเหมือนมารีย์และโยเซฟ ตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวยิว เด็กชายชาวยิวจะต้องเข้าสุหนัต ธรรมประเพณีเล่าว่าเมื่ออายุครบ 8 วันแล้ว พระเยซูก็ทรงเข้าสุหนัต และในวันเดียวกันนั้นเองพระองค์ก็ได้ชื่อว่า “**เยชู**” อย่างเป็นทางการ (ลก 2:21) ต่อมา เมื่อครบกำหนดเวลาตามธรรมเนียมปฏิบัติของโมเสส มารีย์และโยเซฟก็ได้้นำพระกุมารเยซูไปยังพระวิหารในกรุงเยรูซาเล็ม เพื่อถวายแด่พระเจ้า (ลก 2:22) และเพื่อแสดงว่า พระองค์ทรงเป็นบุตรคนแรกที่เป็นขององค์พระผู้เป็นเจ้าโดยแท้จริง (มีเรื่องคำทำนายของผู้เฒ่าสิเมโอนและประกาศกหญิงอานนา)
- **พระธรรมล้ำลึกพระชนมชีพซ่อนเร้น :** ตลอดเวลาส่วนใหญ่ พระเยซูเจ้าทรงดำเนินชีวิตซ่อนเร้นอยู่ท่ามกลางญาติพี่น้องในสภาพแวดล้อมเหมือนๆ กับมนุษย์ทั่วไป เป็นที่เข้าใจกันว่า พระองค์ทรงดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของโยเซฟ คือ เป็น “**ช่างไม้**” ทรงทำงานที่ต้องออกแรงเหมือนคนทั่วไป ทรงใช้ชีวิตเรียบง่าย ทรงอยู่ใต้ธรรมเนียมปฏิบัติทางศาสนาของชาวยิว ทรงดำเนินชีวิตในชุมชน และเป็นชาวยิวที่ดี ไม่มีหลักฐานใดๆ บันทึกว่าขณะที่พระเยซูใช้ชีวิตอยู่นั้นนาซาเร็ธนี้พระองค์ได้แต่งงาน มีบุตร เป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือทำอะไรที่โดดเด่นสำคัญจนเป็นที่กล่าวขานแก่คนทั่วไป มีเหตุการณ์เดียวที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระหว่างนั้น คือ เหตุการณ์ในพระวิหารที่กรุงเยรูซาเล็ม โดยทุกๆ ปี โยเซฟและพระนางมารีย์พร้อมกับพระเยซูจะเดินทางขึ้นไปยังกรุงเยรูซาเล็มเพื่อร่วมเทศกาล “**ปัสกา**” (Passover) มีอยู่ปีหนึ่ง หลังจากโยเซฟและพระนางมารีย์เดินทางกลับออกจากกรุงเยรูซาเล็มแล้ว พบว่าพระเยซูไม่ได้เดินทางกลับมาด้วย และที่สุดก็ได้พบว่าพระเยซู ซึ่งขณะนั้นอายุเพียง 12 ปีเท่านั้น กำลังนั่งสนทนาอยู่ท่ามกลางหมู่อาจารย์

(3) พระธรรมล้ำลึกพระชนมชีพเปิดเผยของพระเยซูเจ้า (535-560)

- **การรับพิธีล้าง :** เมื่อพระเยซูอายุได้ประมาณ 30 ปี เหตุการณ์แรกที่พระเยซูทรงกระทำท่ามกลางสาธารณชนคือ การรับพิธีล้างด้วยน้ำที่แม่น้ำจอร์แดนจากท่านยอห์น บัปติสต์
- **การถูกทดลอง:** ทันทีหลังรับพิธีล้าง พระจิตเจ้าก็ทรงนำพระเยซูเจ้าไปในถิ่นทุรกันดาร พระเยซูก็ประทับอยู่ ณ ที่นั่นเป็นเวลาถึง 40 วันโดยมิได้เสวยสิ่งใด
- **การประกาศเรื่องพระอาณาจักรพระเจ้า :** พระเยซูก็เริ่มภารกิจที่พระองค์ได้รับการเปิดเผยให้ทราบ นั่นคือ การเป็นนักเทศน์ที่เดินทางไปเทศนาสั่งสอนในที่ต่างๆ และเมื่อเริ่มเทศนาสั่งสอน พระเยซูเจ้าก็ประกาศเรื่อง “พระอาณาจักรพระเจ้า” ในทันที พระองค์ตรัสว่า “เวลาที่กำหนดไว้มาถึงแล้ว พระอาณาจักรของพระเจ้าอยู่ใกล้แล้ว จงกลับใจและเชื่อข่าวดีเถิด” (มก 1:14-15)
- **การเปิดเผยพระนาม “พระบิดา”:** ขณะประกอบศาสนบริการกับประชาชน พระเยซูเจ้าเปิดเผยพระนามพระเจ้าว่าเป็น “Abba” (พระบิดา) ด้วยบทภาวนาผ่านริมฝีปากของพระองค์
- **กิจการทรงอำนาจของพระเยซูเจ้า :** พระเยซูเจ้านำเสนอตัวพระองค์เองต่อประชาชนในฐานะเป็น “ผู้ได้รับพระพรพิเศษในการขับไล่ผีและรักษาโรคได้”
- **การอภัยบาป :** สำหรับชาวยิวรวมถึงพระเยซูเจ้าด้วย ต่างยอมรับว่ามีเพียงพระเจ้าเท่านั้นที่อภัยบาปได้ การประกาศถึงการอภัยบาปของพระเจ้าต่อคนบาปของพระเยซูเจ้า จึงแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ภายในของพระองค์ที่มีต่อพระเป็นเจ้า
- **การเลือกอัครสาวกและการตั้งพระศาสนจักร :** ในการเริ่มต้นเทศนาสั่งสอน พระเยซูเจ้ายังได้เรียกและเลือกชายหนุ่มจำนวนสิบสองคนให้เป็นอัครสาวกเพื่อติดตามและร่วมในพันธกิจของพระองค์ ต่อมา พระองค์ได้ทรงเลือกเปโตรให้เป็นหัวหน้าและมอบกุญแจของพระอาณาจักรสวรรค์ไว้กับเขา พร้อมกับตรัสมอบฝูงแกะของพระองค์ไว้ในความดูแลของพวกเขา
- **การเทศน์สอนด้วยอุปมา:** พระเยซูทรงเทศน์สอนโดยใช้อุปมาและเรื่องเล่าสั้นๆ ที่มีบทสอนสำคัญในตอนท้าย เพื่อเน้นสอนประชาชนว่าพวกเขาจะต้องดำเนินชีวิตที่ดีอย่างไร ถึงจะทำให้เป็นเจ้าทรงพอพระทัย
- **การเสด็จไปกรุงเยรูซาเล็ม:** “เมื่อเวลาที่พระเยซูเจ้าจะต้องจากโลกนี้ไปใกล้เข้ามาแล้ว พระองค์ทรงตั้งพระทัยแน่วแน่จะเสด็จไปกรุงเยรูซาเล็ม” (ลก 9:51) การตัดสินใจเช่นนี้ แสดงว่า พระเยซูเจ้าทรงพร้อมจะเสด็จไปเยรูซาเล็มเพื่อสิ้นพระชนม์ที่นั่น
- **การเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างพระเมสสิยาห์:** วันนั้น พุดได้ว่าเป็นวันแรกของสัปดาห์สุดท้ายของชีวิตของพระเยซู เพราะในวันอาทิตย์โบราณนั้น พระเยซู

ได้เสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างสง่า โดยมีฝูงชนจำนวนมากถือใบลานอยู่ในมือ ให้ร้องต้อนรับพระองค์ อย่างไรก็ตาม ราวกลางสัปดาห์ ชะตากรรมของพระเยซู ก็เปลี่ยนไป อัครสาวกคนหนึ่งของพระองค์ที่ชื่อยูดาส ได้ร่วมมือกับหัวหน้าสงฆ์ คนหนึ่งให้มีการจับตัวพระเยซูไปเพื่อรับการพิจารณาข้อกล่าวหา ฝ่ายพระเยซู ก็ทรงล่วงรู้ถึงการทรยศที่กำลังมาถึงของยูดาส พระองค์จึงได้จัดให้มีการกิน เลี้ยงปัสกาครั้งสุดท้ายพร้อมกับบรรดาอัครสาวกของพระองค์ ธรรมเนียมได้ เรียกการรับประทานอาหารมื้อนั้นว่า “อาหารค่ำมื้อสุดท้าย” (Last Supper) ซึ่งมีขึ้นในตอนเย็นของวันที่เรียกกันว่า “วันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์”

การเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็มอย่างกษัตริย์ของพระเยซูเจ้านี้ สื่อความหมาย ว่า การมาถึงของพระอาณาจักรของพระเจ้ากำลังจะเป็นจริงอย่างสมบูรณ์แล้ว ผ่านทางการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์

ตอนที่ 4. ทรงรับทรมานสมัยปอนทิอัส ปิลาต ทรงถูกตรึงกางเขน สิ้นพระชนม์ และ ทรงถูกฝังไว้ (571-630)

ธรรมล้ำลึกปัสกา ซึ่งประกอบด้วยพระทรมาน การสิ้นพระชนม์ และการกลับคืนพระชนมชีพ ของพระเยซูเจ้า เป็นศูนย์กลางของ “ข่าวดี” ที่บรรดาอัครสาวกและพระศาสนจักรหลังจากนั้น ต้องประกาศ และพระศาสนจักรก็ยังคงเชื่อสัตย์ต่อการอธิบายความหมายของเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งหมด เหมือนกับที่พระเยซูเจ้าทรงเคยอธิบายทั้งก่อนและหลังปัสกาของพระองค์ (571-576)

คพค. แบ่งการอธิบายเป็น 3 เรื่อง (วรรค) ดังนี้

- 1) พระเยซูเจ้าและชาวอิสราเอล (574-594)
- 2) พระเยซูเจ้าทรงถูกตรึงกางเขนและสิ้นพระชนม์ (595-623)
- 3) พระเยซูคริสต์เจ้าทรงถูกฝังไว้ (624-630)

วรรค 1) พระเยซูเจ้าและชาวอิสราเอล (574-594)

นับแต่แรกที่พระเยซูเจ้าเริ่มเทศนาสั่งสอน ชาวฟาริสีและพรรคพวกของกษัตริย์เฮโรด รวมทั้งบรรดาสมณะและธรรมจารย์ไม่พอใจในพระองค์ และประชุมปรึกษากันหาทางจะจัดการ กับพระองค์ เหตุเพราะกิจการบางอย่างที่พระเยซูเจ้าทรงกระทำ เช่น การขับไล่ปีศาจ การอภัย บาป การรักษาคนเจ็บป่วยในวันสับาโต และการคบค้าสมาคมกับคนเก็บภาษีและคนบาปนั้น หลายคนตั้งข้อสงสัยว่าพระเยซูเจ้าทรงถูกปีศาจสิง ทรงถูกกล่าวหาว่าหมิ่นประมาทพระเจ้า และเป็นประกาศกเทียม ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นความผิดทางศาสนาที่ธรรมบัญญัติกำหนดไว้ให้ประหาร ชีวิตด้วยการใช้หินทุ่มให้ตาย

(1) พระเยซูเจ้าและธรรมบัญญัติของชาวยิว : แต่นับแต่เริ่มเทศนาสั่งสอน พระเยซูเจ้าได้ประกาศอย่างชัดเจนว่า พระองค์ไม่ได้มาเพื่อลบล้างธรรมบัญญัติหรือคำสอนของ บรรดาประกาศก แต่พระองค์มาเพื่อทำให้สมบูรณ์ขึ้น พร้อมกันนี้ พระองค์ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญ

ที่ทุกคนที่ต้องยึดถือและปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและครบถ้วนทุกข้อ โดยไม่ให้มีบกพร่องแม้แต่ข้อเล็กน้อยที่สุด (ดู มธ 5:17-19) พร้อมกันนี้ พระเยซูเจ้ายังได้อธิบายความหมายใหม่ของการถือปฏิบัติธรรมเนียมปฏิบัติว่า ธรรมเนียมปฏิบัติไม่ได้เป็นเพียงกฎหมายที่จารึกไว้บนแผ่นศิลาแต่จารึกไว้ภายในจิตใจ ดังนี้ พระองค์จึงทรงปฏิรูปกฎเกณฑ์บางอย่างเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น

(2) พระเยซูเจ้าและพระวิหาร: ที่จริง พระเยซูเจ้าทรงแสดงความเคารพต่อพระวิหารกรุงเยรูซาเล็มตลอดมา นับตั้งแต่เมื่อพระองค์ทรงถวายพระองค์เองในพระวิหารหลังจากทรงบังเกิดได้สี่สิบวัน เมื่ออายุสิบสองปี พระองค์ก็ตัดสินใจค้างในพระวิหารเพื่อเตือนบิดามารดาของพระองค์ให้ระลึกว่า พระองค์จำเป็นต้องทำภารกิจของพระบิดาที่มอบหมายให้พระองค์มา และตลอดชีวิตซ่อนเร้นของพระองค์ พระองค์ย่อมต้องเดินทางไปพระวิหารทุกปี อย่างน้อยในช่วงฉลองปีสกา เพื่อถวายเครื่องบูชาแด่พระเจ้าตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวยิว

สำหรับพระเยซูเจ้า พระวิหารจึงเป็นสถานที่พิเศษเพื่อพบพระเจ้า เป็นที่ประทับของพระบิดา เป็นบ้านแห่งการอธิษฐานภาวนา ดังนั้น พระองค์จึงรู้สึกขัดเคืองพระทัยเมื่อเห็นคนค้าขายและทำธุรกิจต่างๆ ทำให้ลานหน้าพระวิหารเป็นเหมือนตลาด จึงทรงขับไล่พวกเขาให้ออกไปจากพระวิหาร พระเยซูเจ้าจึงไม่เคยเป็นอริกับพระวิหารเลย พระองค์ทรงสั่งสอนคำสอนของพระองค์ในพระวิหารสม่ำเสมอ ทรงจำเริญภาซีแก่พระวิหารและสั่งให้บรรดาอัครสาวกของพระองค์ปฏิบัติด้วย

(3) พระเยซูเจ้าและความเชื่อเรื่องพระผู้ไถ่กู้ของชาวอิสราเอล : พระเยซูเจ้าทรงทำให้ชาวฟาริสีไม่พอใจเมื่อทรงเสวยร่วมโต๊ะกับคนเก็บภาษีและคนบาป พระเยซูเจ้ายังกล่าวตำหนิพวกเขา “ที่ภูมิใจว่าตนเป็นคนชอบธรรมและดูหมิ่นคนอื่น” (ลก 18:9) โดยทรงตรัสว่า “เราไม่ได้มาเพื่อเรียกคนชอบธรรม แต่มาเพื่อเรียกคนบาปให้กลับใจ” (ลก 5:32) แต่เรื่องที่คุณเหมือนทำให้พวกฟาริสีและพวกสมณะไม่พอใจมากที่สุดคือ การที่พระเยซูเจ้าทรงอภัยบาปและรักษาคนเจ็บป่วยในวันสัปดาห์โต เพราะมีเพียงพระเจ้าเท่านั้นที่อภัยบาปได้ การกระทำของพระเยซูเจ้าเป็นการแสดงว่าพระองค์เป็นพระเจ้า แต่พวกเขาไม่ได้คิดเช่นนี้ จึงกล่าวหาว่าพระองค์ดูหมิ่นพระเจ้าเป็นมนุษย์ที่ตั้งตนเสมอเท่าพระเจ้า

การประกอบพระภารกิจหลายอย่างของพระเยซูเจ้าเป็นการแสดงว่า พระองค์ทรงเป็นพระเจ้า พระเมสสิยาห์ ผู้ทรงช่วยให้รอดพ้น แต่ชาวยิวไม่ยอมรับว่าพระเจ้าทรงรับสภาพมนุษย์ในพระเยซูเจ้า จึงคิดแต่เพียงว่าพระเยซูเจ้าอวดอ้างตนเป็นพระเจ้าและดูหมิ่นพระเจ้า จึงนำไปสู่การจับกุมพระเยซูเจ้าในที่สุด

วรรค 2) พระเยซูเจ้าทรงถูกตรึงกางเขนและสิ้นพระชนม์ (595-623)

หลังจากที่พระเยซูเจ้าทรงรับประทานอาหารค่ำมื้อสุดท้ายกับบรรดาศิษย์ของพระองค์ในวันที่เรียกกันว่า “พาสกัต์ลิสต์” แล้ว ในตอนรุ่งสางของวันต่อมา คือ วันที่คริสต์ชนเรียกว่า “ศุภวัน” พระเยซูเจ้าก็ถูกยูดาสทรยศ และทรงถูกนำตัวไปต่อหน้าศาลของชาวยิวที่เรียกว่า “สภาซันเฮดริน” เพื่อพิจารณาคัดสินลงโทษพระเยซูเจ้า คพค.อธิบายเพิ่มเติมใน 3 เรื่อง ดังนี้

(1) การพิจารณาคดีพระเยซูเจ้า

- ผู้นำชาวยิวมีความเห็นต่างกันในวิธีการที่จะใช้กับพระเยซูเจ้า: บางคนกลัวว่าพระเยซูเจ้าจะเป็นเหตุทำให้พวกโรมันมาทำลายพระวิหารและชนชาติของพวกเขา (ยอห์น 11:48) มหาสมณะคายาฟาประกาศว่า “ถ้าคนคนเดียวจะตายเพื่อประชาชนจะเป็นประโยชน์มากกว่าที่ชนทั้งชาติจะต้องพินาศไป” (ยอห์น 11:50) ที่สุด สภานี้ได้ตัดสินว่าพระเยซูเจ้าทรงกล่าวผิดสวาทต่อพระเจ้าซึ่งมีโทษถึงตาย แต่พวกยิวไม่สามารถสั่งลงโทษเองได้ เพราะยังขึ้นอยู่กับกรปกครองของจักรวรรดิโรมัน พวกเขาจึงต้องอาศัยอำนาจของพวกโรมันเพื่อจะลงโทษพระเยซูได้ จึงส่งตัวพระองค์ไปให้ชาวโรมันโดยตั้งข้อหาว่าพระองค์ยุยงประชาชนให้เป็นกบฏ
- ชาวยิวโดยรวมไม่มีความผิด: เราไม่อาจกล่าวโทษว่า ชาวยิวที่กรุงเยรูซาเล็มทุกคนต้องรับผิดชอบต่อการตรึงกางเขนของพระเยซูเจ้า แม้ประชาชนจำนวนมากถูกเลี้ยงสอนยุยงให้มาร้องตะโกนกล่าวโทษพระเยซูเจ้า แต่จริงๆ พวกเขาไม่รู้ว่าอะไรเกิดขึ้น
- คนบาปทุกคนเป็นผู้ทำให้พระเยซูเจ้าถูกตรึงกางเขน: พระศาสนจักรถือว่าบรรดาคนบาปเป็นผู้ก่อให้เกิดและส่งเสริมความทุกข์ทรมานทุกอย่างที่พระเยซู-คริสตเจ้าทรงรับ ดังนั้น คริสตชนทุกคนจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อการตรึงกางเขนของพระเยซูเจ้า เป็นเพราะบาปของเราที่เป็นเหตุให้พระคริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้าต้องรับทรมาน

(2) การสิ้นพระชนม์เป็นแผนการแห่งการช่วยให้รอดพ้น

- พระเยซูเจ้าทำตามพระประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว: ไม่ได้เป็นเหตุบังเอิญ แต่เป็นแผนการของพระเจ้าที่กำหนดล่วงหน้าไว้แล้ว (predestination) เป็นพระเป็นเจ้าทรงอยู่เบื้องหลังของทุกสิ่ง “พระเยซูเจ้าทรงถูกมอบในเงื้อมมือของท่านตามที่พระเจ้ามีพระประสงค์” (กจ 2:23)
- พระเยซูเจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อบาปของเรา: นักบุญเปาโลจึงประกาศว่า “พระคริสตเจ้าได้สิ้นพระชนม์เพราะบาปของเรา ตามที่มีเขียนไว้ในพระคัมภีร์” (1 คร 15:3)
- พระเจ้าเป็นผู้ริเริ่มแผนการแห่งความรักนี้

(3) พระเยซูเจ้าทรงยอมตายเพื่อบาปของเรา

- พระชนมชีพทั้งหมดของพระเยซูเจ้าเป็นของถวายแด่พระบิดา: พระบุตรของพระเจ้าซึ่งเสด็จลงมาจากสวรรค์ มิใช่เพื่อปฏิบัติตามใจของตนเองเลย แต่เพื่อปฏิบัติตามพระประสงค์ของผู้ที่ส่งพระองค์มา ดังนั้น นับแต่แรกที่ทรงรับสภาพมนุษย์ พระเยซูเจ้าก็ทรงรับเอาแผนการไถ่กู้ของพระเจ้ามาเป็นพันธกิจของพระองค์ ดังที่พระองค์ตรัสว่า “อาหารของเราคือการทำตามพระประสงค์ของผู้ทรงส่งเรามา และการประกอบภารกิจของพระองค์ให้สำเร็จลุล่วงไป” (1 ยอห์น 2:2)

- พระเยซูเจ้าทรงเป็นลูกแกะที่ลบล้างบาปของโลก: เป็นนักบุญยอห์นผู้ประกอบพิธีล้างที่ได้แจ้งให้ทุกคนรู้ว่า พระเยซูเจ้าคือ “ลูกแกะของพระเจ้า ซึ่งลบล้างบาปของโลก” (เทียบ ยน 1:29, 36) ลักษณะการตีความเช่นนี้มีพื้นฐานมาจากพันธสัญญาเดิม (ในบทเพลงผู้รับใช้ของประกาศกอิสยาห์ที่สอง) ที่พูดชัดพอสมควรถึงการทรงมานว่าเป็นแหล่งของการช่วยบําบัดรักษาผู้อื่น ชดเชยบาปให้ผู้อื่น คริสตชนจึงนำมาใช้เพื่ออธิบายถึงการตายของพระเยซูเจ้าด้วย
- การสิ้นพระชนม์ของพระเยซูเจ้าเป็นการถวายบูชาหนึ่งเดียวที่สมบูรณ์ : กล่าวคือ ทำให้มนุษย์กลับมีความสัมพันธ์ที่ดีใหม่กับพระเจ้าอีกครั้งหนึ่ง การถวายบูชาของพระเยซูเจ้าจึงหนึ่งเดียวที่ไม่มีใครอีกแล้ว
- การมีส่วนร่วมของเราในการถวายบูชาของพระเยซูเจ้า: ไม่ทางชนเป็นการถวายบูชาเพียงหนึ่งเดียวของพระเยซูเจ้าก็จริง แต่พระองค์ก็ประทานโอกาสให้เราทุกคนเข้ามีส่วนร่วมในพระธรรมล้ำลึกปัสกาดด้วย โดยการแบกกางเขนของตนและติดตามพระองค์ไป

วรรค 3) พระเยซูคริสต์เจ้าทรงถูกฝังไว้ (624-630)

พระเจ้าไม่เพียงจัดการแห่งความรอดโดยให้พระบุตรของพระองค์ “สิ้นพระชนม์” เท่านั้น แต่ยังให้พระองค์ “ลี้มรสความตาย” ด้วย หมายความว่า ในการสิ้นพระชนม์ พระวิญญาณของพระเยซูเจ้าได้แยกออกจากร่างกายเหมือนมนุษย์คนอื่นๆ ที่ตาย พระบุตรของพระเจ้าได้มารับสภาพมนุษย์จริงๆ บัดนี้ พระองค์ก็ได้สิ้นพระชนม์จริงๆ และถูกนำไปฝังไว้ในพระคูหาจริงๆ

เมื่อความตายแยกวิญญาณออกจากร่างกายแล้ว พระเจ้าก็ทรงบันดาลให้วิญญาณและร่างกายกลับมารวมกันใหม่ในพระบุคคลเดิมและพระบุคคลเดียวของพระวจนารถที่มีมาตั้งแต่ต้น เราเรียกว่า การกลับคืนพระชนมชีพ

ตอนที่ 5. เสด็จสู่แดนมรณะ วันที่สามทรงกลับคืนชีพจากบรรดาผู้ตาย (631-658)

วรรค 1. พระคริสตเจ้าเสด็จสู่แดนมรณะ (632-637)

พระคัมภีร์ยืนยันเรื่องนี้หลายครั้งด้วยคำพูดว่า พระเยซูเจ้า “ทรงกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย” (1 คร 15:20) ซึ่งเป็นการอนุমানว่า ก่อนจะทรงกลับคืนชีพ พระองค์ทรงพำนักอยู่ในแดนผู้ตาย

บรรดาอัครสาวกเทศน์สอนว่า เมื่อพระเยซูเจ้าสิ้นพระชนม์เหมือนมนุษย์ทุกคนแล้ว ได้เสด็จด้วยพระวิญญาณลงไปยังที่พำนักของบรรดาผู้ตาย แต่เสด็จลงไปที่นั่นดัง “ผู้กอบกู้ประกาศข่าวดีแก่บรรดาจิตวิญญาณที่ถูกกักขังอยู่ที่นั่น ซึ่งผู้ที่อยู่ที่นั่นไม่อาจเห็นพระเจ้าได้” ผู้ตายทุกคน ทั้งคนดีและคนชั่ว ซึ่งอยู่ที่นั่นในสภาพรอคอยรอคอยพระเจ้า พระคริสตเจ้าจึงเสด็จลงไปเพื่อช่วยวิญญาณของผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาที่รอคอยอยู่ แต่มิได้ช่วยวิญญาณของผู้ที่ถูกพิพากษาลงโทษแล้ว และมีใช้เพื่อทำลายนรกของคนบาปที่ถูกพิพากษาลงโทษแล้ว แต่เพื่อช่วยบรรดา

ผู้ชอบธรรมซึ่งสิ้นชีวิตไปก่อนหน้าพระองค์ พระองค์ทรงเปิดประตูสวรรค์แก่บรรดาผู้ที่ชอบธรรมที่ได้สิ้นชีวิตล่วงหน้าไปก่อนพระองค์

วรรค 2. วันที่สามทรงกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย (638-658) มี 3 เรื่อง

(1) เป็นเหตุการณ์ตามประวัติศาสตร์และเหนือธรรมชาติ (639-647): การกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูเจ้าเป็นธรรมล้ำลึกและเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ทางประวัติศาสตร์ตามที่พันธสัญญาใหม่เป็นพยานไว้ นับตั้งแต่ราวปี 56 แล้วที่นักบุญเปาโลได้เขียนข้อความนี้ถึงชาวโครินธ์ว่า “ข้าพเจ้ามอบธรรมประเพณีสำคัญที่สุดให้กับท่านเป็นธรรมประเพณีที่ข้าพเจ้าได้รับมาอีกทอดหนึ่ง คือ พระคริสตเจ้าได้สิ้นพระชนม์เพราะบาปของเราตามที่มิเขียนไว้ในพระคัมภีร์ และทรงถูกฝังไว้ พระองค์ทรงกลับคืนพระชนมชีพในวันที่สามตามความในพระคัมภีร์ และทรงแสดงพระองค์แก่เคเฟาส แล้วจึงทรงแสดงพระองค์แก่อัครสาวกสิบสองคน” (1 คร 15:3-5) เหตุผลสนับสนุน เช่น

- พระคหาวางเปล่า: ในบรรดาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันปัสกา เรื่องแรกที่เรารู้พบคือพระคหาวางเปล่า เรื่องนี้ในตัวเองไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์อะไรโดยตรง การที่พระศพของพระเยซูเจ้าไม่ได้อยู่ในพระคูหาอาจได้รับคำอธิบายได้หลายอย่าง แต่กระนั้นก็ดี พระคหาวางเปล่านั้นก็เป็นเครื่องหมายสำคัญสำหรับทุกคน เป็นก้าวแรกของการยอมรับความจริงเรื่องการกลับคืนพระชนมชีพ และไม่น่าจะเป็นการกระทำของมนุษย์ได้
- พระคริสตเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพทรงแสดงองค์ : มารีย์ชาวมักดาลาและบรรดาสตรีผู้ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพวกแรกที่พบพระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพแล้ว และเป็นพวกแรกที่บอกข่าวการกลับคืนชีพนี้แก่บรรดาอัครสาวก หลังจากนั้นพระเยซูเจ้าก็ได้แสดงองค์แก่เปโตร จากนั้น ก็แสดงองค์แก่อัครสาวกสิบสองคน และพวกเขาทุกคนต่างก็ประกาศยืนยันว่า “องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพแล้วจริงๆ และทรงสำแดงพระองค์แก่ซีโมน” (ลก 24:34)

กระนั้นก็ดี การกล่าวว่า การกลับคืนพระชนมชีพของพระเยซูเจ้าเป็น “ผล” ที่เกิดจากความเชื่อ (หรือความมกมาย) ของบรรดาอัครสาวกจึงไม่สมเหตุสมผล ตรงกันข้าม ความเชื่อของพวกเขาเรื่องการกลับคืนชีพนี้ เกิดขึ้นจากประสบการณ์โดยตรงของพวกเขากับพระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ คือ เขาได้พบพระเยซูคริสตเจ้าจริงๆ และโดยได้รับความช่วยเหลือจากพระหรรษทานของพระเจ้า

- สภาพความเป็นมนุษย์ของพระคริสตเจ้าผู้ทรงกลับคืนชีพแล้ว : พระองค์ทรงติดต่อสัมพันธ์โดยตรงกับบรรดาศิษย์ของพระองค์ ทั้งผ่านการสัมผัสและการเสวยพระกระยาหาร พระองค์ทรงกระทำเช่นนี้เพื่อให้พวกเขาเห็นว่าพระองค์ไม่ทรงเป็นเพียงจิต (หรือผี) และทำให้พวกเขาเห็นว่า พระกายที่กลับคืนชีพของพระองค์ที่

เขาพบเห็นนี้ “**เป็นพระกายเดียวกัน**” กับพระกายที่เคยรับทรมานและถูกตรึงบนกางเขน เพราะยังมีร่องรอยของพระทรมานและบาดแผลปรากฏอยู่

กระนั้นก็ดี พระวรกายแท้จริงนี้ “**มีคุณสมบัติใหม่**” ของพระวรกายที่รุ่งโรจน์พร้อมกันด้วย กล่าวคือ พระวรกายนี้ไม่ถูกจำกัดอยู่ในเวลาและสถานที่อีกต่อไป แต่สามารถไปอยู่ที่ใดและเมื่อใดก็ได้ตามพระประสงค์

(2) **การกลับคืนพระชนมชีพเป็นผลงานของพระตรีเอกภาพ (648-650) :** พระเจ้าทั้งสามพระบุคคลในพระตรีเอกภาพทรงทำงานร่วมกันกล่าวคือ เป็นพระอานุภาพของ**พระบิดา**ที่ทรง “**บันดาลให้ (พระคริสตเจ้า พระบุตรของพระองค์) กลับคืนพระชนมชีพ**” (กจ 2:24) ซึ่งการทำเช่นนี้ ทำให้พระวรกายของพระคริสตเจ้าได้เข้ามาอยู่ในพระตรีเอกภาพอย่างสมบูรณ์ และ**พระจิตเจ้า**ผู้บันดาลความศักดิ์สิทธิ์ได้ทรงสถาปนาพระเยซูเจ้าขึ้นเป็น “**พระบุตรผู้ทรงอำนาจของพระเจ้า**โดยการกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย” (รม 1:4) นักบุญเปาโลเห็นว่า พระเจ้าทรงสำแดงพระอานุภาพ อาศัยการกระทำของพระจิตเจ้า ทรงบันดาลให้สภาพมนุษย์ที่ตายแล้วของพระเยซูเจ้ากลับมีชีวิต และเรียกพระองค์มารับสภาพภาพรุ่งโรจน์เป็น “**องค์พระผู้เป็นเจ้า**”

(3) **ความหมายและความสำคัญของการกลับคืนพระชนมชีพ (651-658)**

- เป็นการยืนยันรับรองทุกสิ่งทีพระองค์ได้ทรงกระทำและสั่งสอน ดังคำพูดของเปาโลที่ว่า “**ถ้าพระคริสตเจ้ามิได้ทรงกลับคืนพระชนมชีพ การเทศน์สอนของเราก็ไร้ประโยชน์ และความเชื่อของท่านก็ไร้ประโยชน์เช่นเดียวกัน**” (1 คร 15:14)
- เป็นการทำให้พระสัญญาของพันธสัญญาเดิมสำเร็จเป็นจริง และรวมถึงคำพยากรณ์ต่างๆ ถึงพระองค์ด้วย
- เป็นการยืนยันว่าพระองค์ทรงเป็นพระเจ้า ดังที่พระองค์เคยตรัสไว้ “**เมื่อใดที่ท่านยกบุตรแห่งมนุษย์ขึ้น เมื่อนั้นท่านจะรู้ว่า “เราเป็น”**” (ยอ 8:28)
- เป็นต้นเหตุและบ่อเกิดของการกลับคืนชีพของเราด้วย ดังคำกล่าวของเปาโลที่ว่า “**พระคริสตเจ้าทรงกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย เป็นผลแรกของบรรดาผู้ล่วงหลับไปแล้ว ... มนุษย์ทุกคนตายเพราะอาดัมฉันใด มนุษย์ทุกคนก็จะกลับมีชีวิตเพราะพระคริสตเจ้าฉันนั้น**” (1 คร 15:20-22)
- ยังเป็นการ “**เปิดทาง**” ให้เราเข้าไปรับชีวิตใหม่ด้วย ชีวิตใหม่นี้คือการบันดาลความชอบธรรมให้แก่เรา ส่งผลทำให้เรากลับเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้า เป็นบุตรบุญธรรมของพระเจ้า

ตอนที่ 6. **เสด็จสู่สวรรค์ ประทับเบื้องขวาพระเจ้า พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพ (659-667) มี 2 เรื่อง**

(1) **การเสด็จสู่สวรรค์ของพระคริสตเจ้า** สัมพันธ์กับการเสด็จมารับสภาพมนุษย์ของพระองค์ คือ ในการรับสภาพมนุษย์ พระคริสตเจ้าทรงเสด็จ “**จากสวรรค์**” มาบังเกิดเป็น

มนุษย์ ซึ่งผู้ที่มาจากพระเจ้าเท่านั้นที่จะสามารถกลับไปเฝ้าพระเจ้าได้ คือ พระเยซูคริสต์เจ้านั้นเอง “ไม่มีใครเคยขึ้นไปบนสวรรค์ นอกจากผู้ที่ลงมาจากสวรรค์ คือ บุตรแห่งมนุษย์เท่านั้น” (ยอห์น 3:13) และตอนนี้ แต่หลังจากที่ได้กลับคืนพระชนมชีพแล้ว พระองค์ก็ได้เสด็จ “สู่สวรรค์” อีกครั้งหนึ่ง และทรงเพื่อประทับเบื้องขวาพระบิดา

(2) การประทับเบื้องขวาพระบิดา หมายถึง พระเกียรติและพระสิริรุ่งโรจน์แบบที่พระบุตรทรงมีในฐานะพระบุตรพระเจ้า ร่วมพระธรรมชาติเดียวกับพระบิดา นับแต่ในวันตร

ตอนที่ 7. แล้วจะเสด็จมาพิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย (668-682) มี 2 เรื่อง

(1) การเสด็จกลับมาอย่างรุ่งโรจน์ : เมื่อเสด็จสู่สวรรค์และประทับเบื้องขวาพระบิดาแล้ว พระเยซูคริสต์เจ้าผู้ทรงเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้า จึงทรงอำนาจทุกอย่างทั้งในสวรรค์และบนแผ่นดิน แต่การจะเสด็จกลับมารุ่งโรจน์ของพระคริสตเจ้านั้น ไม่ใช่ฐานะของเราที่จะรู้วันเวลาที่พระบิดาทรงกำหนดไว้ (กจ 1:7) เหตุการณ์ในวาระสุดท้ายนี้จึงอาจจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับการที่พระองค์จะได้รับการยอมรับจาก “อิสราเอลทั้งหมด” (รม 11:26) ซึ่งส่วนหนึ่งของเขายังมีจิตใจแข็งกระด้าง “ไม่มีความเชื่อ” (รม 11:20) การที่ชาวยิวทุกคนเข้ามาได้รับความรอดพ้นจากพระเมสสิยาห์หลังจากที่ชนต่างชาติเข้ามามีความเชื่อครบจำนวนเสียก่อนนั้น จะเป็นโอกาสให้ประชากรของพระเจ้าบรรลุถึงความสมบูรณ์ของพระคริสตเจ้า แล้วนั้น “พระเจ้าจะทรงเป็นทุกสิ่งในทุกคน” (1 คร 15:28)

แต่ก่อนที่พระคริสตเจ้าจะเสด็จกลับมา พระศาสนจักรจะต้องผ่านการทดสอบสุดท้ายที่จะทำให้ความเชื่อของหลายคนต้องสั่นคลอน การเบียดเบียนซึ่งอยู่เคียงข้างพระศาสนจักรในโลกนี้ตลอดมา จะเปิดเผยให้เห็น “ธรรมล้ำลึกแห่งความชั่วร้าย” ในรูปของการหลอกลวงทางศาสนาที่ร้ายแรงที่สุดคือผู้ที่ปฏิบัติกับพระคริสตเจ้า (Antichrist)

(2) การพิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย : ในการเทศน์สอนประชาชน พระเยซูเจ้าทรงประกาศถึงการพิพากษาในวาระสุดท้าย คือ ในวันพิพากษาเมื่อสิ้นโลก พระคริสตเจ้าจะเสด็จมาในพระสิริรุ่งโรจน์ เพื่อแสดงถึงชัยชนะเด็ดขาดของความดีเหนือความชั่ว พระองค์จะทรงเปิดเผยความคิดลึกซึ้งในจิตใจ และจะทรงตอบแทนแก่ทุกคนตามการกระทำของเขา -/-

บทที่ 3

ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า (683-747)

คพค. เริ่มต้นด้วยคำพูดว่า “ผู้ใดจะมีความสัมพันธ์กับพระคริสตเจ้าได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ เขาจะต้องสัมผัสกับพระจิตเจ้า พระองค์ทรงนำหน้าเราและทรงปลุกความเชื่อในตัวเรา” (683) และยังพูดต่อไปว่า พระจิตเจ้านี้ยังเป็นผู้ประทานชีวิตใหม่ซึ่งก็คือการรู้จักพระบิดาแต่พระองค์เดียว และผู้ที่พระบิดาทรงส่งมา คือ พระเยซูคริสตเจ้า (684) และพระจิตเจ้านี้ก็ทรงเป็นพระบุคคล สดุดีของพระตรีเอกภาพที่พระเจ้าทรงเปิดเผยให้มนุษย์รู้

ดังนั้น การเชื่อในพระจิตเจ้าจึงเป็นการประกาศว่า พระจิตเจ้าเป็นพระบุคคลหนึ่งใน พระตรีเอกภาพ ร่วมพระธรรมชาติเดียวกับพระบิดาและพระบุตร ทรงได้รับการถวายสักการะและ พระสิริรุ่งโรจน์ร่วมกับพระบิดาและพระบุตร (685) และพระจิตเจ้านี้ ทรงร่วมงานกับพระบิดา และพระบุตรตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงจุดจบของแผนการณ์ที่จะช่วยมนุษยชาติให้รอดพ้น (686)

ตอนที่ 8. ข้าพเจ้าเชื่อในพระจิตเจ้า (683-747)

ใน คพค. มีการพูดพระจิตเจ้าอยู่สองตอน ตอนแรกพบในข้อ 249-256 ที่พูดถึง “ธรรมล้ำลึก” ในการเป็นพระเจ้าของพระจิตเจ้าซึ่งเป็นเทววิทยาเรื่องพระตรีเอกภาพ ส่วนตอนที่สองพบ ในข้อ 683-747 ที่เรากำลังจะศึกษากันนี้ ซึ่งเป็นการพูดถึง “บทบาท-การดำเนินงาน” ของ พระจิตเจ้าในแผนการของพระเจ้าเกี่ยวกับความรอดพ้น

คพค. เริ่มต้นด้วยการอ้างถึง 1 คร. 2:11 ว่า “ไม่มีใครใดล่วงรู้ถึงความคิดของพระเจ้า นอกจาก พระจิตของพระเจ้า” และบัดนี้ พระจิตเจ้าผู้ทรงเปิดเผยพระเจ้า ได้ทรงเปิดให้เรารู้จักพระคริสตเจ้า พระวจนาตถ์ทรงชีวิตของพระองค์แล้ว แต่พระจิตเจ้ากลับมิได้ทรงเปิดเผยพระองค์เอง ไม่เคย ตรัสถึงพระองค์เองเลย (687) เราจะรู้จักพระจิตเจ้าได้อย่างไร? คำตอบที่พบใน คพค. คือ เรารู้จัก พระจิตเจ้าได้ผ่านทาง “พระศาสนจักร” เพราะพระศาสนจักรเป็นชุมชนแห่งความเชื่อที่สืบทอดมา จากบรรดาอัครสาวก พระศาสนจักรจึงเป็นสถานที่ที่เรารู้จักพระจิตเจ้าได้ผ่านทาง (688)

- พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นพระจิตที่คลอให้เขียนขึ้น
- ธรรมประเพณี โดยมีบรรดาบิดาจารย์ของพระศาสนจักรเป็นสักขีพยาน
- คำสอนทางการของพระศาสนจักร ที่มีพระจิตทรงประทับอยู่และคอยช่วยเหลือ
- พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่มีพระจิตทรงนำเราให้ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับพระองค์
- การภาวนาที่มีองค์พระจิตทรงวิงวอนขอเพื่อเรา
- พระพรพิเศษและศาสนบริการต่างๆ (การปกมือรักษาโรค)
- หมายสำคัญแห่งชีวิตการแพร่ธรรมและการเป็นธรรมทูต (พระจิตนำ/คลอใจ)
- การเป็นประจักษ์พยานของบรรดานักบุญ

เนื้อหาต่อจากนี้ไป คพค. ได้แบ่งหัวข้อพิจารณา “พระจิตเจ้าในแผนการของพระเจ้าเกี่ยวกับความรอดพ้น” เป็น 5 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

- พันธกิจต่อเนื่องของพระบุตรและพระจิต
- พระนาม บทบาท และสัญลักษณ์ของพระจิต
- พระจิตและพระวจนาตถ์ของพระเจ้าในเวลาแห่งสัญญา
- พระจิตของพระคริสต์เจ้าในเวลาที่ยังทรงกำหนดไว้
- พระจิตและพระศาสนจักรในยุคสุดท้าย

1) เรื่องพันธกิจต่อเนื่องของพระบุตรและพระจิต (689-690)

คพค. พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างพระจิตกับพระคริสต์เจ้าในลักษณะของ “การมีพันธกิจร่วมกันในงานไถ่กู้มนุษยชาติ” กล่าวคือ เมื่อพระบิดาทรงส่งพระบุตรลงมาบังเกิดเป็นมนุษย์ พระองค์ก็ทรงส่ง “ลมปราณ” (พระจิต) ของพระองค์ลงมาด้วยเสมอ ดังนั้น แม้พระบุตรกับพระจิตจะต่างพระบุคลกัน แต่ก็มีพันธกิจร่วมกันในงานแห่งการไถ่กู้โลก (689)

พระเยซูเองก็ทรงเป็นพระคริสต์เจ้า ผู้ได้รับการเจิม ซึ่งการเจิมนี้คือการเจิมด้วยพระจิตของพระเจ้า พระคริสต์กับพระจิตจึงอยู่ร่วมกันในพันธกิจที่ได้รับมอบหมายจากพระบิดา (690)

2) พระนาม บทบาท และสัญลักษณ์ของพระจิต (691-701)

เรื่องพระนาม หรือชื่อที่ใช้เรียกพระจิตนี้ คพค. อธิบายไว้ว่า “พระจิต” หรือ “พระจิตศักดิ์สิทธิ์” คือ “พระนามเฉพาะ” ขององค์พระผู้ซึ่งเราสักการบูชาและถวายพระสิริโรจน์ร่วมกับพระบิดาและพระบุตร พระศาสนจักรได้รับพระจิตมาจากองค์พระผู้เป็นเจ้าในวันเพนเทกอสเต และประกาศยืนยันในการประกอบพิธีศีลล้างบาปให้แก่ลูกคนใหม่ๆ ของพระศาสนจักร และยังได้อธิบายคำว่า “พระจิต” ว่าเป็นคำที่แปลมาจากคำภาษาฮีบรู **Ruah** ซึ่งมีความหมายว่า “ลมหายใจ”

นอกจากนี้ ยังมีพระนามอื่นที่ใช้เพื่อหมายถึงพระจิตเจ้าด้วย เช่น เมื่อพระเยซูเจ้าทรงตรัสสัญญาถึงการเสด็จมาของพระจิตเจ้า พระองค์ทรงเรียกพระจิตเจ้าว่า “Parakletos” ซึ่งแปลตามตามรากศัพท์ได้ว่า “ผู้ถูกเรียกให้มาช่วย” แต่คำนี้มักจะถูกแปลว่า “ผู้บรรเทา” หรือ “ทนายแก้ต่าง” เรายังพบพระนามอื่นๆ ของพระจิตเจ้าในจดหมายของนักบุญเปาโลอีกด้วย เช่น “จิตแห่งการเป็นบุตรบุญธรรม” “พระจิตของพระคริสต์เจ้า” “พระจิตของพระเจ้า” เป็นต้น

ส่วนสัญลักษณ์ของพระจิตเจ้านั้น (694-701) ในพระคัมภีร์ทั้งพระพันธสัญญาเดิมและพันธสัญญาใหม่ เมื่อกล่าวถึงพระจิต ก็มีการใช้สัญลักษณ์หลายอย่างที่แตกต่างกัน ที่สำคัญๆ ที่คพค. กล่าวถึงมี 8 สัญลักษณ์ ดังนี้

(1) น้ำ : ภาพลักษณ์ของน้ำที่ถูกนำมาใช้เพื่อหมายถึง “การเจริญเติบโต” ของพืชพันธุ์ และชีวิตนั้นมีใช้ตั้งแต่เหตุการณ์ในพันธสัญญาเดิม เช่น ใน อสค 47 ท่านประกาศว่าได้พูดถึงน้ำที่ไหลจากพระวิหารสู่ทิศตะวันออกซึ่งเป็นทะเลทราย และจากทะเลทรายนี้ น้ำได้ทำให้เกิดสิ่งมีชีวิต

ขึ้น แต่ความหมายที่เราได้มากไปกว่านี้ก็คือ น้ำยังเป็นสัญลักษณ์หมายถึง “**การทำงานของพระจิต**” เช่น ในศีลล้างบาป (คำสอน 694) หลังการภาวนาอัญเชิญพระจิตแล้ว น้ำก็ได้กลายเป็นเครื่องหมายแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งส่งผลให้มีการ “**เกิดใหม่**” การปฏิสนธิในครรภ์ครั้งแรกของเราดำเนินไปในน้ำฉันทใด น้ำในศีลล้างบาปก็มีความหมายอย่างแท้จริงว่า การเกิดสู่ชีวิตพระของเรานั้น ก็ได้รับการประทานมาในพระจิตฉันทนั้น

(2) **การเจิม** : ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม การเจิมด้วยน้ำมันเป็นการอภิเษกษัตริย์ของอิสราเอล แต่การเจิมด้วยน้ำมันนี้ยังเป็นสัญลักษณ์หมายถึงพระจิตด้วย (1 ยน 2:20, 27; 2 คร 1:21) ถึงขนาดที่กลายเป็นคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โดยในจารีตพิธีเข้าเป็นคริสตชน **การเจิมด้วยน้ำมัน**เป็นเครื่องหมายแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์ คือ “**ศีลกำลัง**” พระศาสนจักรตะวันออกใช้คำเรียกศีลนี้ค่อนข้างชัดเจนและถูกต้องว่า “**ศีลเจิมด้วยน้ำมันคริสมา**” แต่เพื่อจะเข้าใจถึงมรดกพลังที่มีอยู่ จำเป็นที่จะต้องย้อนมาที่การเจิมครั้งแรกที่สำเร็จไปโดยพระจิต คือ “**การเจิมพระเยซู**”

คำว่า “**คริสต์**” (ภาษาฮีบรู = เมสสิยาห์) หมายถึง “**ผู้ได้รับเจิม**” จากพระจิตของพระเจ้า ในพันธสัญญาเดิมก็มีผู้ได้รับเจิมจากองค์พระเป็นเจ้าอยู่หลายท่าน ที่โดดเด่นคือ กษัตริย์ดาวิด (เทียบ อพย 30:22-32; 1 ซมอ 16:13) แต่พระเยซูเจ้าเป็นผู้ที่ได้รับการเจิมจากพระเจ้าในลักษณะหนึ่งเดียวไม่มีผู้ใดมาเทียบเทียม เพราะผ่านทาง การเจิมนั้น พระเยซูเจ้าได้รับการสถาปนาเป็น “**พระคริสต์โดยพระจิต**” (เทียบ ลก 4:18-19; อสย 61:1) และเป็นพระจิตนี้เองที่ทรงทำให้พระเยซูเจ้าเปี่ยมล้นไปด้วยพระจิต พระอานุภาพของพระจิตได้สำแดงออกมาจากองค์พระคริสต์ในกิจการของการรักษาผู้ป่วยไข้ให้หาย และรวมถึงทุกกิจการแห่งการช่วยให้รอดทั้งหมดของพระองค์ นั่นก็เป็นไปด้วยอำนาจแห่งพระจิต สุดท้าย เป็นพระจิตนี้เองที่ทรงบันดาลให้องค์พระเยซูคริสต์เจ้ากลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย (เทียบ รม 1:4; 8:11)

ดังนั้น เมื่อพระเยซูเจ้าได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระคริสต์ที่เปี่ยมด้วยพระจิตแล้ว พระเยซู-คริสต์เจ้าก็ได้กระจายพระจิตของพระองค์ออกไปยังมนุษย์ทุกคน ถึงขนาดที่ว่า บรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่รวมเป็นหนึ่งกับสภาวะมนุษย์ของพระองค์ ก็ประกอบกันขึ้นเป็น “**องค์พระคริสต์อย่างสมบูรณ์**”

(3) **เพลิงหรือไฟ**: โดยทั่วไป ไฟเป็นสัญลักษณ์ของการเผาผลาญ การทำลาย การแยกทองออกจากโลหะ และการชำระให้บริสุทธิ์ แต่ไฟก็เข้ามามีบทบาททางศาสนาในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพระเป็นเจ้าทรงสำแดงพระองค์ในการทำพันธสัญญากับอับราฮัม (ปฐก 15:17) ในพุ่มไม้ที่ไม่ได้ถูกไฟไหม้ต่อหน้าโมเสส (อพย 3:2) ในการประทานพระบัญญัติ 10 ประการบนภูเขาซีนัย (ฉธบ 4:33)

ในขณะที่น้ำหมายถึงการเกิดและความอุดมสมบูรณ์แห่งชีวิตที่ได้รับมาในพระจิต ไฟก็เป็นสัญลักษณ์แห่งพลัง “**การเปลี่ยนแปลง**” ที่มีอยู่ในกิจการของพระจิตด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในวันที่พระจิตเสด็จลงมา ไฟได้แตกออกเป็นลั่นไฟเหนือบรรดาศิษย์ และทำให้บรรดาศิษย์เต็มเปี่ยมด้วยพระองค์ (กจ 2:3-4)

(4) **เมฆและแสงสว่าง:** เมฆและแสงสว่างเป็นสัญลักษณ์ 2 แบบที่แยกกันไม่ได้ เพราะในการแสดงองค์ของพระจิต นับแต่สมัยพันธสัญญาเดิมแล้ว เมฆซึ่งบางครั้งก็มีดมน บางครั้งก็มีแสงสว่าง จะเปิดเผยพระเจ้าผู้ทรงชีวิตและพระผู้ช่วยให้รอด โดยกำบังลักษณะเหนือธรรมชาติแห่งพระสิริโรจน์ของพระองค์ไว้ เช่น ในเหตุการณ์ของโมเสสบนภูเขาซีนาย (อพย 24:15-18) ณ กระโจมนัดพบ (อพย 33:9-10) และระหว่างการเดินทางของชาวอิสราเอลในทะเลทราย (อพย 40:36-38)

ในพันธสัญญาใหม่ พระคริสตเจ้าทรงกระทำให้ความหมายของสัญลักษณ์นี้สำเร็จไปในพระจิต เหตุการณ์บนภูเขาที่มีการสำแดงองค์อย่างรุ่งโรจน์ เป็นพระจิตที่เสด็จมาในก้อนเมฆที่ปกคลุมพระเยซู เปโตร ยากอบและยอห์นไว้ “**ได้ร่มเงาของพระองค์**” และมีพระสุรเสียงออกมาจากก้อนเมฆนั้นว่า “**ผู้นี้คือบุตรของเรา เป็นผู้ที่เราเลือกสรร จงเชื่อฟังท่านเถิด**” (ลก 9:34-35) ภาพลักษณ์เช่นนี้เคยเกิดขึ้นครั้งหนึ่งก่อนหน้านี้ ที่พระจิตเสด็จมาเหนือพระนางพรหมจารีมาเรีย และทรงรับพระนางไว้ “**ได้ร่มเงา**” ของพระองค์ เพื่อให้นางตั้งครรภ์และให้กำเนิดแก่พระบุตรเยซู (ลก 1:35) และในที่สุดท้าย เมฆก้อนเดียวกันนี้เองที่ “**ปกคลุมพระเยซูเจ้าให้พ้นไปจากสายตา**” ของบรรดาศาสนิกชนในวันที่พระองค์เสด็จขึ้นสวรรค์ (กจ 1:9) และจะเปิดเผยพระองค์ผู้เป็นบุตรแห่งมนุษย์ในพระสิริรุ่งโรจน์ในวันที่พระองค์จะเสด็จกลับมา (ข้อ 697) ดังนั้น **เมฆ จึงเป็นสัญลักษณ์ของการสำแดงองค์ของพระจิต**

(5) **ตราประทับ:** ตราประทับเป็นสัญลักษณ์ที่ใกล้เคียงกับการเจิม ในพันธสัญญาใหม่มีพูดถึงพระคริสตเจ้าว่า “**พระเจ้าได้ทรงประทับตรามอบอำนาจให้**” (ยน 6:27) และในพระคริสตน์เองที่พระบิดาได้ทรงประทับตราเราด้วย (2 คร 1:22; อฟ 1:13; 4:30) เพราะตราประทับเป็นการบ่งบอกถึง “**ผลกระทบที่ลบบอกไม่ได้**” นั่นคือ “**การเจิมของพระจิต**” ในศีลล้างบาป ศีลกำลัง และศีลบวช ทั้งยังกระทำซ้ำไม่ได้ด้วย

(6) **มือ/ปกมือ:** พันธสัญญาใหม่มีกล่าวถึงการปกมืออยู่หลายต่อหลายครั้ง และโดยผ่านทาง การปกมือนั้นเองที่พระเยซูเจ้าทรงรักษาผู้ป่วยให้หายและประทานพรแก่เด็กเล็กๆ (มก 6:5; 8:23; 10:16) และในนามขององค์พระเยซูคริสตเจ้า บรรดาอัครสาวกก็ได้กระทำเช่นเดียวกัน (มก 16:18; กจ 5:12; 14:3) ที่ดียิ่งกว่านั้นก็คือ โดยผ่านทาง การปกมือของบรรดาสาวกนี้เองที่ทำให้คนทั้งหลายได้รับพระจิต (กจ 8:17-19)

จดหมายถึงชาวฮีบรูจึงจัดวาง “**การปกมือ**” ไว้เป็นหนึ่งในจำนวน “**หลักพื้นฐาน**” ในคำสั่งสอน (ฮบ 6:2) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการกระจาย/มอบพระจิตอันทรงอำนาจ และพระศาสนจักรก็ได้รับรักษาสัญลักษณ์นี้ไว้ในการภาวนาอัญเชิญพระจิต ในเวลาโปรดศีลศักดิ์สิทธิ์ด้วย

(7) **นิ้ว:** การกล่าวถึงนิ้วหรือนิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้านี้ ในพระคัมภีร์มีกล่าวถึงบ้าง ตัวอย่างเช่น ในหนังสืออพยพที่กล่าวถึงพระบัญญัติของพระเป็นเจ้าว่า ได้ถูกจารึกไว้บนศิลา “**ด้วยนิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้า**” (อพย 31:18) ส่วนในพันธสัญญาใหม่ “**ด้วยนิ้วพระหัตถ์ของพระเจ้านี้เองที่พระเยซูเจ้าทรงขับไล่ปีศาจ**” (ลก 11:20)

ความหมายของนิวพระหัตถ์นี้ยังหมายถึงพระจิตด้วย เช่น พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้มอบหมายให้อยู่ในความดูแลของบรรดาอัครสาวกนั้น ก็ “เขียนด้วยพระจิตของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต มิใช่บนแผ่นศิลา แต่บนแผ่นเนื้อ คือหัวใจมนุษย์” (2 คร 3:3) การที่พระศาสนจักรขับร้องว่า “พระ (จิต) ประจุดัชนีพระหัตถ์ขวาของพระองค์ทรงนามพระบิดา” (บทเพลงอัญเชิญพระจิต) ก็มีความหมายว่า พระจิตเป็นนิวพระหัตถ์เบื้องขวาของพระบิดาเจ้า ที่มีบทบาทเป็นผู้นำและชี้ทาง

(8) **นกพิราบ:** ในบรรดาภาพลักษณ์ทั้งหมดที่หมายถึงพระจิตนั้น ว่ากันว่า นกพิราบเป็นสัญลักษณ์ที่ “ค่อนข้างเด่นชัดที่สุด” เรามักเห็นรูปนกพิราบในภาพพระเยซูเจ้ารับพิธีล้างที่แม่น้ำจอร์แดน หรือภาพวาดแม่พระรับสารจากทูตสวรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเสด็จมาของพระจิตในรูปนกพิราบ

สัญลักษณ์นกพิราบนี้ ยังทำให้เราย้อนกลับไปคิดถึงเหตุการณ์ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม “เรื่องน้ำวินาศ” ในสมัยของโนอาห์ ในตอนปลายของน้ำวินาศ นกพิราบที่โนอาห์ปล่อยไปได้กลับมาพร้อมกับกิ่งมะกอกสดคาบอยู่ในปาก ซึ่งเป็นสัญญาณว่าพระพิโรธของพระเป็นเจ้าได้สิ้นสุดลงแล้ว แผ่นดินอยู่ในสภาพที่พักอาศัยได้แล้ว พระเป็นเจ้าได้ทรงกระทำพันธสัญญาใหม่กับมนุษย์ (ปฐม 8:8-12)

ในพันธสัญญาใหม่ เมื่อพระคริสตเจ้าเสด็จขึ้นมาจากแม่น้ำจอร์แดนหลังจากที่ได้รับ “พิธีล้าง” จากท่านยอห์น พระจิตภายใต้รูปนกพิราบได้เสด็จมาเหนือพระองค์และประทับอยู่ในพระองค์ (เทียบ มธ 3:16) นี่มีความหมายว่า พระจิตจะเสด็จลงมาและประทับอยู่ในหัวใจที่ได้รับการชำระให้บริสุทธิ์แล้วของผู้ที่ได้รับศีลล้างบาป (ข้อ 701) พระจิตคือองค์แห่งสันติภาพ เป็นสันติภาพที่เกิดจากการคืนดีกับพระเป็นเจ้าของเราผ่านทางศีลล้างบาป (มธ 3:16)

ในบางวัด แผ่นศิลมหาสนิทจะเก็บสำรองไว้ในภาชนะทำด้วยโลหะเป็นรูปนกพิราบแขวนไว้เหนือพระแท่น สัญลักษณ์นกพิราบที่บ่งบอกถึงพระจิตนี้ เป็นประเพณีนิยมที่ใช้กันอยู่ในศิลปะการสร้างรูปปั้นของคริสต์ศาสนา

3) พระจิตและพระวาทะของพระเจ้าในเวลาแห่งสัญญา (702-716)

ในประวัติศาสตร์ชาติอิสราเอล ประชาชนชาวอิสราเอลได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับพระจิตหลายต่อหลายครั้ง ไม่ว่าจะเป็นรูปของน้ำหรือไฟ แต่ที่สำคัญคือชาวอิสราเอลไม่มีประสบการณ์รับรู้ว่ามีพระจิตเท่านั้น แต่พระจิตยังเข้ามามีบทบาทในหมู่ชนของพวกตนด้วย นี่เป็นบทบาทของพระจิตเจ้าที่ทรงทำงานท่ามกลางชาวอิสราเอล ซึ่งเป็นไปตาม “แผนการแห่งความรอดของพระเจ้า” ที่ประทานให้กับชาวอิสราเอล ซึ่งถ้าจะสรุปบทบาทดังกล่าวของพระจิต (พระจิตทำอะไรบ้าง) คพค. นำเสนอไว้ 5 ประการ ดังนี้

(1) **ในการเนรมิตสร้าง:** พระวาจาของพระเจ้าและพระปณิธานของพระองค์ (พระจิต) เป็นความเป็นอยู่และชีวิตของสิ่งสร้างทั้งหลายตั้งแต่แรกเริ่ม พูดอีกอย่างก็คือ พระจิตเจ้ามีบทบาทร่วมกับพระเจ้าและพระวาทะของพระองค์ในการสร้างสิ่งต่างๆ ในโลก น.อีเรเนอัสกล่าวว่า “พระองค์ทรงปั้นมนุษย์ด้วยพระหัตถ์ (ขวาและซ้าย) ของพระองค์”

(2) **พระจิตแห่งพระสัญญา:** แม้มนุษย์ถูกสร้างขึ้นตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า แต่บาปทำให้มนุษย์เสียไป แต่พระเจ้าก็ได้ทอดทิ้ง ทรงสัญญาที่จะนำมนุษย์กลับเป็นเหมือนเดิม โดยนอกจะทรงสัญญาจะประทานพระคริสต์เจ้า พระบุตรของพระองค์ ให้มาไถ่กู้พวกเขาแล้ว พระเจ้ายังทรงสัญญาจะประทานพระจิตเจ้าเพื่อนำพวกเขา ซึ่งเป็นลูกหลานของอับราฮัมที่กระจัดกระจายอยู่ให้กลับมารวมกันอีกครั้งหนึ่ง

(3) **ในการสำแดงองค์และการประทานพระบัญญัติ:** ธรรมประเพณีของคริสตชนยอมรับเสมอมาว่า ในการสำแดงองค์ของพระเจ้านั้น พระองค์ทรงแสดงองค์ผ่านทางพระจิตเจ้าเสมอ โดยมีเมฆเปิดออกและปิดบังในเวลาเดียวกัน เมฆและแสงสว่างจึงกำบังลักษณะเหนือธรรมชาติแห่งพระสิริโรจน์ของพระองค์ไว้ เช่น ในเหตุการณ์การประทานพระบัญญัติแก่มอเสบนภูเขาศีนาย

(4) **ในช่วงเวลาที่อิสราเอลมีกษัตริย์ปกครองและช่วงเวลาถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย:** พระอาณาจักรตามพระสัญญาที่พระเจ้าทรงกระทำกับกษัตริย์ดาวิดนั้น เป็นผลงานของพระจิตเจ้า คือ เป็นอาณาจักรของคนที่มีจิตใจยากจน แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในอิสราเอลไม่เป็นเช่นนั้น พระเจ้าจึงลงโทษให้ล่มสลาย การถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยจึงเป็นการชำระจิตใจใหม่ให้บริสุทธิ์ด้วยพระจิตเจ้า จนเมื่อพวกเขาสำนึกผิดและกลับใจใหม่แล้ว พระเจ้าจึงได้นำพวกเขากลับมา

(5) **การรอคอยพระเมสสิยาห์และจิตของพระองค์ :** บรรดาประกาศกได้เทศน์เตือนใจชาวอิสราเอลให้รอคอยการเสด็จมาของพระเมสสิยาห์ เพราะนั่นหมายถึงความรอดพ้นของอิสราเอลมาถึงแล้วด้วย ภาพลักษณ์ของพระเมสสิยาห์เริ่มเห็นชัดเจนขึ้นผ่านทางคำของประกาศกอิสยาห์ 11:1-2 “หน่อหนึ่งจะแตกออกมาจากตอของเจสซี กิ่งหนึ่งจะงอกขึ้นจากรากของเขา พระจิตขององค์พระผู้เป็นเจ้าจะพำนักอยู่เหนือเขา คือจิตแห่งปรีชาญาณและความเข้าใจ... จิตแห่งความรู้และความยำเกรงองค์พระผู้เป็นเจ้า” และยังชัดเจนมากขึ้นผ่านการเปิดเผยเรื่อง “บทเพลงของผู้รับใช้” ในอิสยาห์ว่า พระเมสสิยาห์ที่จะเสด็จมานี้จะต้องรับทุกขุทรมาน แต่พร้อม กับพระจิตของพระองค์ มนุษย์จำนวนมากจะได้รับ ความรอดพ้น

และเมื่อพระเยซูเจ้าเสด็จมา ก่อนที่พระองค์จะเริ่มออกเทศนาประกาศข่าวดีแห่งความรอด พระองค์ก็ทรงยืนยันถึงเรื่องนี้เมื่ออ่านข้อความของอิสยาห์ที่ว่า “พระจิตของพระเจ้าทรงอยู่เหนือข้าพเจ้า เพราะพระองค์ทรงเจิมข้าพเจ้าไว้ ให้ประกาศข่าวดีแก่คนยากจน...”

4) **พระจิตของพระคริสต์เจ้าในเวลาທີ່ทรงกำหนดไว้ (717-730)**

คพค.พูดถึงบุคคล 2 คนที่ “เปี่ยมด้วยพระจิต” และมีบทบาทเด่น “นำหน้า” การเสด็จมาของพระคริสต์เจ้าและเป็นผู้ “เตรียมทาง” การเสด็จมาของพระคริสต์เจ้า

คนแรกคือ นักบุญยอห์น บัปติสต์ ซึ่งเป็นผู้ที่ “เปี่ยมด้วยพระจิต ตั้งแต่ในครรภ์มารดา” ไฟของพระจิตประทับอยู่ในตัวเขาและทำให้เขา “วิ่งไปข้างหน้า” ในฐานะผู้เบิกทางของพระคริสต์เจ้า ด้วยเหตุที่พระจิตทำงานในตัวของท่านยอห์น ยอห์นจึงเป็นยิ่งกว่าประกาศก เพราะในตัวท่านยอห์น พระจิตทรงบรรลุความสำเร็จในการตรัสโดยทางบรรดาประกาศกทั้งหลายก่อนหน้านี้

ยอห์นจึงเป็นคนสุดท้ายแห่งวงจรประกาศซึ่งเริ่มโดยเอลียาห์ และการโปรดศีลล้างด้วยน้ำของท่านยอห์นก็เป็นการเปิดทางสู่การเกิดใหม่ในพระจิตด้วย

คนที่สองคือ พระนางมารีย์พรหมจารี พระนางทรงเป็นผลงานชิ้นเอกแห่งพันธกิจของพระบุตรและพระจิต พระนางได้ทรงถูกจัดเตรียมไว้เพื่อให้พระบุตรและพระจิตสามารถประทับอยู่ท่ามกลางมนุษย์ทั้งปวงได้ ในพระนาง **“สิ่งมหัศจรรย์ของพระเจ้า”** ก็ได้สำแดงให้เป็นที่ประจักษ์เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่พระจิตทรงกระทำให้สำเร็จไปในพระคริสตเจ้าและในพระศาสนจักร

ในคำสอนข้อ 722 พูดถึงพระนางมารีย์ว่า พระจิตได้ทรง **“เตรียม”** พระนางไว้ด้วยพระหรรษทานของพระองค์ ส่งผลให้พระนางเป็นผู้ **“เปี่ยมด้วยพระหรรษทาน”** และปฏิสนธิโดย **“ปราศจากบาป”** และโดยพระนางนี้เองที่องค์พระจิตได้ทรงทำให้แผนการอันเอื้ออารีของพระบิดาสำเร็จเป็นจริง กล่าวคือ ในพระนาง พระจิตได้ทรงสำแดงพระบุตรของพระบิดาให้กลายมาเป็นบุตรแห่งพระนาง เป็นมนุษย์เหมือนกับเรา

และเมื่อเวลาที่กำหนดไว้มาถึง พระบุตรของพระเจ้ายกทรงปฏิสนธิในครรภ์ของพระนางมารีย์ด้วยพระอำนาจของพระจิตเจ้า พระเยซูเจ้าจึงทรงเป็น **“พระคริสตเจ้า”** หรือ **“พระเมสสิยาห์”** (ซึ่งแปลว่า **“ผู้รับเจิม”**) และหลังจากนั้นเป็นต้นมา พระเยซูเจ้าและพระจิตเจ้าก็ทรงดำเนินงานร่วมกันตลอดเวลา พร้อมกันนี้ พระเยซูเจ้ายังได้สัญญาว่าจะประทานพระจิตเจ้าให้แก่ทุกคนหลังจากที่พระองค์เสด็จจากโลกนี้ไปแล้ว คือ **“พระผู้ช่วยเหลือ”** ซึ่งจะอยู่กับเราตลอดไป จะทรงสอนเราทุกสิ่ง ช่วยให้เราระลึกถึงทุกสิ่งที่พระเยซูเจ้าได้ตรัสไว้และจะทรงเป็นพยานถึงพระองค์ พระจิตจะนำเราไปพบความจริงทุกข้อและจะทรงบันดาลให้พระคริสตเจ้าทรงรับพระสิริรุ่งโรจน์

5) พระจิตและพระศาสนจักรในยุคสุดท้าย (731-741)

ในวันเพนเตกอสเต: พระสัญญาของพระเยซูเจ้าก็เป็นจริง ปัสกาของพระคริสตเจ้าได้สำเร็จบริบูรณ์เมื่อพระบิดาทรงหลังพระจิตเจ้าลงมา วันนี้ พระตรีเอกภาพได้รับการเปิดเผยโดยสมบูรณ์ พระอาณาจักรที่พระคริสตเจ้าได้ทรงประกาศไว้นั้นได้เปิดรับทุกคนที่ความเชื่อในพระองค์ และพระจิตเจ้าที่เสด็จมาอย่างไม่เคยหยุดก็ทรงนำโลกไปสู่ **“ยุคสุดท้าย”** ซึ่งเป็นยุคของพระศาสนจักร เป็นพระอาณาจักรที่มาถึงพวกเราแล้ว แม้จะยังไม่สมบูรณ์ก็ตาม

พระจิตเจ้า-ของประทาน: พระเจ้าทรงเป็นความรัก และเพราะความรักนี้ พระเจ้าจึงประทานพระจิตของพระองค์แก่เรามนุษย์ เพื่อพระจิตเจ้าจะได้ทำให้เราดำเนินชีวิตใกล้ชิดสนิทสนมกับพระเจ้าได้มากยิ่งขึ้น

พระจิตเจ้าและศาสนจักร: หลังวันเพนเตกอสเต พระจิตเจ้ายังทรงประทับอยู่ในพระศาสนจักรเสมอมา ทรงเตรียมมนุษย์ ประทานพระหรรษทานของพระองค์เพื่อเขาเข้ามาหาพระคริสตเจ้า ทรงสำแดงให้เขาได้พบองค์พระเยซูเจ้า ทรงช่วยเขาให้ระลึกถึงพระวาจาของพระคริสตเจ้า และเปิดใจเขาให้เข้าใจการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ พระราชกิจน่าพิศวงต่างๆ เหล่านี้ แสดงตนแก่ผู้มีความเชื่อในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ของพระศาสนจักร (เรื่องนี้อยู่ใน คพค. ภาคสาม) พันธกิจของพระศาสนจักรจึงไม่ใช่เป็นการเพิ่มพันธกิจของพระคริสตเจ้าและของพระจิตเจ้า แต่เป็น **“เครื่องหมายและเครื่องมือ”** ของพันธกิจนี้

ตอนที่ 9. พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์สากล (748-975)

ข้อความเชื่อเรื่องพระศาสนจักรขึ้นอยู่กับข้อความเชื่อเรื่องพระจิต เพราะพระจิตคือต้นธารและผู้ประทานความศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง พระจิตจึงเป็นผู้สนับสนุนและเป็นผู้ค้ำจุนพระศาสนจักรตลอดมา จนบรรดาปิตาจารย์ต่างๆ ของพระศาสนจักรกล้าที่จะกล่าวยืนยันว่า พระศาสนจักรคือแหล่งที่พระจิตผลิดอกบานสะพรั่ง (น.ฮิปโปลิตัส, 749)

ดังนั้น ข้อความเชื่อที่ว่าพระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ สากล เป็นหนึ่งเดียวและสืบจากอัครสาวก จึงเป็นสิ่งที่แยกไม่ได้จากความเชื่อในพระเจ้า พระบิดา และพระบุตร และพระจิต เพราะทั้งสองกลุ่มข้อความเชื่อมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นจนไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดได้ (750) เนื้อหาเรื่องพระศาสนจักรนี้ คพค. แบ่งออกเป็น 6 เรื่อง (วรรค) ดังนี้

1. พระศาสนจักรในแผนการของพระเจ้า
2. พระศาสนจักร-ประชากรของพระเจ้า-พระวรกายของพระคริสตเจ้า-พระวิหารของพระจิตเจ้า
3. พระศาสนจักรเป็นหนึ่งเดียว ศักดิ์สิทธิ์ สากล และสืบเนื่องจากอัครสาวก
4. ผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า พระฐานะานุกรม ฆราวาส ชีวิตถวายตนแด่พระเจ้า
5. ความสัมพันธ์ของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์
6. พระนางมารีย์-พระมารดาของพระคริสตเจ้า-พระมารดาของพระศาสนจักร

วรรค 1. พระศาสนจักรในแผนการของพระเจ้า (751-780) อธิบายเป็น 3 เรื่อง

1) ชื่อและภาพของพระศาสนจักร (751-757)

คำว่า “พระศาสนจักร” (ecclesia) หมายถึง “การเรียกประชุม” หรือ “การชุมนุมกันของประชากร” ซึ่งโดยทั่วไปการชุมนุมกันจะมีลักษณะเป็นเรื่องราวทาง “ศาสนา” ซึ่งพบบ่อยในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมที่พูดถึงการชุมนุมกันของประชากรที่ได้รับเลือกสรรต่อพระพักตร์พระเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การชุมนุมกันที่ภูเขาซีนายที่ชาวอิสราเอลได้รับพระบัญญัติจากพระเป็นเจ้า และยังได้รับการสถาปนาให้เป็นประชากรศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์ด้วย (เทียบ อพย 19) ในภาษาของคริสต์ศาสนา คำว่า “พระศาสนจักร” ยังมีความหมายอีก 3 ประการซึ่งแยกจากกันไม่ได้ คือ

- การชุมนุมกันเพื่อประกอบพิธีกรรม
- การชุมนุมกันของคนที่มีความเชื่อเดียวกัน
- การชุมนุมกันของคนในท้องถิ่นเดียวกัน-ทั่วโลก

ดังนั้น ความหมายที่ครบถ้วนสมบูรณ์ของพระศาสนจักรจึงมีว่า เป็นประชากรที่มีความเชื่อเดียวกันทั่วโลก ที่พระเจ้าทรงรวบรวมเข้าด้วยกัน เพื่อประกอบพิธีกรรมร่วมกัน

ส่วน “ภาพหรือสัญลักษณ์ของพระศาสนจักร” นั้น ในพระคัมภีร์ เราพบภาพลักษณ์ต่างๆ จำนวนมากของพระศาสนจักร เช่น ในพันธสัญญาเดิม เราพบภาพของการเป็น “ประชากรของพระเจ้า” อยู่บ่อยมาก พอมาถึงพันธสัญญาใหม่ ภาพลักษณ์เดิมก็ยังคงอยู่ แต่ได้เพิ่มภาพลักษณ์

ของพระคริสต์เจ้าเข้ามาในฐานะเป็น “ศิรัษะ” ของมวลประชากรดังกล่าว ซึ่งต่อมา ประชากรของพระเจ้านี้ก็ได้พัฒนามาเป็นภาพลักษณ์ใหม่ของการเป็น “พระกายของพระคริสต์เจ้า” (อฟ 1:22; คส 1:18) นอกจากนี้ ในพันธสัญญาใหม่นำเสนอภาพลักษณ์อื่นๆ ของพระศาสนจักรอีกจำนวนมาก โดยนำเสนอเทียบเคียงกับภาพลักษณ์ของพระเยซูเจ้า เช่น (753-757)

- พระศาสนจักรเป็น “คอกแกะ” ที่มีพระเยซูเจ้าเป็นทางเข้าเดียว หรือ พระศาสนจักรเป็น “ฝูงแกะ” ที่มีพระเยซูเจ้าเป็นนายชุมพา
- พระศาสนจักรเป็น “ทุ่งนา-ไร่องุ่น” ที่มีพระเยซูเจ้าเป็นเจ้าของ
- พระศาสนจักรเป็น “สิ่งก่อสร้าง” ที่มีพระเยซูเจ้าเป็นศิลาหัวมุม ซึ่งก่อให้เกิดเป็นสิ่งก่อสร้างใหม่ที่มีความมั่นคง และได้รับการขนานนามต่างๆ ออกไปอีก เช่น เเคหาของพระเจ้า ที่ประทับของพระจิต พระวิหารศักดิ์สิทธิ์ เยรูซาเล็มใหม่ นครศักดิ์สิทธิ์ ฯลฯ
- พระศาสนจักรเป็น “เจ้าสาว” ที่มีพระเยซูเจ้าเป็นเจ้าบ่าว

2) บ่อเกิด รากฐาน และพันธกิจของพระศาสนจักร (758-769)

พระศาสนจักรมีต้นกำเนิดจาก “พระดำริในพระทัยของพระบิดา” นั่นคือ พระเจ้าพระบิดานิรันดร ทรงทรงสร้างสากลโลกด้วยพระดำริทรงปรีชาและด้วยความดีที่อิสระและลึกลับของพระเจ้า พระองค์ทรงสร้างมนุษย์และกำหนดว่าจะทรงเรียกผู้มีความเชื่อในพระคริสต์เจ้าทุกคนเข้ามาอยู่ใน “ครอบครัวของพระเจ้า-ประชากรของพระองค์” คือ พระศาสนจักรที่พระองค์จะทรงสถาปนาขึ้น

นี้หมายความว่า “การก่อตั้งพระศาสนจักรเป็นแผนการที่กำหนดไว้แล้วตั้งแต่สร้างโลก” พูดอีกอย่างก็คือ โลกถูกสร้างขึ้นด้วยเจตนาที่จะให้มีพระศาสนจักรอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ บรรดาคริสตชนในสมัยแรกๆ จึงต่างก็มีความเชื่อเช่นนี้ว่า พระเจ้าทรงสร้างโลกเพื่อให้โลกได้เข้าเป็นหนึ่งในชีวิตของพระองค์ นั่นคือ มนุษย์ทั้งโลกต่างถูกเรียกให้มา “ชุมนุมกัน” และการเรียกให้มาชุมนุมนี้ก็คือเพื่อ “ก่อตั้ง” พระศาสนจักรนั่นเอง

แผนการนิรันดรของพระเจ้านี้ ได้มี “การเตรียมการและดำเนินการตั้งแต่ในพันธสัญญาเดิม” เริ่มจากการเรียกอับราฮัม ซึ่งพระเจ้าประทานสัญญาว่าจะให้ท่านเป็นบิดาของประชากรที่ยิ่งใหญ่ จากนั้นก็ได้ทรงเลือกสรรอิสราเอลออกจากชนชาติทั้งหลาย (จากแดนทาสในอียิปต์) และตั้งให้เป็นประชากรของพระองค์ แต่ไม่นานต่อมา อิสราเอลได้ทรยศต่อพระเจ้าและได้ทำลายพันธสัญญาที่ได้ทำไว้กับพระเจ้า บรรดาประกาศกจึงถูกเรียกมาเพื่อให้มาประกาศถึงพันธสัญญาใหม่อันนิรันดร

และเมื่อเวลาที่กำหนดไว้มาถึง “พระบิดาก็ได้ทรงส่งพระบุตรเยซูคริสต์เจ้าลงมาท่ามกลางมนุษย์ เพื่อวางรากฐานการเริ่มต้นของพระศาสนจักรของพระองค์ใหม่” โดยพระบุตรเยซูเจ้าได้ออกเทศนาสั่งสอนข่าวดีเรื่องการมาถึงของพระอาณาจักรสวรรค์ ซึ่งเป็นอาณาจักรตามที่ได้ทรงสัญญาไว้ก่อนหน้านี้แล้ว และได้ทรงจัดวางโครงสร้างให้กับชุมชนกลุ่มใหม่ของพระองค์ เริ่มต้นจากการเลือกสานุศิษย์ 12 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของชน 12 เผ่าของอิสราเอล

ที่สุด เมื่อได้ทรงปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายมาจากพระบิดาสำเร็จแล้ว ในวันที่พระจิตเสด็จลงมา (เพนเตกอสเต) พระจิตก็ทรงถูกส่งลงมาเพื่อสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดขึ้นกับพระศาสนจักรของพระองค์ และหลังจากนั้นเป็นต้นมา พระศาสนจักรนี้ก็ได้นำเสนอต่อหน้าคนทั่วโลก และเริ่มปฏิบัติภารกิจสืบต่อจากองค์พระเยซูคริสตเจ้า คือ ภารกิจแห่งการประกาศข่าวดีเรื่องพระเยซูเจ้าและข่าวประเสริฐของพระองค์

แต่พันธกิจของพระศาสนจักรนั้นจะ “บรรลุความสมบูรณ์ในพระสิริรุ่งโรจน์แห่งสวรรค์เท่านั้น” เมื่อพระคริสตเจ้าจะเสด็จมาอย่างรุ่งโรจน์

3) ธรรมชาติของพระศาสนจักร (770-776)

พระศาสนจักรมองเห็นได้ด้วยตาและเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ : ในฐานะที่พระศาสนจักรเป็นชุมชนของผู้มีความเชื่อ พระศาสนจักรจึงมีอยู่ในประวัติศาสตร์และมีประวัติศาสตร์ แต่ในเวลาเดียวกัน พระศาสนจักรก็อยู่เหนือประวัติศาสตร์ทั่วไปด้วย เพราะชุมชนของพระศาสนจักรมีพระเยซูเจ้าเป็นศีรษะและมองเห็นไม่ได้ ต้องมองด้วยสายตาแห่งความเชื่อ พระศาสนจักรจึงมีสถานะทั้งมองเห็นได้ด้วยตาและเป็นเรื่องของจิตวิญญาณในเวลาเดียวกัน และด้วยเหตุที่เป็นพระคริสตเจ้าที่ทรงจัดตั้งพระศาสนจักร และทรงคำจุนพระศาสนจักรอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้พระศาสนจักรเป็นชุมชนแห่งความเชื่อ ความไว้วางใจและความรัก ดังนั้น พระศาสนจักรจึงมีฐานะเป็น

- เป็นสังคมที่ประกอบด้วยสมาชิกตามลำดับฐานันดร และเป็นพระกายของพระคริสต์ และ
- เป็นชุมชนที่มองเห็นได้ด้วยตา และเป็นชุมชนฝ่ายจิต
- เป็นชุมชนที่เต็มไปด้วยพระคุณจากเบื้องบน

พระศาสนจักรเป็นธรรมชาติแห่งความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า : ด้วยเหตุที่พระศาสนจักรประกอบด้วยปัจเจกชนมนุษย์และเชิงพระเจ้า ที่รวมเข้าด้วยกันอย่างซับซ้อน ด้วยเหตุนี้ พระศาสนจักรจึงเป็นธรรมชาติแห่งความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า นักบุญเปาโลเรียกการเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างพระคริสตเจ้ากับพระศาสนจักรว่าเป็นแบบ “คู่สมรส” และเป็น “ธรรมชาติอันยิ่งใหญ่” (อฟ 5:32)

นอกจากนี้ พระศาสนจักรยังเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือของความรอด : พระคริสตเจ้าคือความรอดแท้จริงของมนุษย์ (ภาษาละตินใช้คำว่า *mysterium* และ *sacramentum*) พระองค์ทรงบันดาลความรอดนี้แก่ผู้มีความเชื่อผ่านทางศีลศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในพระศาสนจักร ศีลศักดิ์สิทธิ์ 7 ประการของพระศาสนจักรจึงเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือที่พระจิตทรงใช้ เพื่อหลังพระหรรษทานแห่งความรอดแก่ผู้มีความเชื่อ และในเมื่อศีลศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดได้รับการบริการในพระศาสนจักร พระศาสนจักรจึงเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ด้วย กล่าวคือ เป็นทั้งเครื่องหมายและเครื่องมือของความรอด ดังนั้น เราจึงสรุปธรรมชาติของพระศาสนจักรได้ดังนี้

- มองเห็นได้ด้วยตาและเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ
- เป็นธรรมชาติแห่งความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า
- เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์หรือเครื่องหมายแห่งความรอด

วรรค 2. พระศาสนจักร: ประชากรของพระเจ้า-พระวรกายของพระคริสตเจ้า-พระวิหารของพระจิตเจ้า (781-810) มี 3 เรื่อง

1) พระศาสนจักรในฐานะเป็นประชากรของพระเจ้า (781-786) หมายถึง 2 ประการคือ

มีลักษณะเฉพาะของประชากรของพระเจ้า : นับตั้งแต่การสร้างมนุษย์ พระเป็นเจ้าทรงมีพระประสงค์ให้มนุษย์เป็นประชากรที่รู้จักและรับใช้พระองค์ เพื่อจะทำให้แผนการนี้สำเร็จไปได้ พระองค์จึงได้ทรงเรียกประชาชนชาวอิสราเอลออกมาจากบรรดาชนชาติทั้งหลาย ให้มาเป็นประชากรของพระองค์ พระองค์ทรงทำพันธสัญญากับพวกเขา สั่งสอนพวกเขามาตลอดทุกยุคทุกสมัย ผ่านทางบรรดาประกาศกต่างๆ ประชากรของพระเจ้านี้จึงลักษณะเด่นและแตกต่างจากชนชาติอื่นๆ กล่าวคือ

- เป็นประชากรที่พระเจ้าทรงเลือกสรรมาด้วยพระองค์เองโดยอิสระ
- การเข้ามาเป็นประชากรของพระเจ้านั้น ไม่ใช่เกิดจากเบื้องล่าง (กายภาพ) แต่เกิดจากเบื้องบน กล่าวคือ เกิดจากน้ำและพระจิต นั่นคือ โดยอาศัยความเชื่อในพระคริสตเจ้าและศีลล้างบาป
- ประชากรนี้มีพระคริสตเจ้าเป็นหัวหน้าหรือศีรษะ
- ประชากรนี้มีศักดิ์ศรีเป็นบุตรพระเจ้า เพราะมีพระจิตเจ้าประทับอยู่
- ธรรมนูญของประชากรนี้คือ บัญญัติแห่งความรัก ซึ่งเป็นบัญญัติใหม่ของพระจิต
- พันธกิจของประชากรนี้คือ การเป็นเกลือของแผ่นดินและแสงสว่างส่องโลก เป็นพยานถึงเอกภาพ ความหวัง และความรอด
- จุดหมายของประชากรนี้คือ เพื่อเสริมสร้างพระอาณาจักรพระเจ้า ซึ่งเริ่มแล้วบนแผ่นดินนี้ และจะต้องขยายออกไป จนบรรลุความสมบูรณ์ในวาระสุดท้าย

เป็นประชากรสมณราชตระกูลและประกาศก : และเมื่อเวลาที่กำหนดไว้มาถึง พระบิดาเจ้าแห่งสวรรค์ก็ได้ทรงส่งพระเยซูคริสตเจ้ามายังโลกมนุษย์ แผนการแห่งการทำให้มนุษย์เป็นประชากรของพระเจ้านี้ก็ได้สำเร็จสมบูรณ์ไปในพระเยซูคริสตเจ้านี้เอง โดยพระบิดาได้ทรงเจิมพระคริสตเจ้า พระบุตรของพระองค์ ด้วยพระจิตศักดิ์สิทธิ์ และได้ทรงสถาปนาพระองค์ขึ้นเป็น “สงฆ์ ประกาศก และกษัตริย์” ดังนี้ ประชากรของพระเจ้าผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า จึงเป็น “ผู้ที่มีส่วนร่วม” ในความเป็นสงฆ์ ประกาศกและกษัตริย์ ของพระคริสตเจ้านี้ด้วย กล่าวคือ

- โดยอาศัยความเชื่อและศีลล้างบาป (เกิดใหม่ด้วยน้ำและพระจิต) ประชากรของพระเจ้าได้เข้ามีส่วนร่วมในกระแสเรียกหนึ่งเดียวของประชากรนั้น นั่นคือ กระแสเรียกแห่งการเป็น “สงฆ์” ของพระคริสตเจ้า ซึ่งมีหน้าที่ในการบันทาลความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดขึ้น
- ประชากรของพระเจ้ายังมีส่วนร่วมในหน้าที่การเป็น “ประกาศก” ของพระคริสตเจ้าด้วย คือ มีหน้าที่ในการประกาศข่าวดีเรื่องพระคริสตเจ้าแก่คนทั่วไป

- ประชากรของพระเจ้ายังมีส่วนร่วมในหน้าที่การเป็น “กษัตริย์” ของพระคริสต์เจ้าด้วย คือ มีหน้าที่ในการดึงดูดใจมนุษย์ทุกคนให้เข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองพระคริสต์เจ้า กษัตริย์องค์เดียวของจักรวาล

2) พระศาสนจักรในฐานะเป็นพระกายของพระคริสต์เจ้า (787-796) หมายถึง

การเป็นพระกายของพระคริสต์เจ้าของพระศาสนจักรนั้น คพค.อธิบายโดยใช้ภาษาเชิงสัญลักษณ์หลายประการเพื่อแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นหนึ่งเดียวกัน” ระหว่างพระศาสนจักรกับพระคริสต์เจ้า ดังนี้

พระศาสนจักรร่วมชีวิตกับพระเยซูเจ้า : เพราะนับแต่แรกเริ่ม พระเยซูเจ้าได้ทรงโปรดให้บรรดาศาสนิกษย์ของพระองค์เข้ามีส่วนร่วมในชีวิตของพระองค์ พระองค์ได้ทรงเปิดเผยธรรมล้ำลึกแห่งพระอาณาจักรสวรรค์ให้กับพวกเขา ทรงโปรดให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในพันธกิจของพระองค์ ในความชื่นชมยินดีและการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ “เราเป็นเถาองุ่น ท่านทั้งหลายเป็นกิ่งก้าน” (ยน.15:4-5) ดังนั้น บรรดาศิกษย์จึงเป็นผู้ที่ร่วมสนิทเป็นหนึ่งเดียวกับพระเยซูเจ้า

พระศาสนจักรเป็นพระกายหนึ่งเดียว : ประชากรผู้มีความเชื่อในพระเยซูคริสต์เจ้าได้ตอบรับการเรียกโดยเข้ามาอยู่รวมกันเป็นพระศาสนจักร พระศาสนจักรจึงมีฐานะเป็นเหมือนพระกายของพระคริสต์เจ้า กล่าวคือ เป็นที่ที่พระองค์ทรงประทับอยู่ด้วยและมีความสนิทเป็นหนึ่งเดียวกับบรรดาผู้มีความเชื่อ

พระคริสต์เจ้าทรงเป็นศีรษะของพระกายนี้ : มนุษย์จะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อประกอบด้วยส่วนประกอบที่สมบูรณ์และเป็นเอกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างพระคริสต์เจ้ากับพระศาสนจักรก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันนี้ คือ มีความเป็นเอกภาพและหนึ่งเดียวกัน เหมือนร่างกายกับศีรษะที่ผนึกรวมกันเป็นมนุษย์ที่ครบสมบูรณ์ พระคริสต์เจ้ากับพระศาสนจักรจึงมีลักษณะเป็น **พระคริสต์ครบบริบูรณ์** (Christus totus) ด้วย กล่าวคือ พระศาสนจักรเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสต์เจ้า

พระศาสนจักรเป็นเจ้าสาวของพระคริสต์เจ้า : กล่าวคือ ความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างพระคริสต์เจ้ากับพระศาสนจักรนั้นยังมีนัยแสดงถึงความแตกต่างระหว่างสองฝ่ายด้วย พระคัมภีร์ใช้ภาพลักษณ์ของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวเป็นตัวบ่งบอกความสัมพันธ์และความแตกต่างดังกล่าว ภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้ได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วโดยผ่านทางบรรดาประกาศก และได้รับการป่าวประกาศโดยท่านนักบุญยอห์น บัปติสต์ (ยน 3:29) องค์พระเยซูเจ้าเองก็ทรงตรัสว่าพระองค์เป็น “เจ้าบ่าว” (มก.2:19) นักบุญเปาโลอัครสาวกก็ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรว่าเป็น “เจ้าสาว” หรือ “คู่หมั้น” ของพระคริสต์เจ้า (1 คร 6:15-17) ซึ่งทั้งหมดนี้ ก็เพื่อต้องการสื่อถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างพระคริสต์เจ้ากับพระศาสนจักร

3) พระศาสนจักรในฐานะเป็นพระวิหารของพระจิต (797-801)

พระจิตคือบ่อเกิดแห่งกิจการสำคัญทั้งหมด กล่าวคือ ทรงเป็นบ่อเกิดของกิจการแห่งการช่วยให้รอดอย่างแท้จริง เพราะพระจิตเจ้าประทับอยู่ในพระศาสนจักร พระจิตเป็นเหมือน “วิญญาณ”

ของพระศาสนจักรที่เป็นพระวรกาย นี่เองที่ทำให้พระจิตเจ้าเป็นบ่อเกิดแห่งชีวิต เอกภาพในความหลากหลาย และเป็นบ่อเกิดแห่งความมั่งคั่งใน “พระพรพิเศษ” มากมาย

วรรค 3. พระศาสนจักรเป็นหนึ่งเดียว ศักดิ์สิทธิ์ สากल และสืบเนื่องจากอัครสาวก (811-870) อธิบายความหมายของ 4 เรื่อง

ในบท “สัญลักษณ์แห่งอัครสาวก” พูดถึงพระศาสนจักรของพระคริสตเจ้าว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ เป็น “หนึ่งเดียว ศักดิ์สิทธิ์ สากล และสืบจากอัครสาวก” คุณลักษณะดังกล่าวของพระศาสนจักรนี้มีความเกี่ยวพันระหว่างกันอย่างแยกมิได้ และยังชี้ให้เห็นถึง “สาระสำคัญและพันธกิจของพระศาสนจักร” ด้วย ซึ่งคุณลักษณะของพระศาสนจักรเหล่านี้ไม่ใช่มาจากพระศาสนจักรเอง แต่เป็นพระคริสตเจ้าที่ประทานให้แก่พระศาสนจักร และทรงเรียกร้องพระศาสนจักรให้ปฏิบัติคุณลักษณะดังกล่าวในแต่ละประการให้สำเร็จเป็นจริง ซึ่งพระศาสนจักรเองก็ได้พยายามปฏิบัติตนตามคุณลักษณะดังกล่าวในตลอดระยะเวลาแห่งประวัติศาสตร์

1) พระศาสนจักรเป็นหนึ่งเดียว (813-822)

พระธรรมล้ำลึกเรื่องเอกภาพของพระศาสนจักร : ความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักรมีที่มาจากต้นกำเนิดของพระศาสนจักรเอง กล่าวคือ

- มาจากแบบฉบับสูงสุดของพระศาสนจักรหรือผู้ก่อตั้งของพระศาสนจักร คือ **พระตรีเอกภาพ**
- พระศาสนจักรเป็นหนึ่งเพราะในพระศาสนจักรมีวิญญานเดียว คือ “**พระจิต**” ผู้ประทับอยู่ในตัวผู้มีความเชื่อ และทำให้มนุษย์ทั้งหลายมีความสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกันในพระคริสตเจ้า

กระนั้นก็ดี ในความเป็นหนึ่งเดียวกันนี้ พระศาสนจักรก็ได้แสดงตนในลักษณะที่มี “ความหลากหลาย” ด้วย ทั้งนี้ เพราะพระคุณที่พระเจ้าประทานให้แก่พระศาสนจักรนั้นมีอยู่มากมายและแตกต่างกัน ดังนั้น ในเอกภาพของพระศาสนจักรจึงมีความหลากหลายและแตกต่างกันในเรื่องพระคุณ ภาระหน้าที่ สถาปนา และวิธีดำเนินชีวิต แต่ความหลากหลายต่างนี้ ก็ได้ทำให้พระศาสนจักรแบ่งแยกแต่อย่างใด เพราะพระศาสนจักรมี “**ความรัก**” เป็นตัวประสานและผูกทุกสิ่งที่แตกต่างกันเข้าไว้ด้วยกัน (คส 3:14) นอกจากนี้ พระศาสนจักรยังมีองค์ประกอบอื่นที่ช่วยรักษาเอกภาพของพระศาสนจักรไว้ นั่นคือ

- การประกาศยืนยันความเชื่อหนึ่งเดียวกัน ซึ่งได้รับมาจากอัครสาวก
- การเฉลิมฉลองพิธีกรรมและศีลศักดิ์สิทธิ์เดียวกัน
- การสืบต่ออำนาจและการปกครองมาจากอัครสาวก ผ่านทางศิลาบวช อันธำรงไว้ซึ่งความปรองดองฉันพี่น้องในครอบครัวเดียวกันของพระเจ้า

บาดแผลของการแตกแยก : แต่เราก็ต้องยอมรับว่าในพระศาสนจักรหนึ่งเดียวนั้นก็มี “**บาดแผล**” เกิดขึ้นในชีวิตของพระศาสนจักรด้วย กล่าวคือ มีการแตกแยกทางความคิดจนนำไปสู่

การแยกตัวออกไปของชุมชนจำนวนมาก แต่พระศาสนจักรก็มองว่าความริ้วรานซึ่งเป็นตัวทำลายเอกภาพของพระศาสนจักรนี้เป็นผลมาจาก “บาปของมนุษย์” นั่นเอง ไม่ได้มาจากการกระทำของพระเจ้าแต่อย่างใด เพราะ “ที่ใดมีการทำบาป ที่นั้นย่อมมีสภาพหลายแบบหลายอย่าง ที่นั้นย่อมมีการแยกตัวออกไป” (Origen)

หนทางไปสู่เอกภาพ : กระนั้นก็ดี “เอกภาพ” เป็นสิ่งที่พระคริสตเจ้าทรงประทานแก่พระศาสนจักรของพระองค์มาตั้งแต่ต้น ยังทรงประทานให้พระศาสนจักรเสมอ และจะทรงประทานให้ตลอดไป พระเยซูเจ้าเองขณะที่ทรงรับทรมาน พระองค์ก็ได้ทรงอธิษฐานภาวนา และมีได้ทรงหยุดที่จะภาวนาวิงวอนขอต่อพระบิดาเพื่อให้เกิดเอกภาพในหมู่ผู้ติดตามพระองค์ “ขอให้เขาทั้งหลายเป็นหนึ่งเดียวกัน” (ยน 17:21) พระศาสนจักรจึงมีหน้าที่ที่จะต้อง “เพียรภาวนา” และ “ทำงาน” อย่างจริงจัง เพื่อธำรงรักษาเอกภาพและเสริมสร้างเอกภาพให้เติบโตจนสมบูรณ์ในที่สุด ตัวอย่างการกระทำเพื่อเสริมสร้างเอกภาพให้แก่พระศาสนจักร เช่น

- มีการฟื้นฟูพระศาสนจักรอยู่ตลอดเวลา ให้เชื่อสัตย์ต่อกระแสเรียกของตน
- มีการกลับใจอย่างต่อเนื่อง ให้แต่ละคนในพระศาสนจักรเชื่อสัตย์ต่อพระคุณที่ได้รับ
- มีการอธิษฐานภาวนาร่วมกัน
- รู้จักให้อภัยกันและกันฉันพี่น้อง
- มีการอบรมเรื่องการฟื้นฟูเอกภาพของพระศาสนจักรต่างนิกาย
- มีการเสวนาระหว่างคริสตจักรต่างนิกาย
- ร่วมมือกันทำงานระหว่างคริสตจักรต่างนิกาย

2) พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ (823-829)

เนื่องด้วยพระเยซูคริสตเจ้าได้รับการประกาศเสมอว่าทรงเป็นผู้ “ศักดิ์สิทธิ์” และเมื่อพระองค์ผู้ศักดิ์สิทธิ์รับพระศาสนจักรเข้ามาเป็น “เจ้าสาว” ของพระองค์ และยังได้ทรงมอบพระองค์เองให้แก่พระศาสนจักร ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักร พระองค์โปรดประทานพระคุณแห่งพระจิตมากมายแก่พระศาสนจักรเพื่อทำให้พระศาสนจักร “ศักดิ์สิทธิ์เหมือนกับที่พระองค์ทรงศักดิ์สิทธิ์”

ดังนี้ โดยการเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรก็ได้รับศักดิ์สิทธิ์ภาพจากพระคริสตเจ้าและกลายเป็นพระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์ ขณะเดียวกัน พระศาสนจักรก็เป็น**ผู้ประทานความศักดิ์สิทธิ์**นี้ให้แก่มนุษย์ทุกคนสืบต่อไปด้วย และนี่คือจุดมุ่งหมายของกิจการทุกอย่างของพระศาสนจักร กล่าวคือ “**สร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่มนุษย์**” เพื่อถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้า

แต่อย่างไรก็ตาม หากมองในตัวสมาชิกของพระศาสนจักรเอง ความศักดิ์สิทธิ์สมบูรณ์ยังเป็นสิ่งที่**จะต้องแสวงหากันอยู่ต่อไป** เพราะมนุษย์ทุกคนยังเป็นคนบาป ในตัวคนทุกคนชั่วละมานแห่งบาปยังคงมีปะปนอยู่กับเมล็ดข้าวที่ดีของพระวรสาร ดังนั้น พระศาสนจักรจึงเป็นที่รวมของคนบาปทั้งหลาย ซึ่งจะต้องพยายาม**ปรับปรุงตน**ให้เดินไปบนเส้นทางสู่ความศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ บรรดานักบุญคือตัวอย่างของผู้บำเพ็ญตนและพยายามเดินบนเส้นทางดังกล่าว

3) พระศาสนจักรเป็นคาทอลิกหรือสากล (830-856)

คำว่า “คาทอลิก” : แปลว่า “สากล” หรือ “ส่วนรวมทั้งหมด” พระศาสนจักรเป็นคาทอลิกด้วยเหตุผล 2 ประการ

- **ประการแรก** เพราะมีพระคริสตเจ้าประทับอยู่ นักบุญอิกญาซีโอแห่งอันติโอกกล่าววว่า “ที่ใดซึ่งพระเยซูคริสตเจ้าประทับอยู่ ที่นั่นคือพระศาสนจักรคาทอลิก” พระศาสนจักรจึงเป็นพระกายที่เป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้าผู้เป็นศีรษะ การเป็นคาทอลิกของพระศาสนจักรนี้เริ่มตั้งแต่วันเริ่มต้นของพระศาสนจักร คือ วันที่พระจิตเสด็จลงมา (เพนเทกอสเต) และจะเป็นดังนี้เสมอไป
- **ประการที่สอง** เพราะพระคริสตเจ้าทรงส่งพระศาสนจักรให้ออกไปแพร่ธรรมแก่มนุษยชาติทั่วสากลโลก (เทียบ มธ 28:19) ประชากรของพระเจ้าจึงมีเพียงหนึ่งเดียว และขยายตัวไปทั่วโลกและชั่วกับชั่วกัลป์ นี่เป็นแผนการของพระบิดาที่มีตั้งแต่สร้างโลกแล้ว

พระศาสนจักรท้องถิ่นแต่ละแห่งก็เป็นคาทอลิก : แม้พระศาสนจักรท้องถิ่นที่อยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วทุกมุมโลก (สังฆมณฑลต่างๆ) ก็มีความเป็น “คาทอลิก” เหมือนกันหมด เพราะโดยอาศัยการร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในความเชื่อ มีศีลศักดิ์สิทธิ์เดียวกันและร่วมในบูชาเดียวกับ **ผู้อภิบาลของตน** คริสตชนทุกคนก็ได้รับชื่อว่าเป็นพระศาสนจักรในพันธสัญญาใหม่ด้วยเหมือนกัน ดังนี้ โดยผ่านทางความเชื่อและศีลล้างบาป ทุกคนที่เข้าเป็นสมาชิกของพระศาสนจักรเฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่ง ก็ได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกของพระศาสนจักรคาทอลิกหรือสากลด้วย

พระศาสนจักรและผู้ที่ไม่ใช่คริสตชน : ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการประกาศพระวรสาร ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็แล้วแต่ ก็ถือว่าพวกเขาเหล่านั้นได้รับการกำหนดให้เข้ามาเป็นประชากรของพระเจ้าด้วยเช่นกัน เพียงแต่อยู่ในสถานะและรูปแบบที่ต่างกันออกไป เช่น

- **กับชาวยิว** พระศาสนจักรคาทอลิกมองตนเองว่า มีสายสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับพี่น้องชาวยิว ซึ่งเป็นชนชาติแรกที่พระเจ้าทรงตรัสแก่เขา ซึ่งแม้ปัจจุบันนี้จะมีเชื่อและรูปแบบปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ รอคอยการเสด็จมาของพระเมสสิยาห์ แม้รูปแบบการรอคอยจะต่างกันไปตาม (คาทอลิกรอคอยการเสด็จกลับมาของพระคริสตเจ้า พระบุตรพระเจ้า และเป็นพระเจ้า แต่ชาวยิวยุโรปรอคอยพระเมสสิยาห์ที่ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นใคร)
- **กับชาวมุสลิม** พระศาสนจักรมองพี่น้องชาวมุสลิมว่า อย่างน้อยก็มีความเชื่อในพระเจ้าเดียวกัน เป็นพระเจ้าที่เปี่ยมด้วยความเมตตา และจะเสด็จมาพิพากษามนุษย์ในวันสุดท้ายเหมือนกัน
- **กับคนที่ไม่ใช่คริสต์** พระศาสนจักรมองว่าประชากรทั้งหลายมีต้นกำเนิดเดียวกัน และเดินสู่จุดหมายเดียวกัน คือ พระเจ้า มนุษย์ทุกคนจึงเป็นพี่น้องกัน

พระศาสนจักรและความรอด : ในอดีตเคยถือกันว่า “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด” กล่าวคือ ใครจะรอดได้ก็ต้องเข้ามาเป็นสมาชิกของพระศาสนจักร คือกลับใจมารับความเชื่อและ

รับศีลล้างบาป นี่เป็นการตีความที่สับสนที่สุดในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในยุคสมัยนั้นต้องการเน้นถึงหลักการที่ว่า “ศีลล้างบาปเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความรอด” แต่ปัจจุบันนี้ พระศาสนจักรอธิบายความหมายใหม่ของคำสอนดังกล่าวว่า ไม่ใช่ความผิดของพวกเขาเลยที่ไม่มีโอกาสได้รับรู้และได้รับฟังข่าวประเสริฐเรื่องพระคริสตเจ้า ดังนี้ หากเขาเหล่านั้นดำเนินชีวิตตามมโนธรรมที่ถูกต้องของเขา ก็สามารถไปถึงความรอดได้เช่นเดียวกัน

งานธรรมทูต-ความจำเป็น : ด้วยเหตุตามที่กล่าวข้างต้น “งานธรรมทูต” จึงเป็นงานที่พระศาสนจักรคาดหวังให้ถูกเรียกร้องจากพระคริสตเจ้า ด้วยเพราะพระคริสตเจ้าเองก็ทรงถูกส่งมายังโลกโดยพระบิดา เพื่อประกาศข่าวดีเรื่องอาณาจักรสวรรค์และความรอดพ้นแก่มนุษย์ พระคริสตเจ้าเองขณะทรงพระชนม์ชีพอยู่ ก็ทรงส่งบรรดาศิษย์ของพระองค์ไปยังทุกแห่งทั่วโลก และกำชับพวกเขาให้ประกาศข่าวดีแห่งความรอดพ้นและโปรตศีลล้างบาป (เทียบ มธ 28:19-20) พระศาสนจักรจึงต้องปฏิบัติหน้าที่นี้สืบต่อไป จนกว่าพระอาณาจักรของพระเจ้าจะแผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลก นี่คือข้อเรียกร้องสำหรับพระศาสนจักร และพระศาสนจักรก็กำลังทำหน้าที่นี้ด้วยความมุ่งมั่นผ่านทางงานธรรมทูต

4) พระศาสนจักรสืบจากอัครสาวก (857-865)

เพราะพระศาสนจักรได้รับการก่อตั้งขึ้นมาโดยมี**บรรดาอัครสาวกเป็นรากฐาน** พระศาสนจักรจึงเป็นพระศาสนจักรที่สืบมาจากอัครสาวก และจากการสืบจากอัครสาวกนี้ พระศาสนจักรจึงมีหน้าที่รักษาและถ่ายทอดทั้งคำสั่งสอน สิ่งที่ได้รับการฝากฝังมา และถ้อยคำทั้งหมดที่ได้ยินได้ฟังมาจากอัครสาวกผู้เป็นรากฐาน

พันธกิจของอัครสาวก : เพราะพระเยซูคริสตเจ้าคือผู้ที่**พระบิดาเจ้าทรงส่งมา** พระองค์ทรงเลือกสาวก 12 คนให้เข้ามาอยู่กับพระองค์ และ**ส่งพวกเขาออกไป** เหมือนกับที่พระองค์ทรงถูกส่งมาจากพระบิดา ให้ไปประกาศข่าวดีแห่งพระวรสาร (เทียบ มก 3:13-14) ซึ่งนับแต่นั้นมา พวกสาวกก็ได้กลายเป็น “ผู้ที่พระองค์ส่งไป” (เป็นความหมายของคำภาษากรีก apostoloi) ดังนี้พันธกิจของพวกเขา คือ **ถูกส่งออกไปเพื่อเทศนาสั่งสอนและประกาศข่าวดี** นี่จึงเป็นพันธกิจของบรรดาอัครสาวกที่ได้รับมอบมาจากพระคริสตเจ้า

พระสังฆราชคือผู้สืบต่องานจากอัครสาวก : แต่เพื่อว่าพันธกิจที่พวกอัครสาวกได้รับมอบหมายมาจากพระคริสตเจ้าจะสามารถดำเนินต่อไปได้แม้พวกเขาจะสิ้นชีวิตไปแล้ว **บรรดาอัครสาวกจึงมอบหมายให้ผู้ร่วมงานใกล้ชิดของพวกเขา** รับพันธกิจมาปฏิบัติสืบต่อแทน ซึ่งก็คือ**บรรดาพระสังฆราชนั่นเอง**

งานธรรมทูตเยี่ยงบรรดาอัครสาวก : ด้วยเหตุนี้ ในเมื่อพระศาสนจักรทั้งมวลสืบทอดมาจากอัครสาวกผู้ซึ่ง “ถูกส่งไป” ประกาศข่าวดีเรื่องพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรภายใต้การนำของพระสังฆราชจึงต้องเป็นพระศาสนจักรที่ “ถูกส่งไป” ด้วยเช่นกัน เพื่อไปประกาศข่าวดี **คริสตชนทุกคนในพระศาสนจักรจึงมีหน้าที่เป็น “ธรรมทูต” ด้วย** ในรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามกระแสเรียกของแต่ละคน

วรรค 4. ผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า : พระฐานานุกรม-ฆราวาส-ชีวิตถวายตนแด่พระเจ้า (871-945) พิจารณา 3 เรื่องนี้

ในตอนท้ายของบทก่อนหน้านี้ เรากล่าวว่า คริสตชนทุกคนในพระศาสนจักรมีหน้าที่เป็น “ธรรมทูต” ในรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามกระแสเรียกของแต่ละคน เนื้อหาในบทนี้จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับคริสตชนหรือผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้าว่าคือใคร และประกอบด้วยใครบ้าง

ผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้าคือประชากรของพระเจ้า ผู้ซึ่งได้รับศีลล้างบาปแล้วและเข้าร่วมอยู่ในพระกายของพระคริสตเจ้า คือ พระศาสนจักร ด้วยเหตุนี้ พวกเขาจึงเข้ามีส่วนร่วมในหน้าที่สงฆ์ ประกาศ และกษัตริย์ของพระคริสตเจ้าด้วย แต่ในหมู่ประชากรผู้ซื่อสัตย์ต่อพระคริสตเจ้านี้ แม้พวกเขาจะมีความเสมอภาพกัน ทุกคนร่วมใจกันทำงานเพื่อเชิดชูพระกายพระคริสตเจ้าให้สูงขึ้น แต่ก็มีความแตกต่างกันตามสภาพฐานะของแต่ละคน กล่าวคือ ในพระศาสนจักรนั้นมีความหลากหลายในศาสนบริการ แต่ก็ยังมีเอกภาพในพันธกิจที่ได้รับมอบหมายมาจากพระคริสตเจ้า แบ่งพิจารณาเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

- การสถาปนาพระฐานานุกรมในพระศาสนจักร
- ฆราวาส
- ชีวิตที่ถวายถวายตนแด่พระเจ้า

1) การสถาปนาพระฐานานุกรมของพระศาสนจักร (874-896)

ทำไมต้องมีศาสนบริการของพระศาสนจักร : ในการจัดตั้งพระศาสนจักร พระคริสตเจ้าได้ทรงมอบอำนาจหน้าที่และพันธกิจให้พระศาสนจักร รวมถึงทรงแนะนำทิศทางและจุดหมายสุดท้ายให้กับพระศาสนจักรด้วย แต่ในการปฏิบัติพันธกิจของพระศาสนจักรนั้น จำเป็นต้องมีผู้ทำหน้าที่นี้โดยตรง คือ เป็นผู้ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่และพันธกิจจากพระคริสตเจ้าก่อน จากนั้นถึงจะสามารถมอบหมายอำนาจหน้าที่และพันธกิจสืบต่อไปได้ “พระสงฆ์” (หมายถึงสงฆ์ศาสนบริการ) จึงเป็นบุคคลดังกล่าวที่รับมอบหมายอำนาจหน้าที่และพันธกิจมาจากพระคริสตเจ้าโดยตรง

คณะพระสังฆราชและพระสันตะปาปาที่ทรงเป็นประมุข : นับแต่ทรงเริ่มปฏิบัติพันธกิจบนแผ่นดินนี้แล้วที่พระคริสตเจ้าทรงแต่งตั้งอัครสาวก 12 คนให้มาอยู่กับพระองค์ และร่วมงานกับพระองค์ โดยทรงตั้งเปโตรเป็นหัวหน้าและให้สาวกคนอื่นๆ ร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะ ดังนั้นบรรดาพระสังฆราชในพระศาสนจักร ในฐานะเป็นผู้สืบทอดอำนาจหน้าที่มาจากอัครสาวก จึงมีธรรมชาติของการเป็นหมู่คณะด้วย โดยมีหัวหน้าพระสังฆราชคือพระสันตะปาปา ผู้สืบทอดตำแหน่งมาจากเปโตร เป็นหัวหน้าคณะ

พระสันตะปาปา จึงเป็นทายาทสืบทอดตำแหน่งต่อจากนักบุญเปโตร พระสันตะปาปาเป็นบ่อเกิดและรากฐานแห่งเอกภาพ ซึ่งเชื่อมโยงบรรดาพระสังฆราชและประชาสัตบุรุษทั้งหมดทั่วโลกเข้ามาเป็นหนึ่งด้วยกัน พระสันตะปาปาจึงมีอำนาจเต็มเหนือพระศาสนจักร เป็นอำนาจสูงสุดและครอบคลุมไปทั่วโลก

คณะพระสังฆราช จะมีอำนาจก็ต่อเมื่อรวมเป็นหนึ่งกับประมุขสูงสุดของพระศาสนจักร คือ พระสันตะปาปา ซึ่งเมื่อใดที่รวมเข้าด้วยกัน ก็เท่ากับเป็นองค์กรที่ทรงอำนาจสูงสุดในพระศาสนจักร มีอำนาจเหนือทุกองค์กรในพระศาสนจักรและครอบคลุมทั่วพระศาสนจักร ตัวอย่างการใช้ อำนาจนี้คือ ผ่านทางการประชุมพระสังคายนา

ส่วนอำนาจหน้าที่และพันธกิจของศาสนบริกร แบ่งออกเป็น 3 หน้าที่หลักๆ คือ

หน้าที่สั่งสอน : ภาระหน้าที่แรกของพระสังฆราชและพระสงฆ์คือ การประกาศพระวรสาร ของพระคริสตเจ้าแก่มนุษย์ทุกคน ศาสนบริกรสงฆ์จึงเป็นผู้ป่าวประกาศความเชื่อและนำมนุษย์ ทุกคนมาสู่ความเชื่อในพระคริสตเจ้า หน้าที่ประการต่อมาคือหน้าที่ในการสั่งสอนประชากรขอให้ พระเจ้าให้มั่นคงในความเชื่อ ปกป้อง และรักษาคำสอนของพระคริสตเจ้าไว้ไม่ให้ผิดหลง รวมถึง ปกป้องและรักษารธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักรด้วย

หน้าที่บันทาลความศักดิ์สิทธิ์ : พระสังฆราชยังมีหน้าที่ในการแจกจ่ายพระหรรษทาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ศีลมหาสนิท” แก่เหล่าประชากรสัตบุรุษของพระเจ้า เพื่อให้พวกเขาเป็น ประชากรศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า พระสังฆราชจะสามารถบันทาลความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่พระศาสนจักร ผ่านทางประชากรสัตบุรุษได้ก็โดยอาศัยการอธิษฐานภาวนา การทำงานศาสนบริกรศีลศักดิ์สิทธิ์ และ ในการดำเนินชีวิตเป็นพยานด้วยตัวเอง

หน้าที่ปกครอง : ในฐานะเป็นตัวแทนและผู้ช่วยของพระคริสตเจ้า พระสังฆราชมีอำนาจและ หน้าที่ในการปกครองและดูแลพระศาสนจักรของตนคือสั่งสมณฑล โดยคอยให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้กำลังใจ นำทาง และเป็นแบบอย่างที่ดี

2) **ฆราวาสผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า (897-913)**

คำว่า “**ฆราวาส**” หมายถึง กลุ่มคริสตชนทั้งหลายที่มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า เข้ามารับ ศีลล้างบาป เป็นสมาชิกในพระศาสนจักร และรวมเข้าเป็นหมู่ประชากรเดียวกันของพระเจ้า พวกเขาได้รับการโปรดให้มีส่วนร่วมในหน้าที่สงฆ์ ประกาศก และกษัตริย์ของพระคริสตเจ้าด้วย และปฏิบัติหน้าที่ของตนภายในพระศาสนจักรและภายในโลก

กระแสเรียกฆราวาส : ฆราวาสคือผู้ที่แสวงหาพระอาณาจักรพระเจ้า โดยยังคงปฏิบัติหน้าที่ ต่างๆ ในโลกตามสถานะฆราวาสของตน ฆราวาสได้รับภาระหน้าที่ในการเป็นสาวกแพร่ธรรมจาก พระเจ้า ฆราวาสจึงมีหน้าที่ในการทำให้สภาพความเป็นจริงของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ชี้นำไปด้วยข้อเรียกร้องตามหลักคำสอนของพระคริสตเจ้า นี่เป็นกระแสเรียกของฆราวาสทุกคน

ฆราวาสยังมีส่วนร่วมในหน้าที่ 3 ประการของพระคริสตเจ้าด้วย คือ

ฆราวาสมีส่วนร่วมในบทบาทสมณะของพระคริสตเจ้า : ด้วยเหตุที่ฆราวาสได้รับการเจิม ด้วยพระจิตเพื่อถวายตัวแด่พระคริสตเจ้า กิจกรรมทั้งหมดของฆราวาส ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การงาน คำภาวนา ชีวิตสมรส ชีวิตครอบครัว งานประจำวันที่ทำ การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ ล้วนเป็น “ของถวาย” ที่รวมเข้ากับศีลมหาสนิทในมหาบูชามิสซา มอบถวายเป็นเครื่องบูชาแด่พระบิดาเจ้า

ฆราวาสมีส่วนร่วมในบทบาทประกาศกของพระคริสต์เจ้า : ฆราวาสมีหน้าที่ในการเป็นประกาศกด้วย โดยการประกาศพระวรสารต่อไป และประกาศถึงพระคริสต์ด้วยการเป็นพยานยืนยันด้วยตัวของฆราวาสเอง

ฆราวาสมีส่วนร่วมในบทบาทการปกครองของพระคริสต์เจ้า : ผู้ใดที่สามารถปรารบร่างกายของตัวเองได้ และปกครองวิญญาณแห่งตนเองได้ โดยไม่ปล่อยตัวให้จมอยู่ภายใต้ราคะตัณหา ย่อมเป็นนายเหนือตัวเอง นั่นคือ เป็นกษัตริย์ปกครองตนเองนั่นเอง

3) ชีวิตถวายแด่พระเจ้า (914-933)

ชีวิตที่ถวายแล้ว เป็นกลุ่มบุคคลที่ปฏิญาณตนว่าจะถือตามคำแนะนำของพระวรสาร แต่ไม่เกี่ยวกับโครงสร้างพระฐานานุกรมของพระศาสนจักร ซึ่งแบ่งพิจารณาเป็น 2 เรื่อง ดังนี้

การดำเนินชีวิตตามคำแนะนำของพระวรสาร : ความจริงคือว่า คำแนะนำของพระวรสารนั้น เป็นสิ่งที่เสนอไว้สำหรับสานุศิษย์ทุกคนของพระคริสต์เจ้า คำแนะนำของพระวรสารจึงเป็นความสมบูรณ์พร้อมของความรักหรือความเมตตาที่คริสตชนทุกคนถูกเรียกให้มาถือปฏิบัติ แต่ก็มีบางคนที่ได้รับกระแสเรียกพิเศษให้เข้าสู่ “ชีวิตที่ถวายแล้ว” คนกลุ่มนี้จะมี “พันธะ” การดำเนินชีวิตอย่างเคร่งครัดในการบำเพ็ญความบริสุทธิ์ในชีวิตโสด ถือความยากจน และความนบนอบเชื่อฟัง เราอาจเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “นักพรต” ก็ได้ เพราะพวกเขาจะดำเนินชีวิตอุทิศและทุ่มเทในการติดตามพระคริสต์เจ้าอย่างใกล้ชิด ถวายตัวแด่พระเจ้าผู้เป็นที่รักสูงสุดเหนือสิ่งใด และดำเนินชีวิตในความบริสุทธิ์ ความยากจน และความนบนอบตามแบบอย่างพระคริสต์เจ้า

รูปแบบต่างๆ ของการดำเนินชีวิตตามพระวรสาร : ด้วยเมล็ดพืชเพียงเมล็ดเดียวที่พระเจ้าทรงหว่านไว้ ไต้งอกงามและเติบโตเป็นลำต้นใหญ่และแผ่กิ่งก้านสาขาออกไปมากมายฉับไฉน ประชากรของพระเจ้านี้เจริญเติบโตและแผ่ขยายไปทั่ว และเกิดการพัฒนารูปแบบในการดำเนินชีวิตที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปฉับนั้น ซึ่งแบ่งออกเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น

- **ชีวิตสันโดษ** เป็นผู้ที่ “ไม่ได้ปฏิญาณตนอย่างเป็นทางการ”ว่าจะถือคำแนะนำ 3 ประการของพระวรสาร แต่ได้ถอนตัวออกจากโลกอย่างจริงจังและสมัครใจไปดำเนินชีวิตในความสงบเงียบอย่างสันโดษ อุทิศตนในการภาวนา ทำกิจใช้โทษบาป และสรรเสริญสดุดีพระเจ้าเพื่อความรอดของโลก กลุ่มคนประเภทนี้คือพวกพระฤศีต่างๆ นั่นเอง

- **หญิงพรหมจารีหรือหญิงหม้ายที่ถวายตน** เป็นผู้ที่ได้รับเรียกจากพระคริสต์เจ้าให้มาผูกพันกับพระองค์ (เริ่มสมัยอัครสาวก) มอบเสรีภาพทางใจ ทางกาย และทางจิตให้กับพระคริสต์เจ้าทั้งครบ เป็นผู้ถือได้ว่าได้สมรสอย่างล้าลึกกับพระคริสต์เจ้าแล้ว จึงมอบถวายทั้งหมดแด่พระองค์โดยไม่ปันใจไปให้ใครอื่นอีก บุคคลเหล่านี้จะอุทิศตนเพื่อการสวดภาวนา ทรมานตัวใช้โทษบาป รับผิดชอบเพื่อนมนุษย์ และปฏิบัติงานแพร่ธรรม ทั้งนี้ แล้วแต่พระพรพิเศษและสถานภาพของแต่ละคน

- **ชีวิตนักพรต** เริ่มตั้งแต่ศตวรรษแรกๆ ดำเนินชีวิตร่วมกันเป็นหมู่คณะนักพรต “มีการปฏิญาณตัวอย่างเป็นทางการ”ว่าจะถือตามคำแนะนำของพระวรสาร ดำเนินชีวิต

ร่วมกันกับผู้อื่นฉันทพี่น้อง และเป็นประจักษ์พยานถึงชีวิตความเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้า โดยทำงานในพระศาสนจักรท้องถิ่นต่างๆ กลุ่มพวกนี้อาจเรียกด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายๆ พวก “นักบวช” นั่นเอง ซึ่งมีทั้งนักบวชชายและหญิง

- สถาบันที่ดำเนินชีวิตแบบฆราวาส เป็นสถาบันของผู้ที่ “ได้ถวายชีวิตตนแด่พระเจ้าแล้ว” แต่ยังดำเนินชีวิตอยู่ในโลก แต่มุ่งดำเนินชีวิตสู่ความสมบูรณ์ในด้านความรักและเมตตาธรรม และพยายามช่วยเสริมสร้างโลกให้ศักดิ์สิทธิ์ อาศัยการสวดภาวนาและมีส่วนร่วมในงานแพร่พระวรสารของพระคริสตเจ้า เพื่อให้ข่าวดีของพระองค์แผ่กระจายไปทั่วโลก

- คณะที่ดำเนินชีวิตธรรมทูต เป็นกลุ่มคนที่ “ไม่ได้ปฏิญาณตัวแบบนักพรต” แต่ดำเนินชีวิตร่วมกันแบบพี่น้องเป็นหมู่คณะตามแบบเฉพาะของกลุ่มตน ทุ่มเทศและอุทิศตนเพื่องานแพร่ธรรม ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการก่อตั้งคณะ และมุ่งบำเพ็ญความสมบูรณ์ในเรื่องของความรักและเมตตาธรรม

วรรค 5. ความสัมพันธ์ของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ (945-962) มี 2 เรื่อง

หลังจากได้ประกาศยืนยันว่า “พระศาสนจักรศักดิ์สิทธิ์และสากล” แล้ว บทยืนยันความเชื่อของพระศาสนจักรก็มีการกล่าวยืนยันต่อไปอีกด้วยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์” ซึ่งข้อความนี้ เรียกได้ว่าเป็นการอธิบายความหมายของประโยคก่อนหน้านี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ เป็นการอธิบายความหมายของพระศาสนจักรนั่นเองว่า แท้ที่จริงแล้ว พระศาสนจักรคือการชุมนุมกันของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายนั่นเอง

1) การมีพระพรด้านจิตใจร่วมกัน (949-953)

นับแต่สมัยแรกๆ ที่บรรดาคริสตชนประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อฟังคำสั่งสอนของบรรดาอัครสาวก พวกเขาดำเนินชีวิตร่วมกันฉันทพี่น้อง ร่วมพิธีบิณฑบาตและอธิษฐานภาวนา นี่แสดงให้เห็นว่าพวกเขาเหล่านั้น

- มีความสัมพันธ์ร่วมกันในความเชื่อ
- มีความสัมพันธ์ร่วมกันในศีลศักดิ์สิทธิ์
- มีความสัมพันธ์ร่วมกันในพระพรพิเศษ
- มีความสัมพันธ์ร่วมกันในการแบ่งปัน เพราะในพวกเขาเหล่านั้น ไม่มีอะไรเลยที่เป็นของส่วนตัว แต่ทุกสิ่งเป็นของส่วนรวม พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกันและกัน
- มีความสัมพันธ์ร่วมกันในความรัก เพราะในพวกเขาเหล่านั้น ไม่มีใครเลยที่อยู่เพื่อตนเอง และไม่มีใครเลยที่ตายเพื่อตนเอง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างพระศาสนจักรในสวรรค์และบนโลก (954-958)

ในพระศาสนจักรประกอบด้วยผู้มีความเชื่อสามสถานะ : ที่มีความสัมพันธ์ดังที่กล่าวมานี้ บางคนกำลังเดินทางอยู่บนโลกนี้ บางคนจบชีวิตบนโลกนี้แล้วและกำลังรับการชำระให้บริสุทธิ์อยู่ และบางคนได้รับสิริรุ่งโรจน์แล้ว ผู้มีความเชื่อทั้งสามสถานะนี้ยังคงมีความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวกัน

การช่วยวอนขอเพื่อเราของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ : เมื่อเป็นเช่นนี้ ในฐานะที่บรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในสวรรค์อยู่ใกล้ชิดกับพระคริสตเจ้า ท่านเหล่านั้นจึงไม่เคยหยุดที่จะอธิษฐานภาวนาต่อพระบิดาเจ้าแทนเราที่ยังดำเนินชีวิตอยู่บนโลกนี้

ความสัมพันธ์กับบรรดาผู้ล่วงลับ : ดังนี้ เราที่ยังดำเนินชีวิตอยู่บนโลกนี้จึงมีความสัมพันธ์กับบรรดาผู้ล่วงลับไปแล้วผ่านทาง “การอธิษฐานภาวนา” ผู้มีความเชื่อทุกคนจึงอยู่ในครอบครัวเดียวกันของพระเจ้า เพราะเราทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้า

วรรค 6. พระนางมารีย์: พระมารดาของพระคริสตเจ้า-พระมารดาของ พระศาสนจักร (963-975)

คพค.พูดถึงบทบาทสำคัญในการเป็นมารดาของพระนางมารีย์พรหมจารีไว้หลายประการด้วยกัน เช่น การเป็นมารดาของพระคริสตเจ้า (488-507) และการเป็นมารดาของพระศาสนจักร (963-975) ด้วยเนื้อหาของเรากำลังศึกษาเรื่องพระศาสนจักร เนื้อหาในบทนี้ของเราจึงจะพิจารณาเฉพาะบทบาทการเป็นมารดาของพระศาสนจักรของพระนางมารีย์เท่านั้น ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 เรื่องด้วยกัน ดังนี้

1) พระนางมารีย์เป็นมารดาของพระศาสนจักร (964-970) เหตุเพราะ...

ความเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์กับพระบุตร : สาเหตุที่พระนางมารีย์ได้รับเกียรติยกย่องให้เป็นมารดาของพระศาสนจักร เพราะพระนางเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมหรือได้ร่วมมือกับพระคริสตเจ้าพระบุตรของพระนาง ในการให้กำเนิดพระศาสนจักร ด้วยเหตุนี้ บทบาทของพระนางมารีย์ต่อพระศาสนจักร จึงเป็นบทบาทที่แยกไม่ได้จาก “ความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวระหว่างพระนางกับพระคริสตเจ้าพระบุตรของพระนาง” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้าใน “การทำให้แผนการแห่งความรอดของมนุษย์สำเร็จไป” เพราะเป็นที่ประจักษ์ชัดนับตั้งแต่วาระแรกของการปฏิสนธิพระคริสต์ในครรภ์ของพระนางมารีย์ และเรื่อยไปจนถึงเหตุการณ์ที่เนินกางเขน พระนางมารีย์ทรงประทับอยู่กับพระคริสตเจ้าตลอดเวลา และเป็นพระคริสตเจ้าเองที่ได้ตรัสมอบศิษย์ของพระองค์ให้เป็นบุตรของพระนางด้วย โดยทรงตรัสว่า “แม่(หญิงเอ๋ย) นี่คือนักบุญของแม่” (ยน 19:26-27) และนับแต่นั้นเป็นต้นมา เราจึงถือว่าพระศาสนจักรถูกมอบหมายไว้ในความอุปถัมภ์คำชูของพระนางมารีย์ และยกย่องพระนางเป็นมารดาของพระศาสนจักรตลอดกาล

และ LG 61 ยังได้เพิ่มเติมว่า ด้วยเหตุที่พระนางมารีย์ “ได้ทรงร่วมงานกับพระผู้ไถ่อย่างพิเศษสุดนี้ ด้วยความเชื่อฟัง ความเชื่อ ความหวัง และความรักที่ลึกซึ้งยิ่ง เพื่อนำวิญญูณกลับมารับชีวิตนิรันดร์อีกครั้งหนึ่ง พระนางจึงทรงเป็นพระมารดาของเราในด้านพระหรรษทาน” อีกด้วย

2) ความศรัทธาต่อพระนางมารีย์ (971)

พระศาสนจักรยกย่องและเคารพให้เกียรติพระนางมารีย์พรหมจารีนับตั้งแต่สมัยแรกๆ และเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ผ่านทางการจัดพิธีเฉลิมฉลอง การแสดงคารวะกิจและกิจศรัทธาในรูปแบบต่างๆ เช่น การสวดภาวนาถวายเกียรติและการสวดส่ายประคำ เป็นต้น แต่เราต้องพึงระวังด้วยความศรัทธาต่างๆ เหล่านี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและแตกต่างจากความศรัทธาที่ถวายแด่พระเป็นเจ้า เพราะมนุษย์มีพระเจ้าแต่เพียงผู้เดียวสำหรับการถวายนมัสการ

3) พระนางมารีย์ รูปภาพอันทกาลวิยาของพระศาสนจักร (972)

ด้วย ณ ขณะนี้ พระนางมารีย์ พระมารดาของพระเยซูคริสตเจ้า และพระมารดาของพระศาสนจักร ทรงประทับอยู่ในสวรรค์แล้ว พระนางจึงทรงเป็นภาพลักษณ์ที่พระศาสนจักรจะต้องมุ่งไปให้ถึงด้วย

ตอนที่ 10. ข้าพเจ้าเชื่อการอภัยบาป (976-987)

บท “สูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวก” ได้เชื่อมเรื่องการอภัยบาปเข้ากับเรื่องพระจิตเจ้า เพราะพระคริสตเจ้าได้ทรงประทานพระจิตเจ้าแก่บรรดาอัครสาวก และยังประทานอำนาจในการอภัยบาปแก่พวกเขาด้วย “จงรับพระจิตเจ้าเถิด ท่านทั้งหลายอภัยบาปของผู้ใด บาปของผู้นั้นก็ได้รับการอภัย...” (ยน.20:22-23)

1) ศิลล้างบาปหนึ่งเดียวเพื่ออภัยบาป (977-980)

เราได้รับการอภัยบาปโดยศีลศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งศีลศักดิ์สิทธิ์ประการแรกและสำคัญสำหรับการได้รับอภัยบาปคือศีลล้างบาป “ท่านทั้งหลายจงออกไปทั่วโลก ประกาศข่าวดีให้มนุษย์ทั้งมวล ผู้ที่เชื่อและรับศีลล้างบาปก็จะรอดพ้น” (มก.16:15-16)

2) อำนาจกุญแจ (981-983)

จากนั้น พระคริสตเจ้าได้ทรงสถาปนาศีลอภัยขึ้น เพื่ออภัยบาปผิดต่างๆ ของผู้ที่ได้รับศีลล้างบาปแล้ว แต่ยังคงตกในบาปอีก โดยอาศัยศีลศักดิ์สิทธิ์ประการนี้ คือ โดยอาศัยศีลอภัยบาป ผู้ที่ได้รับศีลล้างบาปแล้วจะได้กลับคืนดีกับพระเป็นเจ้าและกับพระศาสนจักรอีกครั้งหนึ่ง และพระศาสนจักรยืนยันอย่างหนักแน่นว่า **พระศาสนจักรมีพันธกิจและมีอำนาจในการให้อภัยบาปได้** เพราะเป็นพระคริสตเจ้าเองที่ได้ทรงมอบอำนาจนี้ให้แก่พระศาสนจักร พระวรสารของยอห์น (ยน 20:22-23) เป็นหลักฐานสำคัญที่พระศาสนจักรใช้เพื่อยืนยันถึง อำนาจในการอภัยบาปของพระศาสนจักร

ตอนที่ 11. ข้าพเจ้าเชื่อการกลับคืนชีพของร่างกาย (988-1019)

คำว่า “การกลับคืนชีพของร่างกาย” นี้ เป็นคำที่พบใน “สูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวก” คำว่า “ร่างกาย” (หรือ เนื้อหนัง) หมายถึงมนุษย์ในสภาพที่อ่อนแอและต้องตาย ปิตาจารย์ของพระศาสนจักรข้อแตรต์เคยได้พูดถึงเรื่องนี้ว่า “เนื้อหนังคือจุดสำคัญของความรอด” กล่าวคือ เป็นความเชื่อของคริสตชนที่เชื่อว่าพระเป็นเจ้าทรงสร้างร่างกายมนุษย์ขึ้นมา และเรายังเชื่อต่อไปอีกว่า พระวจนาตถ์ของพระเจ้าได้ทรงรับธรรมชาติมนุษย์เพื่อไถ่กู้ร่างกายนี้ คริสตชนเราจึงเชื่อในเรื่องการกลับคืนชีพของร่างกายด้วยว่าเป็นความสำเร็จของสิ่งสร้าง และในเวลาเดียวกันก็เป็นผลสำเร็จของการไถ่กู้ร่างกายของพระคริสตเจ้าด้วย

เราคริสตชนเชื่อว่า ในสภาพร่างกายอันมีขอบเขตจำกัดของมนุษย์นั้น เมื่อตายไปแล้ว ไม่ใช่เฉพาะวิญญาณที่แยกออกจากร่างกายเท่านั้น แต่ร่างกายที่ตายไปแล้วนั้น แม้จะมีการเสื่อมสลายไปตามธรรมชาติ แต่สักวันหนึ่ง จะกลับฟื้นขึ้นมาใหม่ด้วย

1) การกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้าและการกลับคืนชีพของเรา (992-1004)

ความเชื่อของเราคริสตชนเชื่อว่า พระคริสตเจ้าได้ทรงกลับคืนพระชนมชีพและทรงดำรงอยู่ตลอดไป ด้วยความเชื่อเช่นนี้ เราจึงเชื่อต่อไปอีกว่า **พระคริสตเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนมชีพนี้จะทรงบันดาลให้ทุกคนกลับคืนชีพในวันสุดท้ายด้วย** โดยทรงปลุกผู้ล่วงลับไปแล้วทุกคนให้กลับฟื้นคืนชีพและดำรงอยู่ในลักษณะเดียวกับพระองค์พร้อมด้วยร่างกายที่ไม่รู้จักเสื่อมสลายอีกต่อไป

ผู้ตายกลับคืนชีพอย่างไร? : หลังความตาย วิญญาณจะแยกออกจากร่างกาย ร่างกายจะเปื่อยเน่าไป ส่วนวิญญาณที่ไม่รู้จักตายก็จะไปพบกับการพิพากษาของพระเจ้า และรอวันที่จะเข้าสัมพันธ์กับร่างกายใหม่เมื่อจะกลับฟื้นขึ้นมามีอย่างรุ่งเรือง ในวันที่องค์พระผู้เป็นเจ้าเสด็จกลับมาอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม การจะเข้าใจว่าการกลับคืนชีพจะเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้น อยู่สูงเกินกว่าจินตนาการและสติปัญญาของเรา

2) การตายในพระคริสตเจ้า (1005-1014)

ความตาย : เป็นจุดจบของชีวิตบนโลกนี้ มนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย พระศาสนจักรสอนว่า เดิมที พระเจ้ากำหนดไว้ให้มนุษย์ไม่ต้องตาย แต่เพราะมนุษย์ทำบาป ความตายจึงเข้ามาในโลกเพราะบาปของมนุษย์ ความตายจึงตรงข้ามกับแผนการสร้างของพระเจ้า (1008) แต่เมื่อพระเยซูคริสตเจ้าทรงยอมรับความตายในฐานะมนุษย์ตามพระประสงค์ของพระบิดาด้วยใจอิสระเสรี ความเชื่อฟังของพระเยซูเจ้าจึงได้ **“เปลี่ยนความตายซึ่งเป็นการสาปแช่งให้เป็นพระพร”**

ความหมายของการตายของคริสตชน : ด้วยเหตุนี้ โดยอาศัยพระคริสตเจ้า ความตายของคริสตชนจึงมีความหมายใหม่ คือ เมื่อเราได้รับศีลล้างบาป เราได้ตายพร้อมกับพระคริสตเจ้าแล้ว เมื่อเราตายทางร่างกายอีกครั้งหนึ่งในขณะที่ปราศจากบาปหนัก เราก็ได้ชื่อว่าได้ทำให้ **“การตายในพระคริสตเจ้า”** สำเร็จเป็นจริง และเราก็จะได้รับชีวิตนิรันดร์พร้อมกับพระคริสตเจ้า ดังคำยืนยัน

ของเปาโลที่ว่า “ต่อไปนี่คือถ้อยคำที่เชื่อถือได้ ถ้าเราตายพร้อมกับพระองค์ เราจะมีชีวิตอยู่กับพระองค์” (2 ทธ.2:11)

ตอนที่ 12. ข้าพเจ้าเชื่อถึงชีวิตนิรันดร์ (1020-1065)

“ชีวิตนิรันดร์” หมายถึง ชีวิตที่เริ่มต้นทันทีหลังความตาย เป็นชีวิตที่ไม่มีวันสิ้นสุด หลังความตายแล้ว จะมีการพิพากษาเฉพาะทีละคนโดยพระคริสตเจ้า พระผู้พิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย และจะได้รับการยืนยันในการพิพากษาครั้งสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง

1) การพิพากษาทีละคน (1021-1022)

เป็นการพิพากษาวิญญาณของแต่ละคนในทันทีที่สิ้นชีวิตลง ซึ่งแต่ละคนจะได้รับคำตอบแทนจากพระเป็นเจ้าตามความเชื่อและกิจการของเขาที่ได้กระทำ การได้รับคำตอบแทนนี้ประกอบด้วย การเข้าสู่ความบรมสุขในสวรรค์ทันที หรือหลังจากได้รับการชำระอย่างเพียงพอแล้วถึงได้เข้าสวรรค์ หรือจะไปรับการลงโทษตลอดนิรันดร์ในนรกก็ได้

2) สวรรค์ (1023-1029)

คำว่า “สวรรค์” หมายถึง สถานภาพของความสุสุขสูงสุดและเด็ดขาด **ผู้ที่ตายในพระหรรษทานของพระเป็นเจ้าและไม่จำเป็นที่จะต้องชำระตนในไฟชำระอีกต่อไป** จะได้ไปอยู่รอบๆ องค์พระคริสตเจ้าและพระนางมารีย์ พร้อมกับบรรดาทูตสวรรค์และนักบุญทั้งหลาย ดังนั้น พวกเขาจึงรวมตัวกันเป็นพระอาณาจักรแห่งสวรรค์ ณ ที่ซึ่งพวกเขาจะเห็นองค์พระผู้เป็นเจ้า “เหมือนพระองค์ทรงอยู่ต่อหน้า” (1 คร 13:12)

พระเยซูเจ้าทรง “เปิด” สวรรค์ให้เราโดยการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ **ผู้ที่ได้เข้าสวรรค์จึงเป็นผู้ที่ได้รับผลของการไถ่กู้ของพระองค์** กระนั้นก็ดี เรื่องการรับความสุขกับพระคริสตเจ้าในสวรรค์ยังเป็นสิ่งที่อยู่เหนือความเข้าใจของเรา พระคัมภีร์บอกเราเพียงในรูปแบบของภาพพจน์ เช่น งานเลี้ยงในงานมงคลสมรส นครเยรูซาเล็มแห่งสวรรค์ เป็นต้น

3) แดนชำระหรือการชำระครั้งสุดท้าย (1030-1032)

“แดนชำระ” หรือ “ไฟชำระ” คือ สถานภาพของผู้ที่ตายในมิตรภาพที่ดีกับพระเป็นเจ้า แม้เขาจะได้รับหลักประกันสำหรับชีวิตนิรันดร์ก็ตาม แต่เขายังจะต้องไปรับการชำระตนก่อน จนเมื่อชำระตนครบถ้วนแล้ว ถึงได้เข้ารับความบรมสุขในสวรรค์ได้

ด้วยฤทธิ์กุศลของความเป็นหนึ่งเดียวของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ เราคริสตชนบนโลกนี้สามารถช่วยเหลือวิญญาณที่กำลังชำระตนในไฟชำระได้ด้วย **“การสวดภาวนาอุทิศให้”** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผ่านทางพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ รวมถึงการภาวนา การทำทาน การรับพระคุณการุณย์ และการทำกิจใช้โทษบาปด้วย

4) นรก (1033-1037)

“นรก” คือ การตัดสินลงโทษตลอดนิรันดร์สำหรับผู้ตายที่ได้ทำบาปหนักด้วยความ “สมัครใจ” โทษสำคัญของนรกคือเขาจะถูกตัดขาดจากพระเป็นเจ้าตลอดนิรันดร์ ในพระเป็นเจ้าเท่านั้นที่มนุษย์สามารถมีชีวิตและความสุขได้ มนุษย์ถูกสร้างมาเพื่อให้มีชีวิตและมีความสุขนี้ การทำบาปหนักด้วยความสมัครใจจึงเป็นการตัดตัวเองออกจากพระเป็นเจ้า ซึ่งเมื่อตายไปแล้ว เขาก็จะสูญเสียความสัมพันธ์กับพระเป็นเจ้าตลอดไป และต้องชดใช้บาปที่เขาได้ทำไป ดังพระดำรัสของพระเยซูเจ้าที่ว่า “ท่านทั้งหลายที่ถูกสาปแช่ง จงไปให้พ้น ลงไปในไฟนรกนิรันดร์” (มธ 25:41)

5) การพิพากษาครั้งสุดท้าย (1038-1041)

การพิพากษาครั้งสุดท้าย คือ การพิพากษาผู้ตายให้ได้รับชีวิตที่มีสุขหรือตัดสินให้ได้รับโทษนรก “ตลอดนิรันดร์” ซึ่งพระเยซูคริสต์เจ้า เมื่อพระองค์จะเสด็จกลับมาในฐานะผู้พิพากษาผู้เป็นและผู้ตาย จะทรงพิพากษาทั้งผู้ชอบธรรมและคนอธรรมที่มาวมกันเฉพาะพระพักตร์ของพระองค์ โดยหลังการพิพากษาครั้งสุดท้ายแล้ว ร่างกายก็จะกลับคืนชีวิตมามีส่วนร่วมในผลกรรมที่วิญญูณได้รับในการพิพากษาที่ละคน การพิพากษาครั้งสุดท้ายนี้ จะเกิดขึ้นในวันสุดท้ายของโลก เมื่อพระคริสต์เจ้าจะเสด็จกลับมาอย่างรุ่งโรจน์ และมีแต่พระเป็นเจ้าเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ทราบวันและเวลา

6) ความหวังถึงฟ้าใหม่และแผ่นดินใหม่ (1042-1050)

เมื่อสิ้นพิภพ พระอาณาจักรของพระเจ้าจะบรรลุลถึงความสมบูรณ์ หลังการพิพากษามวลมนุษย์แล้ว บรรดาผู้ชอบธรรมจะรับความรุ่งโรจน์ทั้งร่างกายและวิญญูณ จะครองราชย์ตลอดนิรันดร์พร้อมกับพระคริสต์เจ้า และโลกจักรวาลเองก็จะได้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่ พระคัมภีร์เรียกการฟื้นฟูอย่างลึกลับนี้ว่า “ฟ้าใหม่และแผ่นดินใหม่” (2 ปต.3:13)

สุดท้าย หลังการประกาศความเชื่อเรื่องชีวิตนิรันดร์ บทสูตรยืนยันความเชื่อของอัครสาวกจบลงด้วยคำว่า “อาแมน” ในภาษาฮีบรู คำนี้เป็นการสรุปหนังสือเล่มสุดท้ายของพระคัมภีร์ และยังเกี่ยวพันกับรากศัพท์ของคำว่า “เชื่อ” ด้วย รากศัพท์นี้แสดงถึงความเชื่อที่มั่นคง เชื่อถือได้ ไว้วางใจได้ ด้วยเหตุนี้ เราจึงนำคำว่าอาแมนมาใช้เพื่อหมายถึงความซื่อสัตย์ของเราและความไว้วางใจในพระเป็นเจ้าของเรา

ในบทสูตรยืนยันความเชื่อนี้ คำว่า “อาแมน” อยู่ในตอนท้ายสุดของบท จึงหมายถึงว่าเป็นการกล่าวซ้ำและยืนยันถึงสิ่งทั้งหมดที่กล่าวไว้ในบทยืนยันความเชื่อ เป็นการยอมรับว่าเชื่อในถ้อยคำ คำมั่นสัญญาและบัญญัติของพระเจ้า และมอบความไว้วางใจโดยสิ้นเชิงไว้กับพระเจ้า

ดังนั้น ชีวิตคริสตชนจึงเป็นการกล่าว “อาแมน” ต่อคำ “ข้าพเจ้าเชื่อฯ” ในการยืนยันความเชื่อของเราในพระเป็นเจ้าครั้งเมื่อเราได้รับศีลล้างบาปนั่นเอง

////////// จบ ภาคที่ 1 การประกาศยืนยันความเชื่อ //////////